

Talousarvio 2023

Liedon kaupungin
talousarvio 2023
ja taloussuunnitelma
2023-2025

Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
Liedon kuntastrategia 2018–2025	11
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liedon kaupungissa	14
Riskienarviointi ja -hallinta	17
Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat	19
Talousarvion sitovuus.....	27
Tuloslaskelma.....	30
Tuloslaskelma (ulkoinen)	31
Rahoituslaskelma.....	32
Valtuustoon nähden sitovat määrärahat.....	33
Tarkastuslautakunta	35
Keskusvaalilautakunta	36
Kaupunginhallituksen alainen toiminta	37
Konsernihallinto	39
Joukkoliikenne.....	42
Sisäiset palvelut	43
Maaseutupalvelut.....	46
Työllistäminen.....	48
Ympäristöterveyslautakunta	51
Ympäristöterveyspalvelut.....	54
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	57
Varhaiskasvatus.....	61
Yleissivistävä opetus	64
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	67
Kulttuuripalvelut.....	70
Tekninen lautakunta	73
Tekniset palvelut	75
Toimitilapalvelut	77
Ruokapalvelut.....	80
Puhtauspalvelut	83
Infrapalvelut	86
Liedon vesi	90
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta.....	93
Kaavoitus- ja mittaustoimi	96
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	99
Tontinluovutusohjelma 2023–2025	101
Kaavoitusohjelma 2023–2025	102
Investointiosa.....	103
Investointien tavoitteet	103

Yhteenveto.....	104
Investointiosan hankekohtaiset perustelut	106
Tilapalvelut.....	106
Infrapalvelut	113
Liikuntapalvelut.....	126
Liedon vesi	128
Kaupunkikonserni.....	136
Kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden lähtökohdat ja tavoitteet	136
Liedon Asunnot Oy	137
Liedon Lämpö Oy.....	140

Kaupunginjohtajan katsaus

MAHDOLLISUUKSIEN JA VAAROJEN VUODET

Liedossa kuten koko Suomessa eletään historiallisen sote-uudistuksen aikaa. Vuoden 2023 alusta kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät kunnista Hyvinvointialueiden hallinnoitavaksi. Uudistuksen seuraukset näkyvät Liedon kaupungissa tulevina vuosina. Yksinkertaistaen voi todeta, että vuosi 2023 on n. 4,5M€ ”verohännistä” johtuen vielä selvästi ylijäämäinen, mutta jo vuonna 2024 olemme taloudellisen ja toiminnallisen haasteen edessä.

Myös kaupungin valmiussuunnitelman soveltamista, päätöksenteko- ja reagointikykyä sekä henkilöstön voimavaroja on koeteltu jo lähes kolmen vuoden ajan. Suomeen levinnyt koronaviruspandemia kiihtyi vielä kevään 2022 aikana merkittävästi. Vaikka osa tutkijoista puhuukin jo koronaviruksen endeemistä ja taloudellinen toipuminen on ollut odotettua nopeampaa, niin pandemian aiheuttamat seuraukset tulevat näkymään vielä pitkään yhteiskunnassamme. Vuoden 2022 lopulla koronavirusepidemia on jälleen nousussa, mutta valtaosa tartunnan saaneista sairastaa taudin lievää omikron muunnosta. Uutena varautumista ja valmiutta haastavana tekijänä on Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttamat vaikutukset. Hyökkäysota Ukrainaan on globaali kriisi. Länsimaiden tuki Ukrainalle ja pakotteet ovat olleet historiallisen suuria. Venäjä on ollut aikaisemmin koko Euroopalle suuri energiantuottaja. Vastareaktiona pakotteisiin Venäjä on vähentänyt ja osittain lopettanut öljyn ja maakaasun tuonnin Eurooppaan. Tämä on synnyttänyt energiakriisin. Sähkön ja polttonesteiden hinnat ovat kasvaneet ja saatavuudessakin ennustetaan ongelmia. Tämä vaikuttaa kustannusten nousuna myös Liedon kaupungin käyttötaloudessa. Syksyn aikana Liedon kaupunki osallistui maakunnalliseen Aurora 2022 valmiusharjoitukseen, jonka aikana harjoiteltiin yhteiskuntaamme kohdistuvaan iskuun varautumista. Varautumisen kehitystyö tulee jatkumaan vuoden 2023 aikana.

Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton laatimat ennusteet vuoden 2022–23 talvelle ennakoivat talouskasvun hidastuvan ja lainanhoitokulujen kasvua. Liedon kaupunki on kaukoviisaasti korkosuojannut osan lainoistaan, mutta uusi kehitys tuo silti merkittävän kuluerän talousarvioon.

Työllisyystilanne on parantunut edelleen Liedon hyvän työllisyydenhoidon ja suhdanteiden ansiosta. Työttömyysprosenttimme oli syyskuussa 2022 4,2 % ollen yksi Varsinais-Suomen alhaisimmista. Samaan aikaan valtakunnallisesti uusia työpaikkoja oli 5400 enemmän kuin edellisvuonna. Tämä aiheuttaa alueellemme työvoimapulaa. Liedon elinvoimapaalvelut yhdessä työvoimapaalvelujemme kanssa ovatkin kehittäneet innovatiivisia rekrytoinnin tukipalveluja alueemme yrityksille. Sitä kehitystyötä jatkamme.

Vuosi 2023 on merkittävä vuosi TE24 uudistuksen osalta. TE24 uudistus on TE-palvelujen kokonaisuudistus, jonka lopputuloksena kunnat ottavat vastuun oman alueensa TE-palvelukokonaisuudesta. Suunniteltu uudistus edellyttää Turun seudulla kuntien tiivistyvää yhteistoimintaa ja uusien rakenteiden luomista, koska laki edellyttää vähintään 20 000 työllistä yhtä palveluja järjestävää toimintayksikköä kohti. Liedolla ei yksin ole mahdollisuutta muodostaa toimintayksikköä, mutta kaupungin etu on tulevaisuudessakin saada vaikuttaa oman alueensa työllisyyden hoitoon. Lokakuun 2023 loppuun mennessä pitää kuntien esittää valtionvarainministeriölle minkälaisella toimintayksiköllä he ovat uudistukseen lähdössä. Neuvottelut TE24 ympärillä ovat jo käynnissä.

Liedon taloussarviota on laadittu hyvässä yhteistyössä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa. Laadittu talousarvio pohjautuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja arvioon vuoden 2023 kehityksestä. Vaikka vuosi 2023 ”verohäntien” johdosta onkin jatkumoa aikaisempien vuosien hyvälle talouskehitykselle, on mukana aikaisempaan nähden enemmän epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijöistä huolimatta voimme todeta, että Liedon kaupunki on taloudellisesti hyvässä asemassa vastaanottamaan tulevat haasteet. Nyt laadittu talousarvio luokin hyvät edellytykset sekä asukasmäärän että yritysten ja työpaikkojen määrän kasvulle ja palvelujen kehittämiseksi.

Vuonna 2023 luovutetaan asuinpientalo- ja omakotitontteja pääasiassa Loukkaisten Matintalo 2 ja 3 alueelta ja Kirkonseudun Teijulan alueelta. Kerrostalotontteja luovutetaan Saukonojantien kaava-alueelta ja yritystonttienkin kysynnän ennustetaan jatkuvan hyvänä. Kasvun mahdollistamiseksi myös tulevaisuudessa, on talousarvioon edelleen sisällytetty 1,5 miljoonan euron varaus raakamaan hankintaan. Investointiohjelmaan on sisällytetty myös kasvukunnan palvelurakenteeseen kohdentuvia uudisrakentamiskohteita kuten esimerkiksi Liedon uusi Keskuskoulu ja Loukkaisten uusi päiväkodin. Molemmissa kohteissa jää harkittavaksi myös vuokravaihtoehto. Lisäksi Loukkaisten uuden päiväkodin kohdalla arvioidaan myös yksityisen operaattorin mahdollisuus. Lisäksi saneerauskohteista mainittakoon Lukion vesikatteen ja Tarvasjoen koulun julkisivun kunnostustyöt.

Liedon keskustan alueen kehittäminen jatkuu kaupunkistrategian mukaisesti. Säästöpankkitalon ympäristön toteutus käynnistyy loppuvuonna 2023.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä 1.1.2022 jää kunnille vielä merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Liedon kaupunki on tässä jo ottanut varaslähdön. Hyvän palvelutason todistaa vuoden 2023 alusta käyttöön otettava, kuntia hyvinvoinnin edistämiseen kannustava, uusi valtionosuuden lisäosa eli HYTE –kerroin. Vertailussa muihin kuntiin pärjäämme

erinomaisesti. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä. Liedon kaupunki panostaa tulevana vuonna HYTE –toimintojen kehittämiseen palkkaamalla hyvinvointijohtajan koordinoimaan palvelujen kehitystä, tunnistamaan tarpeita ja toimimaan yhteistyölinkkinä hyvinvointialueen suuntaan. Talousarvioon sisällytetään 180 000 € varaus työntekijän palkkaamiseen, tarpeiden kartoitukseen ja pienimuotoisiin alueellisiin hankkeisiin.

Liedon uusi kaupunkistrategia 2026 vahvistetaan valtuuston päätöksellä loppuvuodesta 2022. Kaupungin päätöksentekoa, toimintaa ja toimintakulttuuria määrittävä asiakirja visioineen, arvoineen ja tavoitteineen rakentuu Liedon kaupungin vahvuuksille. Lieto tunnetaan erinomaisesta elinkeinopolitiikastaan ja yrittäjäystävällisestä toimintakulttuuristaan, turvallisesta, viihtyisästä ja luonnonläheisestä asuinympäristöstään sekä hyvistä palveluistaan. Päätöksentekokulttuurin vahvuutena on pidetty ennakoitavuutta, elinkeinoelämän ymmärrystä, luottamusta ja sopimisen taitoa sekä hyvää yhteistyötä luottamushenkilöiden kesken. Halu näiden asioiden ja vahvuuksien edistämiseen näkyy uudessa kaupunkistrategiassa.

Kaupunginjohtajan esitys Liedon kaupungin talousarvioksi vuodelle 2023 päättyy noin 4,5 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Talousarvioon sisältyvät verotuloennusteet vuosille on laadittu 2022 voimassa olevien kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenttien mukaisena huomioiden kunnallisveron 12,64 %-yksikön vähennys sote-uudistuksen vuoksi. Valtionosuudet on laskettu valtiovarainministeriön painelaskemien mukaisesti. Kiitän kaikkia luottamushenkilöitä sekä kaupungin talousarvion valmisteluun osallistunutta henkilöstöä hyvästä yhteistyöstä ja asiantuntevasta valmistelusta ja toivotan menestyksekkästä vuotta 2023.

Liedossa 27.10.2022

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Kaupungin toimielinten talousarvioesityksiin on kaupunginjohtajan esityksessä tehty seuraavat muutokset:

INVESTOINTIOSA:

- Loukkaisten uusi päiväkotikoti ei vähennystä, mutta selvitetään ensisijaisesti leasing/vuokra tai yksityinen operaattori vaihtoehdot.
- Tastonmäki 2 aikaistetaan vuodella +630 000 €
- Infran pienhankkeet -200 000 €
- Hulevesijärjestelmät -100 000 €
- Kalustohankinnat -100 000 €
- Asuinalueiden asfaltoinnit +50 000 €

KÄYTTÖTALOUS

Verotulot:

- Kiinteistöverotulottojen arvion tarkastus/tulo +70 000 € vuodelle 2023 (arvioitu uudiskohteiden vaikutus ja kartoitushankkeen vaikutus)

Kaupunginhallitus

- Muutokset tehty jo valmisteluvaiheessa. Ei muutoksia.

Tekninen lautakunta:

- Rakennusten ja alueiden rakentamisesta – ja kunnossapidosta -100 000 €
- Henkilöstökuluista -150 000 €

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta:

- Varhaiskasvatuksen palveluseteli -150 000 €
- Koneiden ja laitteiden vuokrat -30 000 €
- Vähennetään henkilöstökuluista -210 000 €, joka oli vuoden 2022 KEVAN eläkeperusteisen maksun summa lautakunnalle, joka oli mukana kaupunginhallituksen hyväksymässä talousarvioraamissa, mutta jota ei ollut huomioitu raamin ylitystä laskettaessa.
- Lisätään +40 000. Lautakunnan talousarvio käsittely jälkeen on vuokrattu uusi varhaiskasvatuksen tila.

Huomioita: Liedon kaupungin alueella on käynnistetty uusi 14-paikkainen lastensuojeluyksikkö.

Valmistelussa toiminnan käynnistäminen on tiedostettu, mutta arviolta noin 100 000–200 000 € mahdollista kuluja ei ole sisällytetty talousarvioesitykseen.

Kulttuuri ja Vapaa-aikalautakunta:

- Kirjastotyöntekijä -43 000 €
- Avustusmäärärahat -20 000 €

Ympäristöterveyslautakunta

- Ei muutoksia

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

- Ei muutoksia

TEKNISET KORJAUKSET

Henkilöstökustannuksiin sisältyy KEVAN tasausmaksu yhteensä 945 000 €, joka on jaettu toimialoille palkkasumman suhteessa. Tämä on lisätty kaupunginjohtajan esittelyssä Ympäristöterveydenhuollon ja

Kaavoitus- ja rakennuslautakunnan talousarvioihin, sillä tarkka summa ja jakoperuste ei ole ollut tiedossa lautakuntien talousarviokäsittelyn aikaan.

Osa sisäisistä kustannuksista oli kirjaamatta lautakuntakäsittelyiden aikana. Nämä sisäiset kustannukset on lisätty kaupunginjohtajan esittelystä alla eriteltyjen lautakuntakohtaisten muutosten mukaisesti teknisenä korjauksena.

Ympäristöterveyslautakunta

- Lisätään toimintatuottoja 31 000 € ja sisäisiä kustannuksia 39 000 €

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

- Lisätään KEVAn tasausmaksun osuus +36 000 €
- Lisätään sisäisiä kustannuksia yhteensä +43 000 €

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta:

- Korjattu sisäinen kustannus +10 000 €

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta:

- Korjattu sisäinen kustannus +80 000 €

LIEDON KAUPUNGIN TULEVAISUUSOHJELMA 2023-2026

Liedon kaupunginhallitus on 16.2.2021 § 57 hyväksynyt Liedon kaupungin tulevaisuusohjelman vuosille 2021–2025. Osana tulevaisuusohjelmaa sisältää myös uusia talouden tasapainottamiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Tulevaisuusohjelmaan yhdistettiin myös Liedon vuonna 2020 hyväksytyn talouden tasapainottamisohjelman tarkoittamat toimenpiteet ja tavoitteet. Tulevaisuusohjelman mukaisesti syksyllä 2021 käynnistettiin kaupungin strategian päivittämisen vuosille 2022–2025.

Kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelun haaste liittyy väestön ikääntymiseen vähenee sote-uudistuksen myötä vuoden 2023 alusta. Kaupungille jää edelleen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, mutta sosiaali- ja terveystalouden aiheuttamat taloudelliset yllätykset ja talouden ennakkoimattomuus siirtyvät hyvinvointialueille.

Liedon kaupungin haasteet liittyvä kaupungin kasvuun ja sen vaatimiin investointeihin, sekä sivistystoimen palveluiden rahoitukseen vähenevien valtionosuuksien ja verotulojen myötä. Liedon kaupungin toimintatuotot ja toimintakulut laskevat merkittävästi, ja myös henkilöstöä siirtyy sote-alueelle noin kolmasosa.

Tulevaisuusohjelma 2 laatiminen käynnistetään vuoden 2023 alussa. Tulevaisuusohjelma 2:ssa käydään läpi Liedon kaupungin organisaatio tukitoimintoihin ja tehdään tarvittavat päätökset toiminnan sopeuttamiseksi uuteen, sote-uudistuksen jälkeiseen tilanteeseen.

INVESTOINNIT

Liedon kaupunki on investoinut vuosien 2017–2022 aikana keskimääräistä voimakkaammin. Kaupungin lainakanta on kasvanut vuosien 2017–2021 aikana noin 13,9 miljoonaa euroa. Kaupungilla on edelleen mittavat investoinnit meneillään keskuskoulun uudisrakentamisessa sekä investointitarpeita erityisesti kaupungin infrastruktuuriin. Kaupungin strategian mukaiset kaavoitushankkeet ja asuintonttien luovutustavoitteet sekä asukasmäärän lisäämiseen asetetut tavoitteet edellyttävät uusien asuinalueiden kaavoitusta, tonttien myyntiä ja myös aktiivista maanhankintaa. Maanhankintaan osoitetaan talousarviossa 1,5 miljoonan euron määräraha ja teollisuustonttien esirakentamiseen 300 tuhatta euroa. Tontinmyyntivoiton tavoitteeksi on talousarviossa 2023 asetettu 1,7 miljoonaa euroa.

Keskuskoulun uudisrakentamiseen on vuodelle 2023 varattu 2,0 miljoonan euron määräraha ja taloussuunnitelmavuosille 2024–2025 yhteensä 12,8 miljoonaa euroa. Hankkeen suunnittelua jatketaan ja toteuttamista päätetään vuoden 2023 aikana.

LIEDON KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2023-2025

Talousarvioesitys on laadittu siten, että edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan vuonna 2023. Esityksessä ei myöskään oleteta koronasta aiheutuvia rajoitustoimenpiteitä enää vuodelle 2023. Suomen talouden ennakoitaan kasvavan heikosti tai supistuvan vuoden 2023 aikana. Tämä näkyy myös verotuloennusteen odotuksissa, joskin vuoden 2023 osalta verotilitykset tulevat olemaan aiempien vuosien verohäntien vuoksi normaalia korkeammat.

Verotulojen vertailua vuoden 2022 ja talousarviovuoden 2023 osalta vaikeuttaa sote-uudistus, jonka vuoksi verotulot ja valtionosuudet laskevat merkittävästi sote- ja pelastustoimen kulujen siirryttyä hyvinvointialueille.

Talousarvioesitys on laadittu vuonna 2022 voimassa olevien kiinteistöveroprosenttien mukaisena ja se osoittaa vuodelle 2023 ylijäämää noin 4,5 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 osalta talous kääntyy alijäämäiseksi. Pääasiallisena syynä ovat verotulojen palautuminen normaalille tasolle vuonna 2024 ja korkokustannusten nousu lainakannan kasvaessa investointien vuoksi, sekä korkotason voimakas

vuoden 2022 aikana ja markkinoiden ennusteet korkeammasta korkotasosta koko taloussuunnitelmakaudelle ja eteenpäin.

Kaupunginhallitus päätti (356/7.11.2022) esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2023 tuloveroprosentiksi päätetään 6,86. Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta 55 §:n mukaan kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Kaupunginhallitus päätti (356/7.11.2022) esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2023 yleistä kiinteistöveroprosenttia lasketaan 1,2 prosentista 1,0 prosenttiin. Kiinteistöveroprosenteiksi esitetään:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00 (v.2022: 1,20)
- Vakituinen asuinrakennus 0,41 (v.2022: 0,41)
- Rakentamaton rakennuspaikka 3,00 (v.2022: 3,00)
- Muu asuinrakennus 1,00 (v.2022: 1,00)
- Voimalaitokset 2,85 (v.2022: 2,85)
- Yleishyödylliset kiinteistöt 0,00 (v.2022: 0,00)

Arvio kiinteistöverokertymän alenemasta muutoksen vuoksi on noin 420 000 euroa. Muutoksen vuoksi kaupungin ylijäämä heikkenee ja rahoitustarve kasvaa vastaavasti.

Kaupunginhallitus päätti (356/7.11.2022) päätti tehdä seuraavat muutokset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen: Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintakate +30 000 euroa, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toimintakate +20 000 euroa, Teknisen lautakunnan toimintakate +100 000 euroa ja Tammentaantien asemakaavan investointi siirretään vuosille 2023–2024 (50 000 euroa vuonna 2023), ja esittää talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024–2025 hyväksymistä kaupunginvaltuustolle.

Muutosten vuoksi kaupungin toimintakate heikkenee 150 000 euroa ja rahoitusasema 200 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto päätti (107/14.11.2022) vahvistaa vuoden 2023 kiinteistöveroprosenteiksi kaupunginhallituksen esittämät. Yleinen kiinteistövero laskee vuodelle 2023 1,0 %:iin. Kaupunginvaltuusto päätti (106/14.11.2022) vahvistaa tuloveroprosentiksi vuodelle 2023 6,86. Sote-uudistuksen vuoksi kaupunginvaltuustolla ei ollut mahdollisuutta päättää tuloveroprosentista vuodelle 2023 toisin, vaan vuoden 2023 tuloveroprosentiksi tuli päättää vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Liedon kuntastrategia 2018–2025

LIEDON KAUPUNGIN KUNTASTRATEGIA

Liedon kaupungin vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman laatimisen pohjana on Liedon kaupungin strategia 2018–2025. Liedon valtuusto hyväksyi kuntastrategian 47/18.6.2018. Liedon strategia 2025 kuvaa kaupungin tavoitteet sekä keinot, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

Strategian painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kuntastrategiaa valmisteltiin laajalla pohjalla. Strategiatyöskentelyyn osallistuivat kunnan luottamushenkilöt, henkilöstö, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto. Strategian mukaisia tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi päivitetään ja ohjataan vuosittaisen talousarvion ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Liedon strategian päivitystä on valmisteltu kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen yhteisissä seminaareissa kevään ja syksyn 2022 aikana.

LIEDON KAUPUNGIN VISIO 2025

Lieto on rauhallinen, turvallinen, viihtyisä, ihanteellinen, monipuolinen ja elävä maalaiskaupunki. Liedon asukkaista välittyy positiivisuus ja onnellisuus. Elinvoimainen ja nopeasti kehittyvä kaupunki sijaitsee Aurajoen ja historiallisen Hämeen Härkätien varrella ja sen historia ulottuu pitkälle, aina kivikauteen saakka.

Liedon kaupungin tulevaisuudenkuvassa 2025 tavoitellaan **unelmien turvallista pikkukaupunkia**, joka muodostuu **viihtyisästä ja vireästä keskustasta** sekä **omaleimaisista kylistä**. Liedon tulevaisuutta rakennetaan **avoimella ja oivaltavalla otteella** siten, että **kulut pidetään kurissa** ja asiat tehdään **kerralla kuntoon**. Tuloksena on elinvoimainen kaupunki sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

LIEDON KAUPUNKISTRATEGIAN PAINOISTEALUEET JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

Strategian 2025 painoistalueet ja kriittiset menestystekijät ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
 - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
 - Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
 - Keskustan elinvoima ja viihtyisyys

- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
 - Yrittäjyyden edistäminen
 - Lieto matkailukohteena
 - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
 - Avoin ja aktiivinen viestijä
 - Haluttu työnantaja

- Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
 - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
 - Hyvällä palvelulla on kasvot
 - Liikkuva Lieto
 - Luonnonläheinen Lieto

- Talouden ja toiminnan kehys
 - Kerralla kuntoon
 - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
 - Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
 - Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Kaupunkistrategian perusteella lautakunnat ovat valinneet kriittiset menestystekijät, joissa lautakunnan tulee onnistua strategisten päämäärien saavuttamiseksi. Lautakuntien talousarvioesityksissä on määritelty konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

TOIMENPIDE- JA POLITIIKKAOHJELMAT

Strategiaa täydentävät ja sen täytäntöönpanoa ohjaavat olemassa olevat sekä laadittaviksi sovitut toimenpide- ja politiikkaohjelmat sekä muut viralliset asiakirjat, joita ovat mm.:

- Hallintosääntö
- Henkilöstöohjelma (henkilöstöraportti)
- Hyvinvointisuunnitelma
- Elinkeino-ohjelma
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Maapoliittinen ohjelma
- Yleiskaava 2035

—

Kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämishjelman sekä Liedon osallisuusohjelman laatiminen sisältyvät talousarvion 2023 toimenpideohjelmaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liedon kaupungissa

Liedon strategiasta johdettavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät tavoitteet ovat pysyneet pääosin saman suuntaisina kuin vuonna 2022 ja perustuvat siihen, että hyvinvointi käsitetään laajasti ja kaikille kaupunkilaisille halutaan tarjota hyvän elämän edellytyksiä. Lieto -strategian tarkoittama ”Unelmien pikkukaupunki” rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle ja osallistavalle kulttuurille.

Kaupungin tehtävänä on edistää hyvinvointia ja terveyttä sosiaalisen hyvinvoinnin, terveyden, hyvän elämänlaadun ja onnellisuuden sekä turvallisuuden ja osallisuuden saroilla. Toiminnan asiakkaina ja palvelujen vastaanottajina ovat yksilöt, perheet ja yhteisöt sekä laajemmin ajateltuna väestö ja kaupunkilaisten elinympäristöt.

Hyvinvoinnin edistämiseksi ja toiminnan uudelleenjärjestämiseksi sote-uudistuksen myötä, kaupunginhallituksen alle on varattu 180 000 €, jonka käyttö ja toteutus tarkentuu vuoden 2023 aikana. Aiemmin sosiaali- ja terveyslautakunnan jakamat, hyvinvointialueille siirtymättömiin toimintoihin kohdistetut avustukset on huomioitu kaupunginhallituksen talousarviossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä ehkäistään ja vähennetään köyhyyttä, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia haittoja. Lisäksi se tukee ja edistää asukkaiden toimintakykyä sekä omatoimista elämän hallintaa.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukaan kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kaupunkilaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kaupungin on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Liedon strategian painopistealueita ovat yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen sekä liikkuva ja luonnonläheinen Lieto.

Talousarvioon sisältyviä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä eri toimialojen toiminnallisia tavoitteita seurataan toimialojen toimialakohtaisesti neljännesvuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Vuoden

2023 talousarvion toimintasuunnitelmiin sisältyvät muiden muassa seuraavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät tavoitteet:

- Väestön sairauksien ennaltaehkäisy

Liedon kaupungin vuosittaisen hyvinvointityössä on määritelty erikseen seurattavat indikaattorit, joilla seurataan yleisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden toteutumista. (Lähde Sotkanet tai oma tilasto, ellei muuta mainittu). Terveyden ja hyvinvoinnin kehityksestä kaupungissa raportoidaan valtuustolle erikseen vuosittain tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Painopiste 1 Terveellisten elintapojen edistäminen (liikunnan lisääminen, terveellinen ravitsemus ja päihteettömyys / ehkäisevä päihdetyö)

Terveys- ja liikunta

- Sairastavuusindeksi (Sotkanet tai ikävakioitu / Kela)
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet (18-24, 25-64)
- Ei yhtään läheistä ystävää (kouluterveyskysely, 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Tupakoi päivittäin (kouluterveyskysely 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Harrastaa liikuntaa liian vähän viikossa (kouluterveyskysely 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Ylipainoa (kouluterveyskysely % 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Liikuntapaikkojen määrä (liikuntatoimi exel)
- Pyöräteiden/kevyenliikenteen väylien määrä, km (tekniset ja ympäristöpalvelut)
- Erityisliikunnan tapahtumat/vuosi (liikuntatoimi)
- Opiston kurssit ikäihmisille 64- (Lieto-opisto)
- Ruskan kävijät/lkm

Painopiste 2 Turvallisuuden sekä osallisuuden tukeminen ja vahvistaminen

Turvallisuus

- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset
- Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset
- Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset
- Perheväkivaltaraportti
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä

Osallisuus

- Kyselyt, toteutetut kyselyt
- Vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, omaispaneelin ja seuraparlamentin toiminnan aktiivisuus
- Avustukset yhdistyksille ja järjestöille (€/kpl)
- Äänestysaktiivisuus

Painopiste 3 Arjessa pärjäämisen vahvistaminen**Asuminen**

- Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista
- 75-vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisistä asuntokunnista
- Vuokra-asuntojen osuus asuntokannasta

Koulutustaso

- Yhteisvalinnan ulkopuolelle jääneet 21.9.
- Koulutustaso
- Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet
- Osaamistodistukset käyttöön (Opinnollistaminen) / alihankinta

Työllisyys

- Työvoima
- Pitkäaikaistyöttömien määrä yli vuoden työttömänä olleet
- Toimeentulotukea saaneet 25–64 – vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Väestön kehitys

- Aasukasmäärä/muutos edelliseen vuoteen
- Muuttoliike kaupungista ja kaupunkiin muuttaneiden määrä
- Syntyneiden määrä ja kuolleisuus
- Vieraskielisten lukumäärä
- Väestön ikärakenne; yli 65 v, yli 75 v ja 0-14 v, huoltosuhde

Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kaupunginhallituksella. Liedon valtuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kaupungin sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassa olevia kaupunginvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kaupunginhallitus on hyväksynyt voimassa olevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kaupungin hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kaupunkikonsernissa. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 13.2.2017 korkoriskien hallintaperiaatteet.

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat:

- strategiset,
- taloudelliset ja
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin

- Hyvinvointipalvelujen järjestämisvastuun siirtymisen kaupungilta hyvinvointialueelle aiheuttamat vaikutukset kaupungin toimintaympäristöön ja taloudelliseen tilanteeseen

Taloudelliset riskit

- Sote-uudistuksen aiheuttama verotulojen ja valtionosuuksien siirto hyvinvointialueelle
- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakointi ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kaupunki velkaantuu
- Kaupungin kasvun tuomat investointipaineet
- Keskuskouluhankkeen kustannukset
- Korkoriskit

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus

Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat

YLEISET LÄHTÖKOHDAT, KORONAVIRUSPANDEMIA JA LIEDON TULEVAISUUSOHJELMA

Kuntalaki edellyttää, että talousarvio- ja suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (110 §). Lisäksi Kuntalain 110 § edellyttää, että taloussuunnitelma on tasapainossa tai ylijäämäinen.

Liedon strategian yksi kriittisistä menestystekijöistä on Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous. Liedon kaupunginhallitus on 313/5.10.2020 päättänyt käynnistää Liedon kaupungin tulevaisuusohjelman valmistelun vuosille 2021–2025. Ohjelman täytäntöönpano on edennyt vuoden 2022 aikana. Vuoden 2023 aikana tehdään Tulevaisuusohjelma 2, jonka tavoitteena on selvittää organisaatiotarpeet sote-uudistuksen jälkeen ja tehdä tarvittavat toimenpiteet ja päätökset organisaation uudistamiseksi.

Talousarvioesitys sisältää 2,0 miljoonan euron määrärahan Keskuskoulu-investointiin talousarviovuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 yhteensä 12,8 miljoonaa euroa. Hankkeeseen liittyy kaupungin talouden kannalta merkittävä riski kustannusten ja korkotason nousun vuoksi. Keskuskouluun liittyvän investoinnin vaikutukset kaupungin talouteen on huomioitu talousarvioon sisältyvässä suunnitelmavuosien arviossa.

Talousarvioesitys vuodelle 2023 osoittaa ylijäämää noin 3,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätökseen 2021 jäi kertynyttä ylijäämää noin 13,2 miljoonaa euroa.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelmavuodet 2024–2025 on laadittu tilanteessa, jossa Liedon kaupungille jäävistä valtionosuuksista ei ole täyttä varmuutta, sillä näihin vaikuttaa hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen lopulliset kustannukset vuonna 2022. Suunnitelmavuosien 2024–2025 luvuissa on käytetty Kuntaliiton verotuloennusteita (syyskuu 2022) ja Valtiovarainministeriön alustavia laskelmia (syyskuu 2022) valtionosuuksien muutoksista. Laskelmat osoittavat alijäämää vuosille 2024 ja 2025 1,5 miljoonaa euroa ja 1,4 miljoonaa euroa.

LIEDON KAUPUNGIN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT

Liedon kaupungin tilinpäätöksen 2021 ylijäämä oli noin 4,6 miljoonaa euroa. Taseen kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöksessä 2021 noin 13,2 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintakate kasvoi vuonna 2021 noin 3,9 miljoonaa euroa. Toimintatuotot nousivat noin 4,5 miljoonaa euroa.

Verorahoituksen selvä kasvu edelliseen vuoteen verrattuna paransi vuosikatetta. Vastaavasti valtionosuudet laskivat koronatukien vuoksi, sillä 2020 nämä maksettiin valtionosuuksina ja 2021 nämä kirjattiin toimintatuottoihin. Verotulot olivat vuonna 2021 noin 5,5 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2020.

Tilikauden 2021 investointimenot olivat noin 10 miljoonaa euroa (2020 12 miljoonaa euroa). Liedon kaupungin lainakanta vuoden 2021 lopussa oli noin 64,9 miljoonaa euroa (3.195 euroa / asukas).

Liedon kaupungin talousarvio 2022 on ylijäämäinen noin 0,9 miljoonaa euroa. Verotulot ovat vuonna 2022 ylittymässä viimeisimmän arvion mukaan noin 2,5 miljoonaa euroa yli talousarvion 2022.

Koko kaupungin toimintakatteen ennakoidaan ylittävän talousarvion vuonna 2022 noin 1,2 miljoonaa euroa. Verotulojen ennakoitua suuremman kasvun myötä ja korkeampiin valtionosuuksien myötä tilinpäätösennuste vuodelle 2022 näyttää noin 3,8 miljoonaa euroa ylijäämää.

Kaupungin lainakannan ennakoidaan kasvavan vuodesta 2021 miljoonalla eurolla. Ennusteen mukaan lainakanta on vuoden 2022 lopussa noin 65,9 miljoonaa euroa, joka on noin 3.220 euroa/asukas.

SUOMEN TALOUDEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön syksyn 2022 (21.9.2022) taloudellisen katsauksen mukaan tuotanto on kehittynyt vielä alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on kasvanut. Inflaatio on kuitenkin jatkanut nousuaan ja voimistunut entisestään Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Arvio vuoden 2022 bruttokansantuotteen kasvusta on 1,7 %, kun se vuoden 2022 talousarviota laadittaessa oli 2,9 %.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on myös kasvattanut talouden tilannekuvaan liittyvää epävarmuutta voimakkaasti. Suomen ulkomaankaupan heikentyneet näkymät ja inflaation vaikutukset kotimaiseen ostovoimaan tulevat vaikuttamaan merkittävästi vuoden 2023 talouteen ja bruttokansantuotteen kasvuun. Reaaliasiot ovat laskeneet jo vuoden 2022 jälkimmäisellä puoliskolla voimakkaasti ja lasku jatkuu vuoden 2023 aikana.

Valtiovarainministeriön katsauksessa arvion mukaan bruttokansantuotteen kasvu hidastuu 0,5 %:iin vuonna 2023, ja kasvu vuosina 2024–2026 on noin 1,4 prosenttia. Ennusteessa oletetaan, että vuonna 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan. Lisäksi ennusteen oletuksena on, että covid-19-epidemian leviäminen ja uudet aallot eivät aiheuta sellaisia rajoituksia, joilla olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. On hyvä huomioida, että Valtiovarainministeriön ennuste vuoden 2023 talouskasvusta on hyvin optimistinen verrattuna pankkien ja tutkimuslaitosten ennusteisiin. Kuntarahoituksen keräämä ennusteiden mediaani on -0,2 % (mukana yhteensä 10 pankkia ja tutkimuslaitosta).

Vuonna 2023 talous kasvaa heikosti ja työllisyys heikkenee. Tämä seurauksena julkisen talouden alijäämän ennustetaan alkavan jälleen kasvaa. Myös erilaiset Venäjään ja poikkeustilanteisiin liittyvät varautumistoimenpiteet heikentävät julkista taloutta tulevina vuosina. Tulevien vuosien ennustettu talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden tulojen ja menojen välistä kroonista epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana. Lisäksi korkotason noustessa myös Suomen valtion korkomenot alkavat kasvaa, joka edelleen kasvattaa alijäämien lisäksi velkasuhdetta tulevina vuosina.

KUNTATALOUS

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman vuodelle 2023 (21.9.2022) mukaan:

- Kuntatalouden tilanne oli vahva vuonna 2021 erityisesti tulorahoituksen näkökulmasta.
- Kehitykseen vaikutti merkittävästi kuntien ennakoitua paremmat verotulot.
- Vuosi 2022 näyttää myös talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä.
- Toimintakatteen arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2021 vahvaa tasoa verorahoituksen turvin, vaikka valtioavustukset pienentyivätkin.
- Ennusteisiin sisältyy kuitenkin poikkeuksellisen paljon epävarmuutta, joihin vaikuttaa Venäjän hyökkäys Ukrainaan.

Vuonna 2023 kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,4 mrd. euroa siten, että:

- Peruspalveluiden valtionosuuteen 2,7 mrd euroa.
- Veromenetysten korvaukset 862 miljoonaa euroa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet 2,4 mrd euroa.

Peruspalvelujen valtionosuus ja verotulomenetysten korvaukset vuonna 2023 muuttuvat merkittävästi sote-uudistuksen vuoksi. Kuntien peruspalveluiden valtionosuus laskee 8,0 miljardista 2,7 miljardiin.

Kokonaistaloudellinen kehitys ja ennusteet	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*
BKT, määrän muutos, %	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4	1,4
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	70,7	72,3	73,9	74,1	74,4	74,7
Yleinen ansiotaso, muutos, %	1,9	2,3	2,6	3,5	3,0	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos, %	2,1	2,3	2,3	3,8	3,8	4,4
Kuluttajahinnat, muutos	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9
Rakennuskustannusindeksi	-0,2	5,5	8,6	3,3	2,3	2,4
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	-3,3	9,0	20,5	3,5	2,3	2,3
Kuntatyönantajan sotumaksut, % (kesk	24,5	24,7	24,3	24,5	24,4	24,4

Lähteet: VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2023 - syksy 2022 ja VM Taloudellinen katsaus syksy 2022 *)Ennuste

ALUEELLISET KEHITYSNÄKYMÄT

ELY-keskuksen syyskuun 2022 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin kaikissa Varsinais-Suomen kunnassa Vakka-Suomea lukuun ottamatta olleen 8,6 %. Vakka-Suomen tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi Valmet Automotiven kesäiset irtisanomiset ja lomautukset. Kuntien väliset erot työttömyydessä ovat merkittäviä. Verrattuna koko maan tasoon (8,8 %) on työttömyysaste sitä alempi 24 varsinaissuomalaisessa kunnassa, ja sitä korkeampi vain Turussa, Uudessakaupungissa ja Kustavissa. 25 kunnassa työttömyys jää myös alle 10 % tason. Nuorten työttömien osuus heijastelee koko työvoiman tilannetta ja varsinkin nuorten miesten tilanteeseen on Valmet Automotiven tilanne vaikuttanut erityisen kielteisesti.

Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli syyskuussa 2022 4,2 % (9/2021 5,0 %).

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman Alueellisten kehitysnäkymien mukaan Varsinais-Suomen tilanne on maalimanlaajuinen tilanne huomioon ottaen suhteellisen valoisa. Vientiyritysten tilauskirjat ovat pääosin varsin pitkiä ja Turun kauppakamarin kyselyyn vastanneista vientijohtajista yli puolet näkee viennin kasvavan ensi vuonna. Lisäksi tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen edelleen kehittyvä ja laajeneva ekosysteemi luo positiivista virettä seudulle. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen epäsuhta on tasoittumassa, vaikka edelleen on näkyvissä tarjontapulaa. Ongelmaksi on muodostumassa koronan kiihdyttämä pitkäaikaistyöttömyys, joka ei ole hyvän talouskasvun ja kovan työvoiman kysynnän tilanteessakaan juuri laskenut, ja ongelman ratkaisu vaikeutuu entisestään, kun ollaan siirtymässä selkeästi huonompiin aikoihin.

Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun merkittävänä tekijänä on Turun huolestuttavan korkea työttömyys ulkomaalaisten keskuudessa verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin. Turun ympäristökuntien osalta ryhmän kehitys on ollut päinvastainen.

VÄESTÖ

Liedossa oli vuoden 2021 lopussa asukkaita 20 299. Vuonna 2021 väestö kasvoi 149 asukkaalla (0,8 %). Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan asukasluku oli elokuun 2022 lopussa 20 452 eli väestö on kasvanut vuoden 2022 aikana 153 asukkaalla (0,8 %). Vuoden 2022 lopussa asukasluvun arvioidaan olevan 20 500. Suunnitelmavuosien 2023–2025 väestöennuste on laadittu siten, että asukasluvun kasvu on vuosittain 150. Ennakkotietojen perusteella asukasluvun kasvu ylittyy ja myös Tilastokeskuksen ennuste vuodelta 2021 on liian varovainen.

Liedon strategiassa asukasmäärän kasvun edistäminen on asetettu kriittiseksi menestystekijäksi.

Väestö ikäryhmittäin, Liedon kaupunki 31.12.	2019	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*
0-24-vuotiaat	5 864	5 839	5 806	5 766	5 720	5 680	5 680
Muutos %	-0,4 %	-0,4 %	-0,6 %	-0,7 %	-0,8 %	-0,7 %	0,0 %
25-64-vuotiaat	10 279	10 321	10 398	10 460	10 535	10 605	10 605
Muutos %	0,9 %	0,4 %	0,7 %	0,6 %	0,7 %	0,7 %	0,0 %
+65-vuotiaat	3 851	3 990	4 096	4 174	4 245	4 315	4 315
Muutos %	2,7 %	3,6 %	2,7 %	1,9 %	1,7 %	1,6 %	0,0 %
Asukasluku vuoden lop	19 994	20 150	20 300	20 400	20 500	20 600	20 600
Muutos %	0,8 %	0,8 %	0,7 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,0 %
*) Tilastokeskus väestöennuste 2021							

Asukasluvun kasvu painottuu erityisesti yli 65-vuotiaisiin. Sote-uudistuksen vuoksi väestönkasvun painottuminen yli 65-vuotiaisiin ei enää ole kriittinen talouden kantokyvyn kannalta.

TOIMINTAKATE

Sote-uudistuksen vuoksi talousarviovuosi 2023 ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa, sillä toimintatuottoja ja toimintakuluja siirtyy merkittävä määrä pois kunnilta hyvinvointialueille. Liedon kaupungin jatkuvan toiminnan toimintatuotoissa ei ennakoida merkittäviä muutoksia, joskin varhaiskasvatusmaksujen toteumaan liittyy epävarmuutta hallituksen budjettiriihessä sopiman varhaiskasvatusmaksujen alennuksen vuoksi, jonka toteutuksesta ei ole tietoa. Tontinmyyntivoittotavoite on 1,7 miljoonaa euroa, kuten talousarviossa 2022.

Liedon kaupungin talousarviossa 2023 on varauduttu vakituisten palkkojen määrärahoissa kunta-alan työehtosopimusten mukaisiin korotuksiin. Työehtosopimuksen rakenne ja korotusten määrän sitominen vientialojen myöhemmin sovittaviin korotuksiin tuo epävarmuutta määrärahojen riittävyyteen. Määrärahat on varattu minimikorotusten mukaan.

Taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 toimintakate

Taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 laskemisessa on käytetty tulojen ja menojen osalta 3,0 prosentin kasvua, joka on linjassa palkankorotusten ja inflaatio-odotusten kanssa. TE-palveluiden siirtymistä kunnille vuoden 2024 tai 2025 aikana ei ole huomioitu taloussuunnitelmavuosissa, sillä vaikutusten arviointi on asian keskeneräisyyden vuoksi hankalaa. Työ- ja elinkeinoministeriön alustavien laskelmien uudistuksen vaikutus Liedon kaupungin toimintakatteeseen on myös epäolennainen.

VEROTULOT

Verotulojen kehitys on ollut vuonna 2022 hyvää. Venäjän hyökkäyssota ja inflaatio eivät ole vielä näkyneet yritysten tuloksissa tai työllisyydessä, joka näkyy korkeina verotilityksinä. Kuntaliiton syyskuun 2022 ennusteen mukaan verotulokertymä vuonna 2022 olisi 92,7 miljoonaa euroa, joka on noin 2,7 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa.

Talousarviovuoden 2023 ja taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton syyskuun 2022 ennusteeseen. Vuoden 2023 verotilitysten arvioidaan olevan 45,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 verotilitysten määrä on epänormaalin korkea johtuen verohäntien ajoituskorjauksesta, jonka vuoksi 2023 verotuloja tilitetään kunnille huomattava kertapotti. Taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 verotulot on arvioitu 42,2 ja 43,2 miljoonaan euroon. Talouden kehitystä varjostaa kuitenkin Venäjän hyökkäyssota, inflaatio ja korkojen nousu, jonka vuoksi talouskehityksen ja sitä kautta verotulojen kehitystä on hyvin haastavaa ennustaa.

Veroprosentit, Liedon kaupunki	2020	2021	2022	2023*	2024*	2025*
Kunnallisvero	19,50	19,75	19,50	6,86	6,86	6,86
Kiinteistöverot						
yleinen prosentti	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
muut asuinrakennukset	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
yleishyödylliset yhteisöt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rakentamaton rakennuspaikka	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
voimalaitokset	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85

*) Vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit päätetään KV 7.11.2022

Talousarvio on laadittu alla kuvattujen kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenttien mukaisena. Vuoden 2023 kunnallisveroprosentti on sote-uudistuksen seurauksena 6,86, kiinteistöveroprosentit päätetään kaupunginvaltuustossa 7.11.2022.

Verotulot 2020-2025	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*
Kunnallisvero	74 945	78 212	81 561	35 990	33 547	34 397
Muutos %	4,3 %	4,4 %	4,3 %	-55,9 %	-6,8 %	2,5 %
Yhteistövero	3 879	5 611	6 188	4 506	4 050	4 202
Muutos %	0,7 %	44,6 %	10,3 %	-27,2 %	-10,1 %	3,7 %
Kiinteistövero	3 894	4 419	4 709	4 554	4 554	4 554
Muutos %	4,0 %	13,5 %	6,6 %	-3,3 %	0,0 %	0,0 %
Verotulot yhteensä	82 718	88 242	92 459	45 050	42 151	43 153
Muutos %	4,1 %	6,7 %	4,8 %	-51,3 %	-6,4 %	2,4 %

*) Perustuu Kuntaliiton ennusteeseen 9/2022

Kaupunginhallituksen esittämän (357/7.11.2022) kiinteistöveron alennuksen arvioitu vaikutus on 420 000 euroa. Esitetyn alennukset myötä arviot verotuloista ovat vuodelle 2023 44,6 miljoonaa euroa ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 41,7 ja 42,7 miljoonaa euroa.

VALTIONOSUUDET

Vuoden 2023 valtionosuudet ovat talousarvion mukaan noin 15,0 miljoonaa euroa, joka on noin 12,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Valtionosuuksien alenema johtuu sote-uudistuksesta, jonka vuoksi peruspalveluiden valtionosuus vähenee merkittävästi. Talousarviovuoden 2023 ja taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksien määrään liittyy aiempaa merkittävästi enemmän epävarmuutta, sillä kunnilta leikattava peruspalveluiden valtionosuus on riippuvainen vuoden 2022 hyvinvointialueille siirtyvän toiminnan lopullisista kustannuksista, jotka talousarviota laadittaessa ovat vielä epävarmoja.

Valtionosuusennusteet 2024–2025 perustuvat valtiovarainministeriöltä saatuihin tietoihin valtionosuuksien muutoksista vuosien 2023–2025 välillä.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, erillisen taseyksikön talousarvion sitovat erät ja erillisen taseyksikön sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Liedon kaupungin hallintosäännön 10 luvun 69 §:n mukaan määräraha tai tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia.

TALOUSARVIO

Käyttötalousosa

Kaupunginvaltuusto hyväksyy nettobudjetin käyttötalousosassa kaupunginhallitukselle, lautakunnille sekä muille talousarviokirjan yksiköille. Yksikköä sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate (nettobudjetti). Kaupunginhallituksen alaisessa toiminnassa varauksina hyväksytyjen määrärahojen sitovuustaso on nettomääräraha sekä nettomäärärahan käyttötarkoitus.

Investointiosa

Investointiosassa kaupunginvaltuusto hyväksyy nettobudjetin (nettomäärärahan) hankekohtaisesti (sitovuustaso). Sitovana tavoitteena on nettomääräraha (hankkeen investointimenot vähennettynä hankkeen investointituloilla) sekä nettomäärärahan käyttötarkoitus.

Irtaimen omaisuuden hankintaan investointiosassa esitetty määräraha tulee käyttää perusteluissa mainittuun tarkoitukseen. Alle 10 000 euroa maksavat koneet, kalusto, muut tavarat ja aineettomat hyödykkeet kirjataan käyttötalouteen samoin kuin käyttöiältään alle kolmen vuoden hankinnat.

Rahoitusosa

Kaupunginvaltuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin sekä rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten lisäys.

Erillinen taseyksikkö

Valtuustoon nähden sitova erä on tuloslaskelman rivi Liikeliijäämä (-alijäämä) ennen varauksia. Lisäksi erikseen sitova erä on peruspääoman tuotto prosentti. Peruspääoman tuotto prosentiksi asetetaan vuosille 2023–2025 kuusi prosenttia.

Investointien osalta erillisen taseyksikön sitova erä on kokonaisinvestoinnit talousarviovuoden aikana.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Vahvistaessaan talousarvion kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenten lisäksi:

kaupunginjohtaja	toimialajohtajat	henkilöstöpäällikkö
talousjohtaja	maankäyttöpäällikkö	vesihuoltopäällikkö
maaseutupäällikkö		

KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösuunnitelma. Käyttösuunnitelmassa toimialueet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot vastuualueen yksiköille (käyttötalousosa) ja hankkeille (investointiosa). Tekninen lautakunta laatii käyttösuunnitelman liitteeksi erillisen työohjelman rakennushankkeista.

Seuraavien lautakuntien ja tulosalueiden osalta käyttösuunnitelma vastaa valtuuston hyväksymää talousarviota, koska lautakunnalla tai tulosalueella on vain yksi vastuualue. Näiden lautakuntien ja tulosalueiden tavoitteet ja määrärahat käyvät ilmi kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviokirjasta, joten erillistä käyttösuunnitelmaa ei ole tarpeen laatia: asdfasdfasf

- Tarkastuslautakunta
- Keskusvaalilautakunta
- Ympäristöterveyslautakunta

- Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta seuraavat tulosalueet:
 - Konsernihallinto
 - Maaseutupalvelut
 - Pelastustoimi
 - Työllistäminen

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausiraportoinnin avulla. Toimialojen kuukausiraportit käsitellään kuukauden puolenvälin jälkeen ensimmäisessä mahdollisessa lautakunnassa, minkä jälkeen ne viedään tiedoksi kaupunginhallitukseen. Kuukausiraportointi käsittää kirjanpidon toteumat.

Normaalin kuukausiraportin lisäksi toimialat valmistelevat tarkemman analyysin talouden toteumista ja tarkentavat loppuvuoden ennustetta kolmannesvuosiraporttien muodossa huhtikuun ja elokuun lukujen valmistuttua. Kolmannesvuosiraportoinnissa käsitellään merkittävimmät poikkeamat talousarvioon ja tarkennetaan loppuvuoden ennustetta. Lisäksi kolmannesvuosiraportissa raportoidaan valtuuston hyväksymien ja käyttösuunnitelmassa tarkennettujen tavoitteiden toteutuminen. Kolmannesvuosiraportit viedään valtuustoon tiedoksi.

Kaupunginhallituksella on oikeus antaa vuoden 2023 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä sekä tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia menettelytapaohteja. Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösuunnitelma.

Tuloslaskelma

1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	LTK 2023	TA 2023	TA2023 vs. TA2022	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	45 662	41 051	44 021	32 192	32 192	-22 %	33 157	34 152
Myyntituotot	21 018	19 934	20 534	14 632	14 632	-27 %	15 071	15 523
Maksutuotot	5 809	5 585	5 685	2 401	2 401	-57 %	2 473	2 547
Tuet ja avustukset	4 123	1 416	3 716	1 658	1 658	17 %	1 708	1 759
Muut tuotot	14 712	14 116	14 086	13 501	13 501	-4 %	13 906	14 323
TOIMINTAKULUT	- 146 116	- 146 877	-151 107	- 78 566	- 77 893	-47 %	-80 229	-82 636
Henkilöstökulut	- 56 448	- 58 524	-58 524	- 38 735	-38 332	-35 %	-39 482	-40 666
Palkat ja palkkiot	- 45 796	- 47 619	- 47 619	- 31 261	- 30 961	-35 %	- 31 790	- 32 743
Henkilöstösivukulut	- 10 652	- 10 906	- 10 906	- 7 474	- 7 362	-35 %	- 7 692	- 7 923
Palvelujen ostot	- 62 972	- 61 392	-64 822	- 19 413	-19 413	-69 %	-19 995	-20 595
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 028	- 7 925	-8 525	- 6 520	-6 510	-18 %	-6 705	-6 906
Avustukset	- 6 423	- 6 729	-6 829	- 4 853	-4 703	-30 %	-4 844	-4 989
Muut toimintakulut	- 12 245	- 12 308	-12 408	- 9 046	-9 086	-26 %	-9 358	-9 639
TOIMINTAKATE	- 100 454	- 105 826	-107 087	- 46 374	-45 851	-57 %	-47 227	-48 643
VEROTULOT	88 242	89 021	92 730	44 980	44 630	-49 %	41 731	42 733
MUUT VALTIONOSUUDET	24 329	26 583	27 019	15 000	15 000	-44 %	14 100	15 369
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 120	- 391	-400	-1 361	-1 362	248 %	-2 075	-2 642
Korkotuotot	105	36	36	36	36	-1 %	36	37
Muut rahoitustuotot	87	174	84	84	84	-52 %	84	84
Korkokulut	- 304	- 500	-500	-1 432	-1 432	186 %	-2 145	-2 712
Muut rahoituskulut	- 9	- 102	-20	-50	-50	-51 %	-50	-52
VUOSIKATE	11 997	9 386	12 262	12 254	12 417	45 %	6 530	6 816
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	- 7 411	-8 490	-8 450	-8 500	-8 500	0 %	-8 650	-8 800
TILIKAUDEN TULOS	4 586	896	3 812	3 754	3 917	470 %	-2 120	-1 984
Poistoeron lisäys	5	5	5	5	5	0 %	5	5
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	4 591	901	3 817	3 759	3 922	467 %	-2 115	-1 979

Tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot/kulut %	31 %	28 %	29 %	41 %	41 %	41 %	41 %
Toimintakulut € / asukas	-7 198	-7 182	-7 389	-3 813	-3 788	-3 874	-3 962
Vuosikate/Poistot %	162 %	111 %	145 %	144 %	146 %	75 %	77 %
Vuosikate € / asukas	591	459	600	595	603	315	326
Kertynyt yli-/alijäämä 1.000 €	13 150	14 051	16 967	20 889	21 622	19 507	17 528
Asukasluku	20 299	20 450	20 450	20 600	20 600	20 750	20 900

Tuloslaskelma (ulkoinen)

1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	LTK 2023	TA 2023	TA2023 vs. TA2022	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	26 473	22 354	25 324	17 373	17 373	-22 %	17 895	18 431
Myyntituotot	12 094	11 437	12 037	7 669	7 669	-27 %	7 899	8 136
Maksutuotot	5 801	5 585	5 685	2 399	2 399	-57 %	2 471	2 545
Tuet ja avustukset	4 123	1 416	3 716	1 658	1 658	17 %	1 708	1 759
Muut tuotot	4 455	3 917	3 887	5 647	5 647	-4 %	5 816	5 991
TOIMINTAKULUT	- 127 082	- 128 181	-132 399	- 63 759	-63 046	-47 %	-64 989	-66 939
Henkilöstökulut	- 56 448	- 58 524	-58 524	- 38 735	-38 332	-35 %	-39 482	-40 666
Palkat ja palkkiot	- 45 796	- 47 619	- 47 619	- 31 261	- 30 961	-35 %	- 32 157	- 33 122
Henkilöstösivukulut	- 10 652	- 10 906	- 10 906	- 7 474	- 7 494	-35 %	- 7 692	- 7 923
Palvelujen ostot	-54 085	- 52 925	- 48 661	-12 541	-12 541	-69 %	-12 918	-13 305
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 954	- 7 840	- 7 989	-6 429	-6 429	-18 %	-6 622	-6 821
Avustukset	-6 422	- 6 729	- 6 681	-4 853	-4 703	-30 %	-4 844	-4 989
Muut toimintakulut	-2 019	- 2 152	- 2 033	-1 201	-1 241	-26 %	-1 278	-1 316
TOIMINTAKATE	-100 454	- 105 827	-107 087	-46 364	-45 851	-57 %	-47 227	-48 644
VEROTULOT	88 242	89 021	92 730	44 980	44 630	-49 %	41 731	42 733
MUUT VALTIONOSUUDET	24 329	26 583	27 019	15 000	15 000	-44 %	14 100	15 369
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-120	-391	-400	-1 362	-1 362	248 %	-2 075	-2 642
Korkotuotot	105	36	36	36	36	-1 %	36	37
Muut rahoitustuotot	87	174	84	84	84	-52 %	84	84
Korkokulut	-304	-500	-500	-1 432	-1 432	186 %	-2 145	-2 712
Muut rahoituskulut	-9	-102	-20	-50	-50	-51 %	-50	-52
VUOSIKATE	11 997	9 386	12 262	12 255	12 418	45 %	6 529	6 816
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	-7 411	-8 490	-8 450	-8 500	-8 500	0 %	-8 650	-8 800
TILIKAUDEN TULOS	4 586	896	3 812	3 755	3 918	470 %	-2 121	-1 984
Poistoeron lisäys	5	5	5	5	5	0 %	5	5
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	4 591	901	3 817	3 760	3 923	467 %	-2 116	-1 979

Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2021	MTA 2022	TPE 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta	9 659	7 686	10 563	10 554	10 717	4 830	5 116
Vuosikate	11 997	9 386	12 263	12 254	12 417	6 530	6 816
Tulorahoituksen korjauserät	-2 338	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
Investointien rahavirta	-6 924	-12 254	-11 742	-15 822	-14 825	-18 460	-16 025
Investointimenot	-9 961	-15 015	-14 503	-19 407	-18 482	-20 660	-18 225
Rahoitusosuudet investointimenoihin	261	561	561	1 385	1 457	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 776	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 735	-4 568	-1 179	-5 268	-4 107	-13 630	-10 909
Rahoituksen rahavirta	-6 499	3 000	1 000	5 500	4 000	13 500	11 000
Lainakannan muutokset	-6 499	3 000	1 000	5 500	4 000	13 500	11 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 499	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000	5 500	3 500	8 000	6 500	16 000	13 500
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3 764	-1 568	-179	232	-107	-130	91

Tunnusluvut	TP 2021	MTA 2022	TPE 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuodesta 2015 alkaen 1.000 €	-26 076	-30 644	-27 256	-32 603	-31 363	-45 143	-56 202
Lainanhoitokate*)	4,6	3,1	4,1	2,8	3,0	1,2	0,8

*) Lainanhoitokate = ((Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)), kertoo kaupungin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Arvio lainakannasta 1000 €	TP 2021	MTA 2022	TPE 2022	TA 2023 LTK	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lainakanta 1.1.	71 351	64 915	64 915	65 915	65 915	69 915	83 415
Lainakannan lisäys	-6 436	3 000	1 000	5 500	4 000	13 500	11 000
Lainakanta 31.12.	64 915	67 915	65 915	71 415	69 915	83 415	94 415
Muutos %	-9 %	5 %	2 %	8 %	6 %	19 %	13 %
Lainat € / asukas 31.12.	3 198	3 321	3 223	3 467	3 394	4 020	4 517
Asukasluku	20 299	20 450	20 450	20 600	20 600	20 750	20 900

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat

Talousarvio ja taloussuunnitelma valmistellaan vastuualuetasolla, mutta esitetään kaupunginhallitukselle ja valtuustolle tulosaluetasoisena. Tulot ja menot esitellään kokonaisuutena, mutta sitovuustaso on toimintakate lautakuntatasolla. Vuoden 2023 talousarvio on siten nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuustoon nähden sitova.

Poikkeuksena kaupunginhallituksen toiminnan alla varauksena olevat kohteet, jotka ovat sitovia lisäksi käyttötarkoituksen tasolla. Alla taulukoituna lautakuntatasolla myös toimintatuotot ja toimintakulut (sisäiset erät mukaan lukien), mutta sitovuustaso on toimintakate.

1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos % TA 23/22	TS 2024	TS 2025
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	- 36	- 41	- 47	16,09 %	- 49	- 50
TOIMINTAKATE	- 36	- 41	- 47	16,09 %	- 49	- 50
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	22	0	35	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	- 114	- 65	- 62	-4,34 %	0	0
TOIMINTAKATE	- 93	- 65	- 27	-58,39 %	0	0
Kaupunginhallitus						
TOIMINTATUOTOT	9 624	9 785	9 468	-3,24 %	9 752	10 044
TOIMINTAKULUT	- 8 690	- 9 025	- 8 929	-1,10 %	- 8 983	- 9 252
TOIMINTAKATE	934	760	539	-28,69 %	769	792
Ympäristöterveyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 429	1 539	1 570	2,02 %	1 617	1 665
TOIMINTAKULUT	- 1 610	- 1 720	- 1 759	2,26 %	- 1 812	- 1 866
TOIMINTAKATE	- 181	- 182	- 189	4,23 %	- 195	- 201
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	2 522	2 380	3 009	26,39 %	3 099	3 192
TOIMINTAKULUT	- 39 699	- 40 863	- 44 534	9,77 %	- 46 200	- 47 585
TOIMINTAKATE	- 37 177	- 38 482	- 41 525	8,74 %	- 43 101	- 44 394
Kulttuuri- ja vapaa- aikalaautakunta						
TOIMINTATUOTOT	246	345	355	3,05 %	366	377
TOIMINTAKULUT	- 3 033	- 3 380	- 3 882	16,13 %	- 4 032	- 4 153
TOIMINTAKATE	- 2 787	- 3 035	- 3 527	17,61 %	- 3 666	- 3 776
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	16 265	15 691	15 007	-4,36 %	15 457	15 921
TOIMINTAKULUT	- 16 800	- 16 628	- 17 046	3,42 %	- 17 712	- 18 243
TOIMINTAKATE	- 535	- 937	- 2 039	133,57 %	- 2 255	- 2 322
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	3 500	2 768	2 748	-0,72 %	2 831	2 916
TOIMINTAKULUT	- 1 643	- 1 635	- 1 794	9,71 %	- 1 847	- 1 903
TOIMINTAKATE	1 857	1 133	955	-15,77 %	983	1 013

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Henrik Solin

TOIMINTASUUNNITELMA

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kaupungin ulkoista tarkastustoimintaa ja sen tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kaupunginvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kaupungin hallintoelimiltä.

Liedon kaupungin tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Tilintarkastuspäivät	32	32	30	-21,87%	30	30
€ / tilintarkastuspäivä	1 116	1 250	1 300	4,00%	1 350	1 400
Lautakunnan kokouksia	12	10	10	0,00%	10	10

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	- 36	- 41	- 47	16,09 %	- 49	- 50
TOIMINTAKATE	- 36	- 41	- 47	16,09 %	- 49	- 50

Keskusvaalilautakunta

Toimialajohtaja, hallintopalvelut, keskusvaalilautakunnan I sihteeri

Marjo Naatula, Keskusvaalilautakunnan II sihteeri

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vaalilain 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähinkään viisi varajäsentä).

Keskusvaalilautakunnan tehtäviin valtiollisissa vaaleissa kuuluvat vaalien erinäiset valmistelutoimet ja ennakoöänestysasiakirjojen tarkastaminen. Kuntien nykyiset vaaliviranomaiset (keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnan, vaalitoimikunnat ja vaalitoimitsijat) toimivat eduskuntavaaleissa normaaliin tapaan. Kuntavaalissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat laajemmat käsittäen edellä olevan lisäksi ehdokashakemusten vastaanoton ja tarkastamisen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen, ennakoöännten laskemisen ja kaikkien äänien tarkastuslaskennan suorittamisen sekä vaalien tuloksen vahvistamisen ja julkistamisen.

Talousarviovuoden 2023 aikana järjestetään eduskuntavaalit sunnuntaina 2.4.2023. Vuonna 2024 järjestetään tammikuussa presidentinvaalit ja kesäkuussa europarlamenttivaalit. Vuonna 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon				
Tavoite	Eduskuntavaalien järjestäminen					

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	22	0	35	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	- 114	- 65	- 62	-4,34 %	0	0
TOIMINTAKATE	- 93	- 65	- 27	-58,39 %	0	0

Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Vs. hallintopalveluiden toimialajohtaja Johanna Mäkinen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet ylimmälle päätöksenteolle kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa. Toiminta-ajatuksena on laadukkaalla valmistelulla ja selvitystyöllä ohjata ja tukea toimialoja talous- henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä tehtävissä. Tässä tarkoituksessa hallintopalvelut toimenpiteillään edistää ja ohjaa em. tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Konsernihallinnon ydinprosesseja ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja -päättökseen liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstö- ja tietohallintoon.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy uusille hyvinvointialueille 1.1.2023. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kunnilta hyvinvointialueen järjestämisvastuulle muuttaa olennaisesti Liedon kaupungin taloudellisia toimintamahdollisuuksia ja edellyttää myös toiminnallisia muutoksia erityisesti kaupungin tukipalveluissa. Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023 painottuvat erityisesti hyvinvoinnin- ja terveyden edistämistehtävän hoitamiseen ja resurssien järjestämiseen uuden toimintaympäristön edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2023 talousarviossa kaupunginhallituksen alaisen toiminnan toimintakate on noin 1,3 miljoonaa euroa korkeampi vuoden 2022 talousarvioon verrattuna.

Henkilöstökustannukset laskevat 20.000 euroa talousarvioon 2022 verrattuna johtuen määräaikaisten työsuhteiden vähenemisestä. Palveluiden ostot laskevat 1,9 miljoonaa euroa, joka johtuu pääosin pelastustoimen siirtymisestä hyvinvointialueelle. Lisäksi toiminnan volyyymien laskiessa palveluiden ostot laskevat sisäisten palveluiden osalta 380.000 euroa.

Verotuskustannukset laskevat 240.000 euroa. Työterveyshuollon nettokustannukset laskevat noin 90.000. Tämä johtuu henkilöstömäärän laskusta sote-uudistuksen vuoksi, mutta työntekijäkohtainen kustannus kasvaa työterveyshuollon kilpailutuksen vuoksi.

Työllistämisen toimintakate heikkenee noin 130.000 euroa vuoden 2022 talousarvioon verrattuna.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Avoin ja aktiivinen viestijä
Tavoite	Ajankohtainen ja ennakoiva tiedottaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	Kuntalaiset tavoitettava ja nykyaikainen palvelu
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Talouden tasapainottaminen
Tavoite	Toiminnan tehostaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	Valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Työhyvinvoinnin parantaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	9 661	9 825	9 468	-3,24 %	9 752	10 044
TOIMINTAKULUT	-10 290	- 10 625	- 8 929	-1,10 %	- 8 983	- 9 252
TOIMINTAKATE	- 628	- 800	539	-28,69 %	769	792

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Vs. hallintopalveluiden toimialajohtaja Johanna Mäkinen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kaupunginvaltuusto, -hallitus, kaupunginjohtaja, elinkeinotoimi, joukkoliikenne ja tiedottaminen. Kaupungin strategian päivitystyö on käynnissä talousarviota laadittaessa.

Kaupunginvaltuusto ja -hallitus edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kaupungin ja sen asukkaiden hyvinvointia strategian mukaisesti.

Liedon kaupunkistrategian 2018–2025 painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Maailmantalouden tilanne ja muutokset kuntatalouteen hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, koronavirusepidemian vaikutukset ja Liedon oman toiminnan sekä investointien vaikutukset kaupungin taloudellisiin näkyymiin edellyttävät toiminnan sopeuttamista ja olemassa olevien resurssien tarkastelua yli toimialarajojen. Kunnallisverotuotot, valtionosuudet ja yhteisöverotulot putoavat uudelle alhaisemmalle tasolle.

Kaupunginhallituksen alainen elinkeinotoimikunta seuraa elinkeino-ohjelman toteuttamista ja toimii yritysten, yrittäjien ja kaupungin päätöksenteon yhteistyöfoorumina. Elinkeinotoimikunta tekee kaupunginhallitukselle esityksiä toimenpiteistä Liedon elinvoiman ja yritysten toimintaedellytysten kehittämiseksi. Elinkeinotoimen osalta talousarvio sisältää mm. Turun seudun kehitys Oy:lle maksettavan sopimusperusteisen korvauksen seudullisista elinkeino- ja kehittämispalveluista sekä seudullisen kuntayhtymän ja Varsinais-Suomen liiton maksuosuudet.

Konsernihallinnon tulosalueen toimintakate pysyy olennaisesti vuoden 2022 talousarvion tasolla.

Sisäiset pääomavuokratuotot kirjataan konsernihallinnon tulosalueelle ja ne ovat vuoden 2022 talousarviossa noin 1,6 miljoonaa euroa vuoden 2022 talousarviota pienemmät. Sote-uudistuksen vuoksi sote-kiinteistöjen aiemmat sisäiset pääomavuokrat siirtyvät ulkoisiksi vuokriksi. Pääomavuokrien kokonaistaso on arvioitu pysyvän samalla tasolla, mutta sopimusten puuttumisen vuoksi ulkoisiin pääomavuokriin liittyy epävarmuutta.

Lisäksi tulosalueen toimintakatetta heikentävät varaukset, joiden käytöstä päättää kaupunginhallitus suunnitelmien tarkentuessa. Varauksiin kuuluvat 60.000 euroa Avantin joukkoliikenteeseen ja 180.000 euroa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaan. Lisäksi aiemmin sosiaali- ja terveyslautakunnan alle kuuluneet terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen avustukset on kirjattu konsernihallinnon alle. Yhteensä avustukset nousevat tämän vuoksi 26.000 euroa.

Kaupungin osuus verotuskustannuksista kirjataan konsernihallinnon tulosalueeseen ja ne tulevat ennakkotiedon mukaan alittamaan vuonna 2023 vuoden 2022 talousarvion tason noin 240.000 euroa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen	
Toimenpide	Tulevaisuusohjelma 2 laatiminen		
Mittari	Ohjelma on laadittu 0=kesken 1=laadittu	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen	
Toimenpide	Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen		
Mittari	Asiakastyytyväisyyskysely (1-5)	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	4,0
Lautakunnan tavoite		6: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	
Toimenpide	Kaupungin osallisuusohjelman laatiminen		
Mittari	Osallisuusohjelma laadittu ja hyväksytty 0=laadinta kesken 1=ohjelma laadittu ja hyväksytty	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Toimenpide	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämishjelman laatiminen		
Mittari	Laadittu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskeva ohjelma 0=laatiminen kesken 1=ohjelma laadittu ja hyväksytty	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	102	95	105	10,52%	107	110
Asukasluku	20 299	20 450	20 600	0,73%	20 750	20 900

Suoritteiden vertailuluvut on muokattu vastamaan vuoden 2023 rakennetta, jossa joukkoliikenne on omana tulosalueenaan.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	6 206	6 132	6 159	0,44 %
TOIMINTAKULUT	- 2 078	- 1 934	- 2 133	10,28 %
TOIMINTAKATE	4 128	4 198	4 026	-4,09 %

Joukkoliikenne

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Turun seudun joukkoliikenne Föli tarjoaa helppokäyttöistä ja sujuvaa joukkoliikennettä kuuden kunnan alueella. Föliin kuuluvat Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko. Föli vastaa alueen joukkoliikenteen järjestämisestä ja sen toimintaedellytysten edistämisestä, suunnittelee aikataulut, lippujen hinnat sekä vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta. Föli hankkii liikennepalvelun kulloinkin kilpailutuksen kautta valitulta liikennöitsijältä.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuoden 2023 talousarvioesityksen perusteella Liedon nettokustannukset kasvavat vuonna 2023 noin 10.000 euroa vuoden 2022 talousarviosta. Joukkoliikenteen käyttäjämäärien palautumiseen normaalille tasolle liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta.

Joukkoliikenteen kustannuksia seurataan omana tulosalueenaan vuonna 2023.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Föli laskennalliset matkamäärät	597 533	790 000	800 000	1,26%	810 000	810 000

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	8	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	- 1 116	- 1 131	- 1 141	0,87 %
TOIMINTAKATE	- 1 107	- 1 131	- 1 141	0,87 %

Sisäiset palvelut

Vs. hallintopalveluiden toimialajohtaja Johanna Mäkinen

Talousjohtaja Markus Maunula

Henkilöstöpäällikkö Katja Laalo

Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Sisäisten palvelujen tulosalue tuottaa kaupungin muille toimialoille talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon sekä asiahallinnan tuki- ja asiantuntijapalveluita. Toimialoja tuetaan myös kilpailutuksiin sekä sopimus- ja lakiasioihin liittyvällä neuvonalla. Tulosalue hoitaa lisäksi kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä keskusvaalilautakunnan ja yhteistyötoimikunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät. Lisäksi hallintopalvelut huolehtivat tarkastuslautakunnan ja Liedon asuntojen hallituksen teknisen sihteerin tehtävistä.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtymiseen kaupungilta hyvinvointialueelle 1.1. 2023 lukien. Tämä merkitsee palvelutarpeen supistumista ja edellyttää toimintojen ja tehtävänkuvien uudelleen tarkastelua. Kunnille jää uudistuksen jälkeenkin merkittävä rooli hyvinvoinnin- ja terveyden (hyte) edistämisen osalta. Liedon kaupungissa talousarvion laadintavaiheessa hyten osalta ei ole ratkaistu toimintamallia eikä organisaatiota. Sisäiset palvelut vastaa omalta osaltaan hyten toimintaedellytyksistä sekä sääntöjen, ohjeiden ja rakenteiden päivityksestä em. muutoksiin liittyen. Vuoden 2023 aikana tullaan todennäköisesti käymään yhteistoimintaneuvottelut toimintojen uudelleen järjestämisen johdosta. Kaupungin talouden suunnittelun ja sopeutumisen kannalta keskeiseksi menestystekijäksi tulee muodostumaan kaupungin kyky reagoida tuleviin palvelutarpeen muutoksiin.

Keskeisiä muita toiminnallisia muutoksia on mm. asiahallinnan osalta sähköisen arkiston käyttöönoton eteneminen, vuoden 2023 alusta tavoitteena on, että toimielinten pöytäkirjojen tulostamisesta luovutaan. ne arkistoidaan sähköisesti.

Toiminnan kehittämiseksi sisäisten palveluiden osalta otetaan käyttöön jatkuvasti auki olevat asiakastytytäisyyskyselyt. Henkilöstöhallinnon tavoitteena on henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen edistäminen osana perustehtävää sekä kartoittaa yhteistyössä henkilöstön ja

pääluottamusmiesten kanssa erityisiä toimenpiteitä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen lisäämiseen. Työterveyshuollon toimijan vaihtuminen vuoden vaihteessa tukee osaltaan tätä tavoitetta, sillä kilpailutuksessa on luovuttu aikaisemmin käytössä olleesta kattohinnasta ja erityisesti kiinnitetty huomiota palvelun saatavuuteen sekä mahdollisiin uusiin palvelumalleihin (käyttöönnotosta päätetään erikseen).

Sisäisten palvelujen tulosalueen toimintakate paranee noin 140.000 euroa talousarvioon 2022 verrattuna. Henkilöstökulut laskevat noin 60.000 euroa talousarviosta 2022, joka johtuu 1,0 määräaikaisen henkilön vähennyksestä talousarvioon 2022 sekä eläkemenoperusteisen eläkemaksun muutoksesta. ICT-kulut laskevat noin 270.000 euroa, joka johtuu suurelta osin lisenssimäärän vähenemisestä kaupungin koko henkilöstömäärän vähentymisen seurauksena. Työterveyshuollon nettokustannukset laskevat samasta syystä 95.000 euroa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen	
Toimenpide	Hyvinvointialueuudistuksen edellyttämät muutokset kaupungin organisaatioon		
Mittari	Saumaton siirtymä: Hyte uudistuksen edellyttämät muutostyöt ja hyvinvointialueen pyytämät lisäselvitykset toimitettu 0=viivästyneet 1= toimitettu	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Mittari	Organisaatiomuutoksen osana tehtävänkuvat ja resurssitarpeet sisäisissä palveluissa on uudelleen arvioitu, resurssi sopeutettu toimintaympäristön muutokseen 0= ei tehty 1= muutokset toteutettu	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		2: Toiminnan tehostaminen	
Toimenpide	Asiantuntevat ja tarpeenmukaiset sisäiset palvelut		
Mittari	Asiatyytyväisyyskyselyn tulokset (1-5)	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	4,0
Mittari	Tietoturvallisuuden parantaminen, 0=selvitykset kesken, 1=selvitykset toteutettu, 2=toteutusmalli päätetty	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	2,0
Toimenpide	Sähköisen arkiston käyttöönotto		
Mittari	Sähköisen arkiston käyttöönotto 2023 aikana, 0=kesken 1=toteutunut	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		4: Työhyvinvoinnin parantaminen	

Toimenpide	Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen lisääminen		
Mittari	Työhyvinvointikyselyn 2022 tulokset 0=tulokset laskeneet tai ennallaan 1=tulokset parantuneet	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Mittari	Sairaslomapäivien määrä	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		14,3	13,5

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Työntekijöiden määrä (työterveyspiirissä olevat henkilöt), ka/kk	1 259	1 240	780	-37,09%	780	780
Työntekijöiden määrä 31.12.	1 316	1 300	810	-37,69%	810	809
Sairauspoissaolot pv	20 620	16 740	10 530	-37,09%	10 530	10 530
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö (työterveyshuollon piirissä olevat henkilöt ka/kk)	16,3	13,5	13,5	0,00%	13,5	13,5
Asukasluku	20 299	20 450	20 600	0,73%	20 750	20 900
Työterveyshuolto € / työntekijä (työntekijöiden määrä 31.12.)	186	203	240	18,22%	240	240
Maksetut sairauspäivien palkat	1 189 376	1 140 000	725 000	-36,40%	725 000	725 000
Sisäisten palvelujen toimintamenot €/asukas (ml. asiointipiste)	166	166	140	-15,66%	144	147
€/kirjanpitoventi	1,2	1,2	1,5	25,00%	1,4	1,4
€/palkkalaskelma	24	25	28	12,00%	27	27
€/§ KV ja KH pykälä	427	465	627	34,83%	654	673
€/henkilökunnan työasema	660	660	660	0,00%	660	660

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Sisäisten palveluiden henkilöstömäärä laskee 1,0 määräaikaisen henkilön työsuhteen verran.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	2 469	2 534	2 205	-12,98 %
TOIMINTAKULUT	- 3 334	- 3 395	- 2 929	-13,73 %
TOIMINTAKATE	- 865	- 861	- 724	-15,94 %

Maaseutupalvelut

Vs. toimialajohtaja Johanna Mäkinen

Maaseutupäällikkö Ulla Nummila

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon kaupunki vastaa maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta 11 kunnan alueella. Sopijakunnat ovat Aura, Koski Tl, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Turku.

Maaseutupalvelujen perustehtävänä on maksajavirastosopimuksella Liedon maaseutupalveluille siirrettyjen tehtävien vastuullinen hoitaminen sekä asiantuntevan neuvonnan ja sujuvien palvelujen antaminen koko yhteistoiminta-alueella.

Liedon maaseutupalvelut hoitaa tehtävät tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yrittäjämyönteisesti ja laadukkaasti.

Suomen uutta CAP27-suunnitelmaa aletaan soveltaa vuoden 2023 alusta alkaen. Edelleen rinnalla käsitellään vanhan kauden hakemuksia kesäkuuhun 2023 asti. Uudistuksen vaikutukset ovat työllistävät maaseutupalveluiden neuvonta- ja tukien käsittelytehtävissä, varsinkin uudistuksen alkuvuosina. Henkilöstön koulutustarve on uuden ohjelmakauden alkaessa iso. Viljelijöiden neuvontaan ja koulutukseen sekä viestintään tuleamme panostamaan.

Alueella ovat lisääntyneet petoeläinvahingot sekä rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vahinkojen arviointi- ja käsittelytyöt.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen	
Toimenpide	Annamme asiantuntevaa neuvontaa, digitalisaation hyödyntäminen mm. sähköisten asiakaskirjeiden käyttöönotto. Asiakaspalautteen kerääminen toiminnan kehittämiseksi.		
Mittari	Asiakaspalaute, asteikko 1-5	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	4,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 194	1 180	1 100	-6,77%	1 100	1 100
€ / tila	330	360	395	9,72%	395	395

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toiminta järjestetään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, sähköiset palvelut ovat vahvasti käytössä.

Toimintoja järkeistetään koko ajan ja tietotekniikkaa hyödynnetään. Määräaikaaisia sijaisia käytetään pitkissä poissaoloissa. Henkilöstön määrään ei ole tulossa muutoksia.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	330	360	369	2,55 %
TOIMINTAKULUT	- 380	- 416	- 445	7,16 %
TOIMINTAKATE	- 50	- 55	- 76	37,10 %

Työllistäminen

Vs. toimialajohtaja Johanna Mäkinen

Työllisyyspäällikkö Heidi Elo

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Vaikuttavan työllisyyspalvelun tuottaminen lietolaisille. Työttömien lietolaisten määrän minimointi, nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja ehkäisy. Työnhakijoiden valmiuksien ja osaamisen kehittäminen nykytyömarkkinoille soveltuvaksi. Yhteistyö paikallisten yrittäjien ja työnantajien kanssa.

Yleinen taloudellinen tilanne on elpynyt koronatilanteen jälkeen ja työvoiman saatavuudessa ja kohtaannossa on haasteita. Työnhakijoiden valmiuksia kehitetään edelleensijoitusten, oppisopimusten ja työpajan opinnollistamisen kautta. Hyvinvointialueen kanssa rakennetaan yhteistyötä vaikeasti työllistyvien monialaisten palvelujen osalta. TE-palveluiden siirtoa kuntiin vuoden 2025 alussa valmistellaan. Kunnille tulee TE-uudistuksen myötä uusi rahoitusmalli työllisyyden edistämiseen. Nykyinen työmarkkinatuen kuntaosuusjärjestelmä poistuu, kun kunnille siirtyy vastuu julkisista työvoima- ja yrityspalveluista.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite			
Toimenpide	Työtä hakevien lietoilaisten asiakaslähtöinen palvelu		
Mittari	Suoritettuja osatutkintoja	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		8,0	15,0
Mittari	Työttömyys-% (keskimäärin vuoden aikana)	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		4,8	5,5
Mittari	Edelleensijoitus yrityksiin, yhdistyksiin ja säätiöihin.	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		9,0	25,0
Mittari	Vähintään 50% palvelun päättävistä asiakkaista on muualla kuin työttömänä	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		62,5	50,0
Mittari	Vähintään 50% palvelun päättävistä nuorista on muualla kuin työttömänä	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		60,0	50,0

Mittari	Etsivän nuorisotyön asiakkaista vähintään 95% on ohjattu muihin palveluihin	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		99,0	95,0
Lautakunnan tavoite		8. Kuntalaiset tavoittava ja nykyaikainen palvelu	
Toimenpide	Alueellisesti vaikuttava työllistämispalvelu		
Mittari	Alueellisesti yksi Varsinais-Suomen kuntien (27) matalimmista työttömyysprosentteista (sijoitus keskimäärin suhteessa muihin kuntiin)	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		5,0	4,5

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Työttömyys % (keskimäärin vuoden aikana)	5,9	6,2	5,5	-11,29%	5	5
Työvoima	9 839	10 000	10 200	2,00%	10 300	10 400
Työttömät keskimäärin	586	620	540	-12,90%	520	500
Työllistämisen asiakkaat (sis. etsivän asiakkaat)	594	600	600	0,00%	600	600
Toimintamenot € / työllistämisen asiakkaat	3 165	3 660	3 660	0,00%	3 660	3 660
Toimintakate € / työllistämisen asiakkaat	2 075	2 330	2 330	0,00%	2 330	2 330
Kaupungin osarahoittama työmarkkinatuki € / vuosi	446 879	370 000	350 000	-5,40%	350 000	0
Kaupungin osarahoittama työmarkkinatuki € / asukas	22,25	17,94	16,94	-5,57%	16	0

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Kolme työntekijää palveluohjaaja, kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja ja yksilövalmentaja siirtyvät 100% työpanoksella hyvinvointialueen työntekijöiksi 1.1.2023 lähtien. Vakituinen palvelutyöntekijä on siirtynyt täysin puhtauspalveluille ja tilalle on saatu puhtauspalveluilta siivoustyönohjaajan työpanosta 85%:. Uutena vakanssina työllisyyspalveluiden alle esitetään kotoutumisen ja maahanmuuton koordinaattorin virkaa 50% työajalla.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	610	760	735	-3,27 %
TOIMINTAKULUT	- 1 774	- 2 149	- 2 278	5,98 %
TOIMINTAKATE	- 1 164	- 1 390	- 1 543	11,04 %

Ympäristöterveyslautakunta

Toimialajohtaja Johanna Mäkinen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2023 ja taloussuunnitelmakauden tavoitteiden asettelussa lähtökohtana on Liedon strategia. Vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kaupunki sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Liedon kaupungin strategiset päämäärät saavat tukea myös valtakunnallisesti, sillä vuoden 2019 hallitusohjelmassa yksi strateginen kokonaisuus on elinvoimainen Suomi, jonka yksi osakokonaisuus on elinvoimainen ja kannattava elintarviketalous. Hallitusohjelman mukaan tämän tavoitteen saavuttamiseksi jatketaan edelleen sääntelyn ja valvonnan sujuvoittamista. Lisäksi on tarkoituksena myös ympäristöterveydenhuollon osalta edistää kuntien toimintavapautta palvelujen järjestämisessä siten, että yksityiskohtaisesta resurssien ohjaamisesta siirrytään tavoiteltujen tulosten ohjaamiseen.

Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan talousarviossa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järjeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetusta (EU) 2017/625 sovelletaan 14.12.2019 alkaen. Asetuksen myötä mm. elintarvikevalvontatyössä on mahdollista käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Valvonta-asetuksen tarkoituksena on uudistaa ja yksinkertaistaa virallista valvontaa. Liedon ympäristöterveyslautakunta on päättänyt hyödyntää tätä mahdollisuutta vuoden 2021 alusta osana Liedon kaupungin talouden kärkihankkeita ja strategian tavoitetta "avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut". Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontapalveluiden tavoitteena on elinympäristön terveyden korkea taso, jota osaltaan valvonnan keinoin edistetään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Asetuksen mukaisesti virallista valvontaa suoritetaan säännöllisesti, riskien mukaan ja sopivalla tiheydellä.

Valtiovarainministeriö käynnisti heinäkuussa 2021 valmistelun hyvinvointialueiden mahdollisista uusista tehtävistä, niiden rahoituksesta ja maakuntaverosta. Ensimmäisessä väliraportissaan 31.1.2022 työryhmä esitti uusia tehtäviä hyvinvointialueille. Niihin lukeutuivat myös kuntien ympäristöterveydenhuollon

tehtävät. Hallituksen on tarkoitus myöhemmin tehdä päätös uusista tehtävistä ja linjata työn jatkosta. Siirrettäväksi ehdotettuja tehtäviä hoidetaan tällä hetkellä kunnissa. Työryhmä ehdottaa, että lainsäädännön muutokset valmistellaan ja tehtäväsiirrot toteutetaan omina erillisinä hankkeinaan vuosina 2022–2025. Tehtävät siirtyisivät hyvinvointialueille eri aikoina, viimeisinä kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtävät vuoden 2026 alusta.

Hallituksen esitys (HE 83/2022 vp) eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi tarkentaa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä luetteloimalla järjestämisvelvoitteen piiriin kuuluvat palvelut. Luetteloon on sisällytetty vain sellaisia palveluita, joita kunnat käytännössä järjestävät jo nykyisen lain nojalla. Täsmällisempi luettelo kunnille lakisääteisistä tehtävistä on kuitenkin nähty tarpeelliseksi kuntalain ja kilpailulain säännösten soveltamisen kannalta, koska kunnat tuottavat nykyisin palvelut yhtiöittämättä. Lakiehdotus mahdollistaa nykyisenkaltaisen pääosin virkasuhteisten eläinlääkäreiden varaan rakentuvan eläinlääkintähuoltojärjestelmän jatkuvuuden.

Uudessa laissa esitetään myös muutoksia kuntien perimiin asiakasmaksuihin. Nykyisen lain nojalla kunnat voivat periä asiakkailta maksuja vastaanottotiloista, välineistä ja avustavan henkilökunnan palkkauksesta. Uudella lailla annettaisiin kunnille oikeus periä asiakasmaksuja myös muista vastaanotolla tarjottavien palveluiden tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista, kuten eläinlääkärin palkkauksesta. Jos kunta tuottaisi muita kuin lakisääteisiä eläinlääkäripalveluja kilpailutilanteessa, palvelut tulisi hinnoitella markkinaperusteisesti kuntalain ja kilpailulain edellyttämällä tavalla. Kunnat voisivat edelleen järjestää eläinlääkäripalvelut myös tekemällä yksityisen eläinlääkäripalvelujen tuottajan kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Eläinlääkäripalvelujen osalta merkittävimmät muutokset suunnitelmakaudella tulevatkin olemaan lakimuutoksista johtuvia. Lain on tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetuksella vuonna 2023 mutta esim. asiakasmaksujen osalta kahden vuoden siirtymäajalla.

Eläinlääkäripalvelujen osalta merkittävimmät muutokset suunnitelmakaudella tulevatkin todennäköisesti olemaan lainsäädännön muutoksista johtuvia. Uusi laki astuu esityksen mukaisesti voimaan valtioneuvoston asetuksella 2023 ja esimerkiksi asiakasmaksujen osalta kahden vuoden siirtymäajalla. Näin ollen lain edellyttämät muutokset tullaan huomioimaan ja valmistelemaan vuoden 2023 aikana. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on kiinnittänyt huomiota siihen, että kun tarjotaan kiireetöntä eläinlääkäripalvelua muille kuin hyötyeläimille (tai hyötyeläimille, joiden kotipaikka ei ole yksikön toimialueella), toimitaan markkinoilla kilpailutilanteessa. Kunnan praktikkoeläinlääkäreiden alueellista tarvetta määrittää kuitenkin ensisijaisesti päivystyksen järjestämiseen tarvittava henkilöresurssi. Tämä on käytännössä ollut keskeinen syy siihen, että Lieto, kuten monet muutkin kunnat edelleen tarjoavat lemmikkieläinpalveluita. Tehtävien karsiminen ei tuo käytännössä kunnille säästöjä kunnaneläinlääkäreiden palkkausjärjestelmän nojatessa vahvasti

eläinlääkärin oikeuteen periä asiakkaalta maksu palvelusta. Sen sijaan palvelun rajaaminen todennäköisesti hankaloittaisi ennestään eläinlääkärien rekrytointia. Talousarviota laadittaessa Turun kaupunki on selvittämässä mahdollisuuksia kilpailuttaa hyötyeläinpäivystys Varsinais-Suomen alueella.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoim ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva. Vuoden 2023 aikana valmistellaan uuden eläinlääkintähuoltolain mahdollistamalla tavalla asiakasmaksujen käyttöönotto eläinlääkintähuollossa sekä selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja hyötyeläinpäivystyksen osalta.	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Ei investointeja. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti investoinnin arvonlisäveroton raja on 10.000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat tulevat käyttötaloudensa.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	1 429	1 539	1 570	2,02 %	1 617	1 665
TOIMINTAKULUT	- 1 610	- 1 720	- 1 759	2,26 %	- 1 812	- 1 866
TOIMINTAKATE	- 181	- 182	- 189	4,23 %	- 195	- 201

Ympäristöterveyspalvelut

Toimialajohtaja Johanna Mäkinen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa on yksi tulosalue, ympäristöterveydenhuolto.

Kohtelemme toiminnanharjoittajia tasapuolisesti, annamme asiantuntevaa neuvontaa ja ohjausta sekä palvelemme sujuvasti ilmoitus- ja lupa-asioissa. Henkilöstölle on asetettu selkeät vuosittaiset tavoitteet ja vastuualueet. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja henkilöstöresurssia suhteutetaan toimintaympäristön ja tehtävien muutoksiin. Liedon ympäristöterveyspalvelut keskittyy suunnitelmakaudella hoitamaan lainsäädännön mukaiset kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yritysmuotoisesti ja laadukkaasti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva. Vuoden 2023 aikana valmistellaan uuden eläinlääkintähuoltolain mahdollistamalla tavalla asiakasmaksujen käyttöönotto eläinlääkintähuollossa sekä selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja hyötyeläinpäivystyksen osalta.	
Toimenpide	Resurssi sopeutetaan toimintaympäristön muutoksiin, toimitilojen käyttöä tehostetaan ja käytetään ostopalvelua oman työn rinnalla.		
Mittari	Kuntien kustannukset €/asukas eivät kasva, mittarin arvo €/asukas	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		9,5	9,5
Lautakunnan tavoite		Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.	
Toimenpide	Valvontasuunnitelman toteuttaminen ja asiakaspalautteen kerääminen. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.		
Mittari	Asiakaspalaute asteikolla 1-5, säilyy korkealla tasolla tuottamistavasta riippumatta: laatu, tarkastajan asiantuntevuus, yhteistyökykyisyys ja palveluhenkisyys	Lähtöarvo 6/2022	Tavoitearvo 12/2023
		4,0	4,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Eläinlääkintähuolto €/asukas	7,4	8,1	7,4	-8,64%	7,4	7,4
Terveysvalvonta €/asukas	5,5	5,7	5,4	-5,26%	5,5	5,5
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit kpl	11 738	12 000	11 500	-4,16%	10 500	10 500
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäynnit kpl	422	450	420	-6,66%	420	420
Terveysvalvonnan tarkastukset ja muut toimenpiteet kpl	1 665	1 250	1 250	0,00%	1 250	1 250

Asukkaita yhteistoiminta-alueella 31.12.2021 yht. 124916.

Tavoitteena on suunnitelmakaudella uuden eläinlääkintähuoltolain myötä kattaa osa tuotantokustannuksista asiakasmaksuilla. Em. lain myötä kuntien järjestämisvelvoitteen täsmentäminen todennäköisesti vähäisissä määrin laskee eläinlääkintähuollon suoritelmääriä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti henkilöstömäärän lisäysten tulee perustua suoritteiden kasvulle eikä laadullisille kriteereille. Suunnittelukaudella ennakoitua eläköitymiset sekä toiminnalliset ja taloudelliset muutokset henkilöryhmittäin tulee huomioida henkilöstösuunnittelussa. Liedon tavoite on järjestää kustannustehokkaat ja laadukkaat palvelut ympäristöterveyslautakunnan toimialueelle. Henkilöstön määrän kasvattamisen sijaan tulee erityisesti tutkia mahdollisuuksia lisätä sähköisiä palveluja sekä nostaa työn tuottavuutta esimerkiksi digitalisaatiota hyödyntämällä ja toimintoja järjeistämällä.

Määräaikaista ja sijaisia käytetään erityisesti eläinlääkintähuollossa, jossa kunnan päivystysvelvoite ei mahdollista suuria muutoksia henkilöresurssissa. Eläinlääkintähuollossa on myös yksi osa-aikaisen päivystävän kaupungineläinlääkärin vakanssi. Ympäristöterveyslautakunnan talousarvioesitys ei sisällä vakanssiesityksiä. Ympäristöterveyslautakunta on vuonna 2020 ja 2021 tehnyt päätökset vapautuneiden vakanssien osalta. Osa vakansseista on täyttämättä koska valvontatehtäviä hoidetaan ostopalveluna. Ympäristöterveyslautakunnan toimialueella on kesäaikaan painottuvaa toimintaa etenkin saaristossa ja mm. uimarantojen vedenlaadun valvontaan liittyen. Kausivaihtelu huomioidaan sekä palvelun ostossa että tarvittaessa määräaikaisten henkilökunnan rekrytoinnissa.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	1 429	1 539	1 570	2,02 %
TOIMINTAKULUT	- 1 610	- 1 720	- 1 759	2,26 %
TOIMINTAKATE	- 181	- 182	- 189	4,23 %

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Suurin haaste lähivuosina on varhaiskasvatus- ja koulupaikkojen riittävyys etenkin kaupungin kasvualueilla, joita ovat keskustan alue, Loukinainen ja Ilmarinen. Kaupungin tonttimyynti on nopeutunut entisestään ja lapsiperheitä muuttaa Lietoon yhä enemmän. Samaan aikaan iäkkäämmät muuttavat valmistuviin kerros- ja rivitaloihin ja myyvät omakotitalonsa lapsiperheille.

Työelämätaidot, osaaminen ja kelpoisuusehtojen muutokset haastavat myös sivistyspalveluja alati. Itsensä kehittäminen on tässä ajassa jatkuvaa lukuisten muutosten pyörteissä. Välillä vanhempien työntekijöiden on vaikea pysyä muutosten mukana ja toisaalta nuoremmille ei ole vielä karttunut käytännön kokemuksen tuomaa työpaikan sisäistä tietoa ja sosiaalista taitoa. Positiivinen asenne työyhteisössä ratkaisee monia asioita. Silloin etsimme myös itse menetelmiä, joilla suoriudumme tehtävistämme tehokkaammin. Ja riittää, että teemme joka päivä parhaamme. On tärkeää, että asetamme tavoitteita ja välitavoitteita sekä työyhteisönä että omana itsenä. Palvelemme asiakkaitamme, mutta myös toinen toisiamme. Työhyvinvointiin tulee koko kaupungin tasolla kiinnittää nyt erityistä huomiota.

Työhyvinvointiin vaikuttavat monet asiat kuten muun muassa työyhteisön henkinen ja fyysinen ilmapiiri ja oma jaksaminen sekä motivaatio. Esimiehet ovat jaksamisen kannalta avainasemassa. Erityisesti muutosvaiheisiin tulee panostaa. Tällä hetkellä sote-uudistus näkyy kaikilla toimialoilla epävarmuustekijänä. Selkeät tavoitteet ja yhtenäiset ohjeet helpottavat kaikkia osapuolia.

Liedon kaupunki kasvaa hyvää vauhtia. Tonttimyynti ja rakentaminen etenevät vauhdikkaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että peruspalvelujen on pysyttävä samassa tahdissa. Kaavoitusta ja rakentamista on juoksutettava siis rintarinnan peruspalvelujemme kanssa. Uusia kokeiluja on uskallettava tehdä ja niihin on myös kannustettava. Pienetkin uudistukset voivat olla ekologisesti kestäviä ja tuoda vaikkapa ajallista säästöä. Usein ne motivoivat eniten työyhteisöjä. Kaikkea ei pidä mitata talousnäkökulmasta. Välillä esimerkiksi toimivat rakenteet ovat tärkeämpiä.

Laatukortti 8 eli osallisuus ja vaikuttaminen käydään kaikissa kouluissa läpi vuoden 2023 aikana. Sen tavoitteena on edistää oppijoiden kasvamista aktiivisiksi kansalaisiksi. Oppilaskyselyjä hyödynnetään koulun arjessa. Oppilaskunnilla, tukioppilailla, välituntiliikuttajilla ja kummioppilailla on omat selkeät roolinsa.

Lukio on aloittanut yhteistyön Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Lukion kansainvälinen linja on saanut virallisen tunnustetun pätevyyden.

Liikunnallinen elämäntapa ja terveystoiminta ovat keskeinen painopisteemme kaikissa sivistyspalvelujen yksiköissä. Liikunnan myönteiset vaikutukset kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ovat merkittävät. Sitä kautta saadaan kavereita ja onnistumisen kokemuksia, jotka puolestaan vahvistavat minäkuva.

Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa 1.1.2023 olemme uuden edessä koko valtakunnassa. Nähtäväksi jää, miten yhteistyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien välillä onnistuu. Liedon kaupunki kuuluu hyvinvointialueeseen 2.

Riskit:

Keskuskoulun uudisrakentamisen eteneminen viivästyy edelleen - hyvä työnantajakuva ei toteudu.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuuden vaatima täydennyskoulutus ei onnistu.

Tonttien myynti ja rakentaminen eivät kulje rinnakkain peruspalvelujen kanssa (varhaiskasvatus- ja koulupaikat).

Jokilaakson koulun kuulutusjärjestelmää ei saada kuntoon - se on turvallisuusriski.

Viilennyslaitteiden puute kesällä päivystävistä varhaiskasvatusyksiköistä on terveysriski (9 kpl).

Lukion ilmanvaihdon parantamista / säätämistä ei ole saatu tehtyä.

Lukion opiskelijamäärän väheneminen on merkittävä riski.

Isoin riski on kuitenkin valtion taholta tulleissa nopeissa uudistuksissa eli korvaako valtio todella täysimääräisenä kaikki uudistukset.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	Lukion ja korkeakoulujen yhteistyö	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Tiedolla johtaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen

Tavoite	Kaikilla varhaiskasvatuksen lapsilla on oikeus oppia ja osallistua tieto- ja viestintätekniiseen kasvatukseen
Tavoite	Varhaiskasvatuslain vaatimat henkilöstön kelpoisuusehdot täytetään annetussa määräajassa
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	Uuden varhaiskasvatusohjelman monipuolinen ja sujuva käyttöönotto ja osaamisen varmistaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Unelmien pikkukaupunki
Tavoite	Vanhalinna-Loukinainen -alueen varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden varmistaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kasvavan laitekannan hallinnointi
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Monarkki-työryhmän ja sähköisen perhekeskuksen prosessit toimivat
Tavoite	Osallisuus ja vaikuttaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Lukion digitaalisen oppimisympäristön päivittäminen
Tavoite	Yhteistyön syventäminen esi- ja alkuopetuksen välillä
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen
Tavoite	Oppimisen tuki on tasalaatuista kaikissa kouluissa

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Isommat investoinnit:

Keskuskouluhanke etenee.

Jokilaakson koulun esiopetuksen tarvitsema kuraeteinen.

Koulujen ja liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet sekä Lietohallin esteettömyys.

Varhaiskasvatusohjelman päivittäminen (siirto vuoden 2022 investoinneista)

Moduuliyksikön lisätarve / Loukinainen ja uuden päiväkodin suunnittelu ja rakentaminen

Pieninvestointeja:

Lukion ilmanvaihto (etenkin ns. pitkä käytävä) säädetty/korjattu.

Jokilaakson koulun keskusradiojärjestelmän uusiminen (turvallisuuskysymys).

Viilennyslaitteet päiväkotien nukkumatiloihin (ensisijaisesti niihin, jotka kesäpäivystävät + vuorohoito, minimi Loukilinna 6 kpl ja vuorohoito 3 kpl

Tarvasjoen esiopetuksen aidan ja portin korjaaminen/ uusiminen

Avoimen päiväkodin suihkukaapin hankkiminen ja asentaminen

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	2 522	2 380	3 009	26,39 %	3 099	3 192
TOIMINTAKULUT	- 39 699	- 40 863	- 44 854	9,77 %	- 46 200	- 47 585
TOIMINTAKATE	- 37 177	- 38 482	- 41 846	8,74 %	- 43 101	- 44 394

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne päiväkodeissa on muuttumassa ja jatkossa varhaiskasvatuksen opettajia tai opettaja / sosionomeja on oltava 2 /ryhmä. Erityisesti tulee siis panostaa pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointiin. Varhaiskasvatuksen opettajista on tällä hetkellä erittäin kova seudullinen kilpailu.

Varhaiskasvatus on naisvaltainen ala ja henkilökuntaa on usein erilaisilla perhevapailuilla. Varhaiskasvatustilain muutos 1.8.2021 edellyttää, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on riittävät ja toimivat sijais- tai muut - varajärjestelyt henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Tämän vuoksi tulee määräaikaista varahenkilöitä palkata 9 kuukauden ajalle 4 suurimpaan päiväkotiin.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kaikilla varhaiskasvatuksen lapsilla on oikeus oppia ja osallistua tieto- ja viestintätekniiseen kasvatukseen	
Toimenpide	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen digipolun käyttöönotto ja henkilöstön koulutus (digi-tutortuki)		
Mittari	Vopeka-kysely (osaamisen mittaaminen) henkilöstölle laadittu 0=ei, 1 =kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Uuden varhaiskasvatusohjelman monipuolinen ja sujuva käyttöönotto ja osaamisen varmistaminen	
Toimenpide	Uusi ohjelma on otettu käyttöön, henkilöstö koulutettu ja osaamisen jatkumo varmistettu		
Mittari	Ohjelma on käytössä 0=ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Mittari	Uusi varhaiskasvatussihteeri rekrytoitu (eläköityminen huomioiden) 0=ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Vanhalinna-Loukinainen -alueen varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden varmistaminen	
Toimenpide	Uuden varhaiskasvatuslain vaatimusten, tontinmyynnin ja päiväkotipaikkojen tarpeen tarkastelu ja toimenpiteet		
Mittari	Tarkastelu tehty ja toimenpiteet suunniteltu 0=ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0

Lautakunnan tavoite		Yhteistyön syventäminen esi- ja alkuopetuksen välillä	
Toimenpide	Joustavan esi- ja alkuopetuksen lietolaisen mallin pilotointi		
Mittari	Toimintamalli monistettavissa muihin yksiköihin , yksiköiden määrä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		2,0	3,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
0-6 vuotiaat 31.12.	1 589	1 468	1 500	2,17%	1 522	1 530
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä ka	1 170	1 097	1 150	4,83%	1 165	1 170
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä (sis eo ilman kesäaikaa) ka	1 200	1 136	1 185	4,31%	1 199	1 205
Lapsia varhaiskasvatuksessa %/0-6-vuotiaat ilman kesäaikaa ka	76	78	78	0,00%	78	78
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa % ka	28	30	30	0,00%	30	30
Lakisääteisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0-6 v. lapset (sis. Tuet)ka	1 351	1 306	1 320	1,07%	1 339	1 346
Varhaiskasvatus € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointa pk, sis. ulk. ja sis.menot	12 116	12 536	13 434	7,16%	13 703	13 977

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Edetään valtakunnallisten mitoitusmuutosten mukaan, mikä tapahtui 1.8.2020 alkaen. Määräaikaiset varhaiskasvatuksen opettajien vakanssit esitetään vakinaistettaviksi (saatavuus ja seudullinen kova kilpailu). Uudet voimaan tulevat kelpoisuusehdot tulee huomioida v. 2023 alkaen vuoteen 2030 saakka. Lisäksi on huomioitava OVTES:n piiriin siirtyvä henkilöstö sekä ryhmän henkilöstörakenneuudistus (lastenhoitaja, sosionomi, varhaiskasvatuksen opettaja).

Molemmat varhaiskasvatussihteerit eläköityvät v. 2024. Uuden varhaiskasvatusohjelman käyttöönotto alkaa alkuvuodesta 2023. Varhaiskasvatukseen täytyykin palkata yksi uusi varhaiskasvatussihteeri jo vuonna 2023

oppimaan uusi ohjelma sekä laskutus, palvelusetelimaksatus (yksityiset palveluntuottajat), perhepäivähoitajien palkanlasku, tulospelvitykset, ohjelman pääkäyttäjäyys ym. Näin varmistetaan osaamisen siirtyminen ja toiminnan sujuvuus vuonna 2024.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	1 432	1 091	1 666	52,66 %
TOIMINTAKULUT	- 15 155	- 15 252	- 17 125	12,28 %
TOIMINTAKATE	- 13 723	- 14 161	- 15 460	9,17 %

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedossa lukion valtionosuus ei ole koskaan kattanut kuluja, vaan kuntarahoitusta on tarvittu n. 350.000 €. Maksuton toinen aste lisää kaupungin katettavaa osuutta, vaikka valtionosuudessa on luvattukin huomioida osa kustannuksista. Uudistus astui voimaan asteittain 1.8.2021 alkaen ja koskee nyt ensimmäisen ja toisen lukiovuoden aloittaneita. Lukiossa opiskelee lukuvuosittain n. 250 opiskelijaa.

Pidennetty oppivelvollisuus astui voimaan 1.1.2021. Jokaisen peruskoulunsa päättävän tulee hakeutua jatko-opintoihin.

Koronapandemian jälkihoitoon on varattu resurssia sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon että erillisten hankkeiden avulla (mm. kouluvalmentajat, psykologi- ja kuraattoripalvelut, koulunuorisotyö, erityis- ja tehostettu opetus). Hyvinvointialueelle siirtymiseen varaudutaan toimintamalleja rakentamalla mm. mielenterveys- ja päihdehanke-pilotoinnilla. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuilun kaventamiseksi. Ensimmäisinä pilotteina toimii Liedon lukio ja Ilmaristen yläkoulu.

Esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintätekniikan- sekä av-laitekantaa uusitaan portaittain.

Suurin investointikohde on Keskuskoulun uudisrakennus.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Lukion digitaalisen oppimisympäristön päivittäminen	
Toimenpide	Lukion av-välineet uusitaan luokissa ja auditoriossa		
Mittari	Luokkien ja auditorion av-välineet on uusittu %	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		30,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Monarkki-työryhmän ja sähköisen perhekeskuksen prosessit toimivat	
Toimenpide	Luodaan monialainen konsultaatio- ja arviointitiimi kouluikäisille lapsille ja nuorille		
Mittari	Tiimi toimii suunnitellulla tavalla käytännössä 0=ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen	
Toimenpide	3.-9. luokat osallistuvat Turun yliopiston funa-mittaukseen		
Mittari	Jokainen koulu on analysoinut tulokset ja ottanut tarvittavat toimenpiteet	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		2,0	9,0

	käyttöön ja toimittanut tulokset koulutoimistoon		
Lautakunnan tavoite	Osallisuus ja vaikuttaminen		
Toimenpide	Kaikki koulut täyttävät laatukortin nro 8, mikä koskee em. tavoitetta		
Mittari	Laatukortin käsittely on raportoitu 0 =ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
1. Perusopetus						
Oppilasmäärä 20.9. (ei esioppilaat)	2 587	2 600	2 590	-0,38%	2 580	2 500
€ / oppilas (20.9.) -ip.kerho	8 094	8 381	8 999	7,37%	9 179	9 363
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	139	132	132	0,00%	132	132
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	197	210	200	-4,76%	190	190
€ / ip-kerholainen	1 710	1 942	2 087	7,46%	2 129	2 171
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	564	600	560	-6,66%	560	555
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	1 179	1 100	1 232	12,00%	1 288	1 345
2. Lukio						
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	240	250	240	-4,00%	240	240
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	0	1	0	-100,00%	0	0
€ / oppilas	8 067	8 404	8 956	6,56%	9 135	9 318
Vieraskuntalaiset, määrä	34	34	32	-5,88%	32	32

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Koulupuolella määräaikaista työntekijöistä suurin osa on ohjaajia tai esim. hankerahalla hankittuja opettajia. Henkilöstörakenteessa tulee huomioida, että oppilasmäärä pienentyy lähivuosina, koska ikäluokat ovat myös pienentyneet.

Talousarviossa esitetään yhden opinto-ohjaajan/erityisopettajan vakanssin lisäystä ns. nivel-vaiheeseen. Perusteena on oppivelvollisuuden laajeneminen ja kunnan velvollisuus lisätä ohjauksen määrää yläkoululaisille ja toisen asteen koulutuksen keskeyttäville.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	1 089	1 289	1 343	4,17 %
TOIMINTAKULUT	- 24 544	- 25 611	- 27 729	8,27 %
TOIMINTAKATE	- 23 455	- 24 321	- 26 386	8,49 %

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedon kaupunki kasvaa etenkin keskustan alueella, Loukinaisissa ja Ilmarisissa. Koulu- ja varhaiskasvatuspaikkojen lisäksi tarvitsemme toimivia lähiliikuntapaikkoja ja vapaa-aikapalveluja.

Vapaa-aikapalvelujen organisaatio kasvaa liikuntapaikkahoitajilla vuoden 2023 aikana. Painopistettä on siirretty viime vuosina esimiestyöstä suorittavaan työhön. Kaikki vapaa-ajan palvelut; nuoriso, liikunta, kulttuuri, kirjasto ja Lieto-opisto tuottavat uusia toimintamalleja yhdessä, mutta myös hallintorajat ylittäen. Terveystietäminen ja muun muassa liikunnallinen elämäntapa korostuvat entisestään sote-uudistuksen myötä.

Vapaa-aikapalveluilla ja opetus- ja varhaiskasvatuspalveluilla on toimiva yhteistyömalli. Saatujen oppilas- ym. kyselyjen perusteella vapaa-aikapalvelut tuottavat uusia ja täydentäviä lisäpalveluja sekä päiväkoteihin että kouluihin.

Kirjasto auttaa monipuolisen lukemisen kehittämisessä ja tarinankerronnassa. Opisto tarjoaa mm. kuvataiteen perusopetusta ja musiikkia. Liikuntatoimi järjestää erilaisia kerhoja koulupäivän aikana ja loma-aikoina. Lisäksi liikunnan olosuhteita kehitetään koko ajan yhteistyössä niin yksikkö- kuin kuntatasolla. Nuoriso- ja kulttuuritoimi palvelee sekä kouluilla että vapaa-aikana. Koulunuoristyö on hämmästyttänyt vaikuttavuudellaan.

Vapaa-aikatoimi tavoittaa kaikenikäiset lietolaiset arjen toiminnallaan ja erilaisten hankkeiden kautta, joihin haemme aktiivisesti avustusta eri foorumeilta. Hankerahoituksen määrä on kuitenkin selkeästi pienenemässä ja toimintoja siirretään valtion taholta eri lakien kautta kunnille.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen alkoi v. 2022 ja se koskee kaikkia toimialoja. Hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa yhteistyötä tehtiin eri viranomaisten, yhdistysten ja perheiden kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa hyödynnettiin mm. kouluterveyskyselyjä, lastensuojelun-, perusterveydenhuollon- ja sosiaalihuollon tilastotietoja, erityisopetuksen tilastoja ja TEA-viisarin terveystietoja. Suunnitelmaa arvioidaan vuosittain.

Tarvasjoen liikuntasali valmistui syksyllä 2022 ja myös vapaa-aikapuolen toimintaa siirtyi näihin tiloihin. Lähiliikuntapaikkojen merkitys on huomattavan tärkeä mm. lasten ja nuorten uudet päivittäiset liikuntasuosituksot huomioiden. Niihin kannattaa edelleen satsata.

Tulevia vapaa-aikapalveluja tarkastelemme myös alueittain yhdessä järjestöjen ja yritysten kanssa. Seurojen talkooväki vähenee koko ajan ja mm. sen takia tarvitsemme avustuspäärärahaan lisäystä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue aloittaa toimintansa 1.1.2023. Nähtäväksi jää, miten yhteistyö kuntien kanssa käynnistyy. Liedon kaupunki kuuluu hyvinvointialueeseen 2.

Riskit:

Avustuspäärärahaan ei saada riittävästi lisäystä.

Hankerahoitus pienenee merkittävästi.

Ilkivalta liikuntapaikoilla / liikuntareiteillä tai esim. myrskyt aiheuttavat lisäkustannuksia.

Liikuntapaikkojen ja -välineiden riittävään kunnossapitoon / turvallisuuteen ei ole käytössä määrärahaa ja sen takia tapaturmien määrä lisääntyy / laitteita joudutaan poistamaan käytöstä.

Liikuntapaikkojen hoitamiseen ei saada riittävästi resurssia ja se heijastuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen negatiivisesti.

Koronapandemia tmv. vaikuttaa palvelujen aukioloaikoihin sekä tulopuoleen.

Yllättävät sisäilmaongelmat aiheuttavat muutoksia toiminnassa (esim. vanha kunnantalo).

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Selkeät tehtäväkuvat ja toimintamallit	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Hyvällä palvelulla on kasvot
Tavoite	Lieto-opisto on vireä ja vahvassa nousussa	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
Tavoite	Lastenkulttuurin edistäminen	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Hyvällä palvelulla on kasvot: Yhteinen somenäkyvyys ja digiulottuvuus	
Tavoite	Ikäihmisten arkiliikunnan lisääminen	
Tavoite	Kirjasto harrastuksena	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia lisääviä kursseja	
Tavoite	Perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

- Viertolan kenttäalueen peruskorjauksen suunnittelu
- Ilmaristen koulun kentän huoltorakennus
- Liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet ja turvallisuus (koulut ja päiväkodit) sisältäen mm. keinujen turva-aidat
- Lietohallin esteettömyys
- Vanhan kunnantalon sisäilmakorjaukset / putkistot/ poistumistiet
- Tulevina vuosina tarkastellaan kaupungin eri alueen tarpeet kerralla (Parmaharju, Ilmarinen, Littoinen, Tarvasjoki jne.)

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	246	345	355	3,05 %	366	377
TOIMINTAKULUT	- 3 033	- 3 380	- 3 925	16,13 %	- 4 032	- 4 153
TOIMINTAKATE	- 2 787	- 3 035	- 3 570	17,61 %	- 3 666	- 3 776

Kulttuuripalvelut

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä kaikkien vapaa-aikapalvelujen ja yhdistysten/säätiöiden kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia lisääviä kursseja	
Toimenpide	Lieto-opisto järjestää yhdessä sote-palveluiden kanssa Arkeen voimaa -kurssin		
Mittari	Kurssi järjestetty, osallistujien määrä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	12,0
Lautakunnan tavoite		Ikäihmisten arkiliikunnan lisääminen	
Toimenpide	Poikkihallinnollisen työryhmän perustaminen terveystoimintasuunnitelman toteuttamiseksi		
Mittari	Toimiva työryhmä on perustettu 0= ei, 1=kyllä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Kirjasto harrastuksena	
Toimenpide	Kirjasto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa lukuinnon lisäämiseksi: Neuvola, varhaiskasvatus ja perhekerhot (avoin päiväkotitoiminta) sekä kouluyhteistyö (esim. kirjastomummi ja -vaari)		
Mittari	Tapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	10,0
Toimenpide	Lukudiplomin käyttöä lisätään		
Mittari	Diplomi on käytössä kaikilla 1.-6. luokilla , %	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		50,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita	
Toimenpide	Kirjastoa markkinoidaan asukkaille ja pidetään esillä eri yhteyksissä		
Mittari	Pääkirjaston kävijämäärä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		65 000,0	70 000,0
Lautakunnan tavoite		Lieto-opisto on vireä ja vahvassa nousussa	
Toimenpide	Painetun Lieto-opiston ohjelman jakaminen. Houkuttelevia kursseja yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa		
Mittari	Kurssilaisten määrä, brutto	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		2 548,0	3 500,0
Lautakunnan tavoite		Yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen	

Toimenpide	Kulttuuritapahtumien järjestäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Ikäihminen ei jää yksin		
Mittari	Tapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		4,0	12,0
Toimenpide	Nuorisotyön tehostaminen kouluilla / matalan kynnyksen palvelut. Nuori ei jää yksin.		
Mittari	Jokaisella yläkoululla on nuorisotyöntekijän palvelua käytössä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		2,0	4,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Asukasluku	20 300	20 450	20 600	0,73%	20 750	20 900
1. Lieto-opisto						
Lieto-opiston peittävyys, %	8,7	10,5	10,5	0,00%	10,8	10,8
Tot. Oppitunnit	6 872	9 100	8 500	-6,59%	9 200	9 200
€ / oppitunti netto (ilman valt.os.)	66,45	51,79	60,03	15,91%	61,24	62,46
2. Kirjasto						
Aukioloaika h	5 444	8 126	7 900	-2,78%	7 900	7 900
Lainojen määrä	275 065	270 000	270 000	0,00%	270 000	270 000
€ / asukas	41,21	46,43	49,97	7,62%	50,97	51,99
Aineistokulut €	114 362	119 900	123 900	3,33%	125 139	126 390
Aineistokulut € / asukas	5,63	5,86	6,01	2,55%	6,03	6,05
3. Liikunta						
Liikuntatoiminnan osallistujat	10 883	19 000	19 000	0,00%	19 000	19 000
Siitä soveltavan liikunnan kävijämäärä	4 510	16 000	16 000	0,00%	16 000	16 000
€ / asukas	61,2	60,89	73,3	20,38%	74,77	76,26
4. Nuoriso						
Kävijämäärät	9 846	10 500	12 000	14,28%	12 000	12 000
€ / alle 29-vuotiaat (nuorisotoimi) netto	29,6	45,97	49,58	7,85%	50,57	51,58
5. Kulttuuri						
Kävijämäärät *	6 703	5 000	6 000	20,00%	6 000	6 000

*TP 2021 sisältävät SmugglerRokin arvioidut kävijämäärät (yritystoimintaa)

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Lietohallin esimiestehtäväjärjestelyt tulevat ajankohtaiseksi 1.1.2023, koska yksi liikuntasihteeri eläköityi 9/2022.

Liikuntapaikkojen hoitajat (4 henkilöä) siirtyvät infrapalveluista takaisin sivistyspalveluihin 1.1.2023.

Talousarvioesitys sisältää 1 kirjastovirkailijan ja 1 nuorisotyöntekijän lisäyksen.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	246	345	355	3,05 %
TOIMINTAKULUT	- 3 033	- 3 380	- 3 925	16,13 %
TOIMINTAKATE	- 2 787	- 3 035	- 3 570	17,61 %

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja Anne Ahtiainen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisten palveluiden toimiala vastaa kaupungin kiinteästä omaisuudesta eli kiinteistöistä, puistoista, kaduista ja metsistä sekä vesi- ja viemäriverkostosta. Hyvin hoidettu omaisuus tuo kaupungille vetovoimaisuutta ja vähentää hallitsemattomia yllättäviä korjauskustannuksia ja tekee talouden suunnittelusta helpompaa tuleville vuosille. Rakennusten, ulkoalueiden, katujen ja kaupungin halki kulkevien teiden turvallisuus on toiminnan ykkösprioriteetti. Myös asiakkaille suoraan annettavat palvelut, kuten kiinteistönhoito, ruokapalvelut ja puhtauspalvelut edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden toimivuuden varmistaminen on erittäin tärkeä osa toimintaa.

Vuosi 2023 tulee olemaan muutosten vuosi. Suurimmat muutokset näkyvät ruoka- ja puhtauspalveluissa soteikiinteistöjen tukipalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle ja toiminnan keskittyminen opetuksen ja varhaiskasvatuksen aterioiden ja tiloihin. Lisäksi vuoden 2023 alusta liikuntapaikkojen hoito siirtyy liikuntatoimen alaisuuteen. Kaikkiaan tekniseltä toimialalta siirtyy pois 24 henkilöä.

Vuonna 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttaa teknisten palveluiden talouteen merkittävästi. Kaikki kustannukset ovat nousseet, eikä helpotusta ole näkyvissä vuoden 2023 aikanakaan. Energiakustannusten nousuksi on arvioitu 25 % ja muiden kustannusten kuten palveluiden ja materiaalien nousuksi 10-15%. Talven lämmitystarve ja aurausten ja hiekoitusten tarve ei ole ennustettavissa, ja se tuo merkittävää epävarmuutta talousarvion tekemiseen. Lisäksi työehtosopimusneuvotteluiden tuloksena sovitut palkankorotukset lisäävät kuluja ennakoitua enemmän jo vuonna 2022, eikä vuoden 2023 palkankorotukset ole vielä tiedossa.

Yhteistyö muiden toimialojen kanssa on keskeistä kustannustehokkuuden saavuttamiseksi. Käyttötalouteen vaikuttaa erityisesti tilojen käyttö ja etenkin loma-aikojen käyttöaste. Vuoden 2023 yhtenä merkittävänä toimena on energiatehokkuuden parantaminen kaupungin omistamissa kiinteistöissä. Energiankulutuksen seuranta kehitetään säästökohteiden löytämiseksi. Kaupungin talouden sopeuttamistoimien johdosta on turhista tiloista pääosin luovuttu, mutta toisaalta varhaiskasvatuksen nopeasti kasvanut tarve on tuonut uuden ja akuutin haasteen toimitilojen tarpeeseen.

Investointien osalta kaavoitusohjelma vaikuttaa merkittävästi tulevien vuosien infrainvestointeihin ja niiden suunnittelun aikatauluttamiseen, tilatarpeiden muuttuminen sekä kohdekohtaisesti että eri taajamissa on myös merkityksellistä investointien suunnittelun kannalta. Lisäksi erilaiset infran ja tilapalveluiden saneeraustarpeet ja kasvanut korjausvelka aiheuttaa kustannusten kasvupainetta.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	1. Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen	
Tavoite	2. Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis suunnittelu ja yhteistyö	
Tavoite	3. Viheralueiden, puistojen, leikkipaikkojen ja ulkoliikunta-alueiden jatkuva kehittäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti	
Tavoite	2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Teknisten palveluiden toimiala huolehtii lähes kaikista kaupungin investoinneista. Investointeja tehdään kaupungin omaisuuden kunnon parantamiseksi ja toisaalta muiden toimialojen tarpeen mukaan. Keskeisimmät investoinnit liittyvät kaupungin uudisrakennuksiin, rakennuksien korjaushankkeisiin, kunnallistekniikan rakentamiseen ja saneeraukseen sekä puistojen, leikkipaikkojen ja yleisten alueiden rakentamiseen. Investointeihin sisältyy myös uusittavan kaluston ja laitteiden kustannukset.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	16 265	15 691	15 007	-4,36 %	15 457	15 921
TOIMINTAKULUT	- 16 800	- 16 628	- 17 196	3,42 %	- 17 712	- 18 243
TOIMINTAKATE	- 535	- 937	- 2 189	133,57 %	- 2 255	- 2 322

Tekniset palvelut

Tulosaluejohtaja toimialajohtaja Anne Ahtiainen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulosityksiköille.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan, taloushallinnan ja laskutuksen järjestäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja vastaa siitä, että päätökset tulevat täytäntöön. Hallinto vastaa talousarvioiden ja tilinpäätösten kokoamisesta ja auttaa tulosalueita talouden seurannassa.

Yhteistyö muiden lautakuntien kanssa on tärkeää ja aikaisempien vuosien tapaan jatketaan yhteiskokouksia kaavoitus- ja rakennuslautakunnan sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työmääriin kehityskeskustelujen avulla		
Mittari	Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sti vakituisen henkilöstön osalta	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		80	100
Toimenpide	Osaava henkilöstö		
Mittari	Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		1	3

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Teknisen lautakunnan kokoukset	17	12	12	0,00%	12	12
Lautakunnan käsittelemät asiat	167	180	180	0,00%	180	180

Toiminnan tehostamisesta ja ennakoimisesta johtuen pyritään tuomaan asiat lautakunnalle entistä aikaisemmin, jolloin kokousten määrää voitaisiin vähentää. Lautakunnan tiedonsaantia tehostetaan tulosaluekohtaisilla kuukausiraporteilla. Vuodelle 2023 laaditaan vuosikello, joka pitää sisällään tulosalueiden esittelyt lautakunnan lähetekeskusteluissa.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimialan hallinnossa työskentelevät toimialajohtaja, sihteeri, toimistopalveluesimies ja taloussihteeri. Lisäksi hallinnossa työskentelee määräaikaista työntekijöitä ja harjoittelijoita tarpeen ja tarjonnan mukaan. Toimialajohtajan palveluita myydään Liedon Lämpö Oy:lle toimitusjohtajapalveluina ja toimistopalveluesimiehen työaika on jaettu teknisten palveluiden ja kuntakehityksen kesken.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	162	50	50	0,00 %
TOIMINTAKULUT	- 413	- 429	- 412	-3,90 %
TOIMINTAKATE	- 251	- 379	- 362	-4,42 %

Toimitilapalvelut

Tulosaluejohtaja toimitilapäällikkö Marko Tähtinen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Toimivat, terveelliset ja turvalliset tilat ovat lähtökohta toimitilapalveluiden toiminnalle. Kiinteistöjen isännöinti, kunnossa- ja ylläpitoa hoidetaan oman henkilökunnan lisäksi osin ostopalveluna. Ostopalveluita ovat mm. ulkoalueiden hoito, sähkö- ja automaatiotyöt sekä konehuollot. Investointihankkeiden ohjauksen hoitaa oma henkilökunta, hankkeiden valvontaa ostetaan lisäksi ulkopuolisilta toimijoilta. Käyttäjien huoltopyynnot siirtyvät kiinteistönhoidon työlistalle huoltokirjan välityksellä. Samalla voidaan seurata korjausten vasteaikoja. Tarpeettomista tiloista on luovuttu.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten energian ja veden kulutuksen seurantaan ja keskinäiseen vertailuun. Sisäilmaolosuhteisiin kiinnitetään huomiota ylläpidolla ja tarvittavilla korjaustoimenpiteillä, joilla taataan laadukas sisäilma.

Kunnilla on uusiutuvan energian käytön lisäämiselle valtakunnan tason tavoitteet ja aikataulut. Tuleville vuosille on suunniteltu investointeja öljykulutuksen vähentämiseksi. Kaupungin hankkima sähköenergia tuotetaan uusiutuvilla luonnonvaroilla.

Hankkeiden dokumenttien hallinta hoidetaan projektipankin avulla, joka sisältyy huoltokirjan ominaisuuksiin. Projektipankin käyttö mahdollistaa sähköisen aineiston siirron huoltokirjaan.

Henkilökunnan ammattitaidon kehittämiseen panostetaan järjestämällä koulutuksia tarpeen mukaan.

Rakennusten taloteknisten järjestelmien huoltoon ja kunnossapitoon on käyttötalouteen varattu 140 000 € määräraha, jolla varmistetaan laitteiden luotettava toiminta sekä moitteeton sisäilman laatu. Kiinteistöjen kuntokartoitus pitkän aikavälin korjaussuunnittelua varten käynnistetään 2023. Kohteista on tehty ensisijaisuuslista, jonka mukaan kuntokartoitukset etenevät tulevina vuosina. Kartoituksia tehdään pääsääntöisesti suurimpiin kiinteistöihin ja esimerkiksi kenttien huoltorakennuksien huoltotarpeita tarkastellaan normaalien huoltokäyntien yhteydessä.

Uusinvestoinneista uuden Keskuskoulun suunnittelu- ja toteutus tulee olemaan mittava rakennushanke tuleville vuosille. Lisäksi varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat tilatarpeet tuovat oman haasteensa investointien suunnitteluun.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti	
Toimenpide	Tehdään kiinteistöjen PTS suunnitelmallisemman talousarvion kehittämiseksi		
Mittari *	Tehdyt pitkän tähtäimen suunnitelmat	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		0	25 %

Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työmääriin kehityskeskustelujen avulla		
Mittari	Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sti vakituisen henkilöstön osalta	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		80	100
Toimenpide	Osaava henkilöstö		
Mittari	Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		1	3

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Kiinteistöjen lukumäärät	87	87	86	-1,14%		
Kiinteistönhoidon kokonaispinta- alat n. m2	82 841	82 841	80 743	-2,53%		
Kustannus € / m2						
Koulut	36,8	35	36,2	3,42%		
Päiväkodit	41,8	40	42,6	6,50%		
Hoito- ja hoivalaitokset	55,8	54	57,5	6,48%		
Virastot	35,8	34	36,2	6,47%		
Kulttuuri, vapaa-aika, liikunta	41,8	40	42,4	6,00%		

Vuonna 2023 hyvinvointialue tulee olemaan ulkopuolisena vuokralaisena sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöissä. Ylläpitovastuu jää edelleen kaupungille ja kiinteistönhoidon henkilökunta jää kaupungin

palvelukseen. Käyttö-, huolto- ja ylläpitokustannukset sisältyvät hyvinvointialueen vuokraan, joka on määritetty valtiovallan toimesta. Suurin muutos on Tarvashovin poistuminen ylläpito- ja huoltolistalta, mutta toisaalta vuoden aikana valmistuvat varhaiskasvatuksen tilat lisäävät rakennusneliöitä. Tarkkaa neliömäärän muutosta ei vielä tiedetä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimitilapalveluiden henkilökunta koostuu yhteensä 19 henkilöstä. Toimitilapäällikkö, rakennuttajapäällikkö, isännöitsijä, lvi-insinööri, talonrakennusmestari ja kiinteistömestari. Kiinteistöjen ylläpidosta vastaavat kiinteistönhoitajat ja ylläpidon kirvesmies sekä maalari. Kiinteistönhoidon- ja ylläpidossa vakansseja on 13 kpl.

Kiinteistönhoidon täyttämättömien vakanssien työsuoritteet tullaan korvaamaan ostopalvelukokeiluna. Henkilöstön vajeus on vaikuttanut palvelut laatuun sekä työssä jaksamiseen. Avoimet vakanssit säilytetään myöhempää täyttämistä varten. Hyvinvointialue ei tuo muutoksia kiinteistönhoidon henkilökunnan määrään.

Kunnossapitoon ja hallintoon palkataan 2-3 harjoittelijaa. Harjoittelijat ovat olleet hyvä lisävoimavara. Kokemukset ovat olleet erittäin positiivisia.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	4 759	4 578	4 824	5,37 %
TOIMINTAKULUT	- 4 642	- 4 156	- 5 092	22,52 %
TOIMINTAKATE	118	422	- 268	-163,58 %

Ruokapalvelut

Tulosaluejohtaja ruokapalvelupäällikkö Marianne Rättö

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Päivittäin toimiva ateriahuolto on tärkeä osa kaupungin tuottamissa palveluissa. Hyvän ravitsemuksen avulla voidaan edistää koko väestön terveyden ja hyvinvoinnin myönteistä kehitystä. Ruokapalveluiden vastuualue tuottaa ateriapalveluja asiakkaina päiväkodit ja koulut, aikaisemmin myös kokopäivälaitokset, kotipalvelu sekä henkilöstö. Ateriasuunnittelussa huomioidaan kunkin ikäryhmän ravitsemussuositusten ohella kohderyhmän tarpeet ja mieltymykset. Aterioita on tuotettu aikaisemmin n. 4400 päivässä.

1.1.2023 hyvinvointialueen vastuulle siirtyvät Härkätien Terveyskeskuksen potilasruokailu, Ruska, Valma, Mäntykoti, toimintakeskus, kotiateriat sekä Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen ateriapalvelut. Liedon kaupungin ateriapalveluihin tulee jäämään arkipäivisin koulujen aukioloaikoina noin 3220 ateriaa/pv kouluihin ja noin 940 ateriaa päiväkoteihin ja esikouluihin. Uusi tuotantomäärä tulee olemaan noin 4160 ateriaa päivässä, laskua päivittäiseen ateriamäärään tulee noin 5%. Sotepalvelujen ateriamäärät ovat ympärivuotisia, joten niiden vaikutus koko vuoden ateriamääriin on noin 25%. Tämä näkyy talousarvion myyntituottojen laskuna noin 1,1 milj. €, kun em. ympärivuorokautisten ja -vuotisen ateriapalvelun hyvinvointialueen kohteet jäävät pois.

Toimintaa tullaan tehostamaan siten, että tuotanto organisoidaan uudelleen. Hyvinvointialue ottaa käyttöönsä vanhainkoti Valman jakelukeittiön valmistuskeittiöksi ja se varustellaan siihen tarkoitukseen. Keskuskoulun ja Jokilaakson koulun valmistuskeittiöt säilyvät ennallaan. Härkätien ja Opintien keittiöt yhdistyvät Härkätien tiloihin, mikä varustellaan vastaamaan uutta tuotantomäärää ja Opintien keittiö suljetaan vuoden 2023 aikana.

Ruokapalveluissa tulee työskentelemään v. 2023, ruokapalvelupäällikön vakanssi mukaan luettuna 41 vakituista työntekijää, minkä lisäksi hyödynnetään yhteistyötä puhtauspalvelun kanssa tehtäviä yhdistämällä. Keittiötyö on tarkastusmitoitettu syksyllä 2021. Sijaispulan voidaan edelleen odottaa jatkuvan vaikeana. Sen vuoksi v. 2023 muutetaan vakanssijärjestelmää siten, että esitetään uutta kiertävä kokki -toimenkuvaa ja kaksi vakituista työsuhteista sijaisen vakanssia. Käytännössä sisäinen sijaistus hankaloituu, koska kaikki työntekijät tekevät aamuvuorua ja ovat samaan aikaan töissä. Aikaisemmin on voitu hyödyntää vuorossa työskenteleviä äkillisissä sijaistarpeissa.

Talousarvio on laadittu perustuen tilaajan toimittamiin asiakastietoihin verraten edellisvuosien toteumaan. Kustannukset ovat nousseet rajusti Venäjän hyökkäyssodan seurauksena ja se pitää edelleen yllä epävarmuutta markkinoilla, mikä heijastuu tuotantopanosten hintoihin, tuottajahintoihin ja ruuan hintaan myös Suomessa. Ruuan hinta on ohittanut yleisen inflaatiokehityksen. Liedon kaupungin ostosopimukset ovat voimassa 1.8.2022-31.1.2024 ja niissä on jo vuoden 2022 aikana huomioitu noin 10–15% hinnankorotuksia kaikissa tuotejakeissa. Tämä on huomioitu talousarvion elintarvikekustannuksissa. Myös kuljetus- ja palkkakustannukset ovat nousseet. Kuljetuskustannuksia kertyy ruokakuljetuksista valmistuskeittiöistä jakelukeittiöihin.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti	
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Mittari	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		5,0	Max +5%
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Työhyvinvointikysely/työyksikkökohtainen tulos 3:sta valmistuskeittiöstä		
Mittari	Vastaajien määrä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		1	3
Mittari	Soteuudistuksen jälkeinen organisaatiouudistus ruokapalveluissa saatettu loppuun ja organisaatio toimii (työskentelypaikka, tehtäväkuvat, yksikön mitoitus, uudet palkkakorit)	Lähtöarvo 12/20	Tavoitearvo 12/2023
		Aloitettu	Saatettu päätökseen ja toimiva organisaatio

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23 kustannus	TS2024	TS2025
Varhaiskasvatus/koulu	955 418	949 510	1 069 089	3 068 603		
Hajautettu jakelu	178 452	190 722	0	0		
Keskitetty jakelu	55 713	60 438	0	0		
Kotipalveluateria	31 560	38 101	0	0		
Suoritehintaa, keskiarvo/€	3,34	3,39	3,49	3,49		

Ruokapalvelun hinnoittelu perustuu suoritelaskentaan, joka on yhtenäinen koko kaupungin alueella. Palvelu tuottaa tilaajan tarpeiden mukaisesti kaikki päivittäin tarvittavat ateriat sekä tilaustarjoilut. Erilaiset ateriat yhteismitalliset suoritetekertoimilla suoritteiksi: 1 lounas = 1 suorite, muille tuotteille on määritelty lukuarvo sen suhteellisenä osuutena lounaasta esim. aamupala 0,5 suoritetta. Ruokapalvelusta laskutetaan toteutuneen ateriatilausmäärän mukaisesti kerran kuussa. Suoritteiden määrä laskee SOTE-kohteiden siirtymisen seurauksena. Suoritteen hintaa joudutaan nostamaan nykyisestä 3,39 eurosta/ateria kohonneiden raaka-aine, tuotanto- ja kuljetuskustannusten vuoksi.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Yhdeksän vakanssia tullaan siirtämään hyvinvointialueelle SOTE-palveluiden tuottamista varten. Liedon kaupungille jää 41 vakanssia ruokapalvelun tuottamista varten.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	3 765	3 953	3 214	-18,68 %
TOIMINTAKULUT	- 3 705	- 3 870	- 3 257	-15,83 %
TOIMINTAKATE	59	83	- 43	-151,42 %

Puhtauspalvelut

Tulosaluejohtaja puhtauspalvelupäällikkö Johanna Hakala

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Puhtauspalvelun tavoitteena on olla osa asiakkaiden palveluketjua, tukea toimintoja, luoda asiakkaille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen sisäilma ja työympäristö. Tavoitteena on tehostaa arkipäivän hygieniakäytäntöjä ja työkäytäntöjen suunnittelulla vähentää myös sairastavuutta toimitiloissa.

Puhtauspalvelu on tärkeää perustyötä, joka turvaa kaupungin muiden palvelujen jatkuvuuden.

Puhtauspalvelut tuottaa siivouspalveluita ja siihen läheisesti liittyviä oheispalveluita kaupungin sisäisille asiakkaille. Palvelu tuotetaan lähinnä omana toimintana, ostopalvelun osuus siivottavista neliöistä vuonna 2023 tulee olemaan 10%.

Puhtauspalvelut tekee tiivistä yhteistyötä mm. ruokapalvelun ja kiinteistönhoidon kanssa.

Puhtauspalveluissa on ollut vakituisia henkilöitä 58, joista siirtyy 12 henkilöä hyvinvointialueelle.

Puhtauspalvelun henkilökunta toimii 50 eri kiinteistössä huolehtien n. 70 500 m² puhtaanapidosta. Osa henkilökunnasta on yhteisiä ruokapalvelujen kanssa ja lisäksi joissain kohteissa puhtauspalveluiden henkilökunta tekee myös ajoittain kiinteistönhoidollisia tehtäviä. Tavoitteena on tuottaa palvelut taloudellisesti, tehokkaasti, hygieenisesti ja turvallisesti. Kaikki kaupungin siivottavat tilat on mitoitettu v. 2021.

Henkilökunnan poissaoloista johtuvat sijaisjärjestelyt ovat puhtauspalveluissa päivittäisiä ja teettävät suuren määrän työtä esimiehille. Poissaoloista ja sijaisten saatavuusvaikeuksista johtuen puhtauspalveluiden töissä on tehtävä priorisointia. Puhtauspalvelun töiden priorisointijärjestys sote-kiinteistöjen poistumisen jälkeen on 1. varhaiskasvatuksen yksiköt, 2. muut sivistyspalvelun yksiköt, 3. virastot. Huomioitava on myös se, että osa puhtauspalveluiden työntekijöistä toimii osan päivää ruokapalveluiden avustavissa tehtävissä.

Ensisijaisesti turvaamme kriittisten toimintojen tehtävät sisäisin siirtein ja sijaisia pyritään hankkimaan näin vapautuviin tehtäviin. Vapautuvat tehtävät kouluissa ja virastoissa ovat jääneet vaikean sijaistilanteen vuoksi usein täyttämättä, jolloin kiinteistöt ovat jääneet ilman siivousta. Sote-kiinteistöjen jäädessä pois vuoden 2023 alusta esimerkiksi erilaiset välinehuollon ja infektiovastaanottosiivouksen tehtävät poistuvat myös ammattitaitovaatimuksista.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti	
Toimenpide	Talousarvion toteutuminen tavoitteiden mukaisesti		
Mittari	Toimintakate	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		188%	0
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Hyvinvointikysely		
Mittari	Vakituisen henkilökunnan kehityskeskustelu toteutuma %	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		100 %	100%
Toimenpide	Koulutuspäivät		
Mittari	Koulutustunnit / tt	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		5 h	15 h

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Siivottavien kiinteistöjen lkm	50	50	36	-28,00%		
Siivottavat neliöt	70 561	70 561	52 833	-25,12%		
Laskennallinen €/ m2/ v (sisältää oheispalvelut)	30,8	31,65	33,90	7,10%		
Henkilöstön määrä	59	58	45	-22,41%		

Suoritteissa ja hinnoissa on muutoksia hyvinvointialueen aloituksesta johtuen vuodesta 2023 alkaen.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Sijaisten perehdyttäminen ja sitouttaminen ammattitehtäviin on lyhyiden palvelusuhteiden johdosta haasteellista. Myös henkilöstön saaminen näihin lyhyisiin sijaisuuksiin on vaikeaa. Puhtauspalvelun tavoitteena vuodelle 2023 on saada vakanssi yhdelle vakituiselle sijaiselle ja näin vähentää sijaisten hankkimiseen kuluva aikaa ja myös sijaiskustannuksia. 12 vakanssia siirtyy hyvinvointialueelle ja yksi esihenkilö siirtyy muihin tehtäviin. Liedon kaupungille jää 45 vakanssia puhtauspalveluiden eri tehtäviin.

Ruoka- ja puhtauspalveluilla on myös yhteisiä työntekijöitä palvelujen tuottamiseksi ja lisäksi osalla puhtauspalveluiden työntekijöistä on myös kiinteistönhoidon tehtäviä.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	2 130	2 179	1 719	-21,10 %
TOIMINTAKULUT	- 2 171	- 2 200	- 1 791	-18,57 %
TOIMINTAKATE	- 42	- 21	- 72	243,70 %

Infrapalvelut

Tulosaluejohtaja infrapalvelupäällikkö Mira Rekola

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Infrapalveluiden tulosalue vastaa infratekniikan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä yleisten alueiden kunnossapitopalveluiden tuottamisesta (kadut, puistot, leikki- ja viheralueet, torit, matonpesupaikat, maa- ja metsätilat). Lisäksi vastuualueen tehtäviin kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus, maankaatopaikan ylläpito, kaupungin yksityistieasiat ja jätehuoltotehtäviä. Infrapalvelut vastaa myös hylättyjen ajoneuvojen, kaivu-, sijoitus- ja käyttölupien viranomaistehtävistä. Seudullista yhteistyötä jatketaan ELY:n ja lähikuntien kanssa liikenteen alueella; MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Infrapalvelut ja Liedon Vesi tekevät tiivistä yhteistyötä mm. infratekniikan suunnittelussa ja rakennuttamisessa. Tilapalvelun kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen rakentamisessa. Infratekniikan yleissuunnittelu tehdään yhteistyössä kaavoittajan kanssa. Liikuntapaikkojen hoito siirtyy vuoden 2023 alusta liikuntatoimen vastuulle, jolloin myös yhteistyö liikuntapaikkojen osalta muuttuu toimialojen väliseksi.

Vuonna 2023 jatketaan hulevesiverkoston suunnittelua ja saneerausta. Siltojen kuntotarkastuksia jatketaan ja varaudutaan suunnitteluun sekä huoltotoimiin.

Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämisen yhteistyötä jatketaan eri toimialojen kesken. Leikkivälineitä seurataan säännöllisesti ja vuosittain tehdään tarkempi kuntokartoitus. Pitkän aikavälin kunnostussuunnitelmaa seurataan ja päivitetään tarvittaessa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa liikenneturvallisuus, arkiliikunnan edistäminen ja esteettömyys ovat nousseet kehittämiskohteiksi. Liedon liikenneturvallisuusryhmä kokoontuu vuosittain ja laaja-alaisessa ryhmässä käsitellään esiin nousseita liikenteen haasteita. Uusien kevyenliikenteenväylien rakentaminen edistää kevyenliikenteen turvallisuutta. Olemassa olevia väyliä kartoitetaan ja teetetään tarvittaessa yleissuunnitelmat turvallisuuden edistämiseksi. Laajempi katujen kuntokartoitus tullaan toteuttamaan vuoden 2023 aikana. Liikenteenohjauslaitteiden vaihtoa tieliikennelain mukaiseksi jatketaan.

Vuoden 2023 suurin yksittäinen investointi on Avantin eritasoliittymä ja siihen liittyvä Avantintien sekä Länsi-Avantintien linjauksen muutos, perustuen Kehätien tiesuunnitelmaan. Eritasoliittymän rakennusurakoitsija valitaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kilpailuttamana vuoden 2022 lopulla. VARELY on mukana hankkeessa 33 %:n osuudella (max 2 M€).

Olemassa oleville kaava-alueille rakennetaan uusia tai saneerataan nykyisiä väyliä. Vuoden 2023 uusia väyläkohteita ovat Kaunistontien ja Nuolemontien kevyenliikenteen väylät, Tuohitien kevyenliikenteen väylä sekä Jukolantien kevyenliikenteen väylän jatkaminen. Salimäentien jatko sekä kevyenliikenteen väylä suunnitellaan. Pääskykalliontien saneeraus ja Louhoskujan rakentaminen palvelevat alueen nykyisiä ja uusia yrittäjiä. Uusia kunnallistekniikan kohteita ovat Teijulan kaava-alue, Vikkeläkuja, Tastonmetsä 2, Suopohjan asemakaava, Tammentaan asemakaava sekä Liedon portin laajennus. Uudet alueet ja kadut lisäävät aina kunnossapitotarvetta.

Katuvalaistuksen saneerausta jatketaan. Pääpaino on edelleen nykyisten kaasunpurkausvalaisimien vaihtaminen ledeiksi. Kaasunpurkauslamppujen saatavuus loppuu muutamassa vuodessa ja ledillä päästään huomattaviin energiansäästöihin kaasupurkausvalaisimiin verrattuna. Hanke on osin yhteinen Carunan kanssa ja toteutetaan Carunan maakaapelointien yhteydessä. Led-valaisimien himmennysliittimien asentaminen jatkuu. Kyseessä on valtuustoaloitteeseen liittyvä perusparannushanke.

Sorateitä asfaltoidaan vuosittain ja vanhoja asfalttipintoja uusitaan. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kaupungin eri osa-alueilla. Avantin alueella toteutetaan ns. tehosuolausta ja sen vuoksi suolausrahaa on hieman korotettu.

Metsänhoitotyöt toteutetaan vuonna 2021 valmistuneen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon esim. maisemaniittyjen istutuksissa.

Yleisten alueiden (viheralueet ja kadut) kunnossapito toteutetaan sekä oman henkilöstön että urakoitsijoiden toimesta. Työtä valvotaan oman henkilökunnan toimesta.

Käytössä oleva kalusto on vanhentunutta eikä täytä nykytarpeita. Puistotoimelle ja kunnossapidolle esitetään hankittavaksi uutta kalustoa (kaksi pakettiautoa, traktori, hoitokalusto).

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut määräyksen maanalaisten rakenteiden ja verkkotietojen ilmoittamisesta valtakunnalliseen tietopankkiin. Kaikki maanalaiset putki- ja kaapelitiedot on ilmoitettava lokakuuhun 2022 mennessä. Tätä varten sekä infran vastuulla olevien hulevesilinjojen ja katuvalaistuskaapeleiden kartoitus ja paikkatietojärjestelmään merkitsemiseen on suunniteltu yhteisen verkkotiedoista vastaavan kartoittajan vakanssin perustamista yhdessä mittaustoimen kanssa. Hulevesi- ja kaapelitietojen keräämisen lisäksi palveluja myydään Liedon Vedelle ja Liedon Lämmölle.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen	
Toimenpide	Osallistutaan MAL- hankkeisiin		
Mittari	Hankkeiden lukumäärä	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		2,0	2,0
Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Osaava ja motivoitunut henkilökunta		
Mittari	Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		3,0	3,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Puistot ja viheralueet m2	186 000	183 400	185 000	0,87%	186 000	187 000
Metsät	940	750	750	0,00%	750	750
Katuvalaisimien lkm arvio	4 450	4 400	4 500	2,27%	4 550	4 600
Yksityistiet, avustusraha	143 300	148 000	153 000	3,37%	153 000	153 000
Keskimääräinen kunnossapitoavustus €/km	650	465	465	0,00%	470	470
Hulevesilinjat km	140	140	141	0,71%	142	143
Liikenneväylät						
Kaavatiet/km	144	146,1	150	2,66%	152	154
Kevyenliikenteenväylät /km	61	63	67	6,34%	69	70

Uusien kaava-alueiden rakentaminen lisää suoritteiden määrää ja vaikuttaa suoraan käyttötalouteen kunnossapitotarpeen lisääntyessä. Valaistuksen uusiminen lisää jonkin verran valaisimien määrää, koska led-valaisimien tiheys on suurempi kuin vanhojen valaisimien. Vuonna 2023 uusia ylläpidettäviä kohteita ovat Matintalon alue ja Jalokiventie. Lisäksi Kehätien nelikaistaistamisen yhteydessä ELYn vastuulla olevia teitä on siirtynyt kaupungin vastuulle mm. Alisippaantie. Vuonna 2023 on tarkoituksena toteuttaa useampia kevyenliikenteen väylähankkeita.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Vuonna 2023 on tarve palkata uutta henkilöstöä kunnossapitoon ja lisätä määräaikaisen henkilökunnan määrää. Liikuntapaikkahoitajat siirtyvät kokonaisuudessaan liikuntatoimen alaisuuteen vuoden 2023 alusta alkaen. Osa palveluista ostetaan ulkopuolisilta konsulttiyrityksiltä, riippuen rekrytoitavien henkilöiden osaamisesta ja hankkeiden määrästä. Talvikunnossapito ja kadunvarsiniitot ostetaan kokonaisuudessaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta.

Vakinaisen henkilöstön määrä on vuoden 2022 lopussa 17,7 henkilöä. Henkilöstön määrän kehitys on ollut maltillista. Hoidettavien alueiden lisääntymisen ja vuodenaikojen (kevät, kesä ja syksy) työllistävyyden johdosta tarvitaan kausi/sesonkityöntekijöitä 3-4 henkilöä n. 7 kk:n ajaksi. Henkilöresurssien lisäämiseksi on suunniteltu mittaustoimen ja infrapalveluiden yhteinen kartoittaja, jonka tehtäviin kuuluisi uusien ja vanhojen putkireittien kartoittaminen ja putkistokartan ylläpito LVM:n määräyksen mukaisesti.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	527	101	119	17,81 %
TOIMINTAKULUT	- 2 738	- 2 370	- 2 766	16,71 %
TOIMINTAKATE	- 2 210	- 2 269	- 2 648	16,66 %

Liedon vesi

Tulosaluejohtaja vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Käyttövesi ostetaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä, vuotuinen kulutus on n. 1,21 Mm³.

Pääosa Tarvasjoen talousvedestä johdetaan Liedosta paineenkorotusaseman kautta kuluttajille. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi (n. 25 000 m³) ostetaan Parravahan Vesi Oy:ltä. Tarvasjoen varavesiyhteys on Pöytyän ja Auran verkostosta, varavesiyhteys Lietoon on Aurasta Päivästäntien kohdalla.

Talousvedestä otetaan 3 kpl verkostonäytteitä kahden viikon välein, sekä lisäksi TSV Oy ottaa tuloksia viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset ovat nähtävillä Liedon Veden nettisivuilla.

Liedon Vesi hoitaa omana toimintana jakeluverkostoa ja toteuttaa uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni eli ylävesisäiliö. Jätevesi johdetaan kaupungin alueella viemäriverkostoa pitkin Kaarinan kaupungin rajalle ja edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Marttila-Tarvasjoki-Lieto siirtoviemäri on valmistunut v. 2017, jolloin lakkautettiin Tarvasjoen jäteveden puhdistamo. Auran sekä Marttilan jätevedet johdetaan siirtoviemäriinjoja pitkin Liedon viemäriverkostoon ja siitä edelleen Kaarinaan, kuntarajoilla on virtausmittaukset, joiden todenmukaisuutta TSP valvoo. Omana toimintana hoidetaan kaupungin viemäriverkostoa ja pumppaamoita.

Liedon Vesi perii liittymismaksua vesi- ja jätevesiviemäriin liittymisestä kiinteistöiltä rakennusoikeuden perusteella rivi- ja kerrostaloista. Ok-taloista (AO-tontit) on kiinteä liittymismaksu ja teollisuus- sekä palvelurakennukset lasketaan tapauskohtaisesti perustuen todellisiin rakennettaviin neliöihin. Liittymishinnat on nähtävillä jo tontin myynnin yhteydessä.

Asiakkailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan. Etäluettavia vesimittareita asennetaan kaikkiin uusiin kohteisiin. Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden

siirtomaksuja Auran ja Marttilan kunnilta sekä Saukonojan vesihuolto –osuuskunnalta. Turun Seudun Puhdistamo laskuttaa Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnalta. Lisäksi Saukonojan vesihuolto-osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

Vesi- ja viemärijohtojen osalta toiminta-alue vahvistettiin v. 2020 lopussa. Kaarinan viemäriverkoston ongelmien johdosta koko viemäriverkosto on mallinnettu (Fluidit Oy) ja neuvottelut käynnissä Turun Vesihuolto Oy:n kanssa mahdollisesta osan jätevesien johtamisesta Turun verkostoon esim. Metsämäen kohdalta.

Vuonna 2023 on tavoitteena uusia vanhoja valurautaputkilinjoja. Tarvasjoen vesitornin saneeraus on ajankohtainen ja sen suunnittelu ja valmistelut tehdään vuoden 2023 aikana.

Turun Seudun Vesi Oy ja Turun Seudun Puhdistamo Oy osakassopimusmuutokset aiheuttavat lisääntyviä kustannuksia mm. investointien osalta. Liedon omistusosuus Turun Seudun Puhdistamossa kasvoi lisääntyneiden jätevesimäärien sekä pitoisuuksien vuoksi. Tämä aiheuttaa tulevaisuudessa painetta myös Liedon vesimaksujen tarkistamiseen.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	1. Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Toimenpide	Toimitusvarma ja laadukas vesihuolto: talousveden laatu		
Mittari	Talousvesinäytteiden 2 x kk, tulokset täyttävät STM:n talousvedelle vaaditut laatuvaatimukset	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
	100%	100%	
Toimenpide	Toimitusvarma ja laadukas vesihuolto: toimitusvarmuus		
Mittari	Kuluttajille muodostuvat vj-putkista johtuvat katkot < 3 kpl / vuosi	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
	3	3	
Lautakunnan tavoite	2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla sekä otetaan käyttöön sähköinen työajan seuranta (lakisääteinen)		
Toimenpide	Koulutukset, työkyvyn ylläpitäminen, motivointi		
Mittari	Kehityskeskustelut pidetty 8/8	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
	3/8	8/8	
Mittari	Sähköinen työajanseuranta, järjestelmät kartoitettu	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
	Käynnissä, ei valmis	Käytössä 1.1.2023	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Siirtomaksu /m3 (alv 0%)	0,11	0,11	0,12	9,09%	0,12	0,13
Investointimaksu	1	1	1	0,00%	1	1
Puhdasvesitaksa /m3 (alv 0%)	2,31	2,31	2,31	0,00%	2,5	2,5
Jätevesitaksa /m3 (alv 0%)	2,42	2,42	2,42	0,00%	2,6	2,6
1. Verkkoon pumpattu vesi, m3						
Lieto	1 230 974	1 205 000	1 215 000	0,82%	1 225 000	1 235 000
Parravaha	24 230	25 000	25 000	0,00%	26 000	26 000
2. Verkkoon pumpattu jätevesi, m3						
Lieto	1 171 028	1 100 000	1 200 000	9,09%	1 250 000	1 300 000
Aura	531 196	560 000	570 000	1,78%	570 000	575 000
Marttila	69 717	70 000	70 000	0,00%	73 000	73 000
Saukonojan VOK	12 174	12 500	12 500	0,00%	12 600	12 800

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Liedon Veden vahvuus on 9 henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltosinööri (ei täytetty tällä hetkellä), 2 vesihuoltosihteeriä sekä 5 laitosmiestä. Taloushallinto on siirtynyt teknisten palveluiden hallinnon alaisuuteen. Lisäksi infrapalveluiden ja mittaus-toimen kanssa yhteinen mittaus-toimen henkilön rekrytointi on ollut suunnitteilla jo vuonna 2022. Tavoitteena on, että henkilö vastaisi johtokarttojen päivityksestä sekä antaisi johtokarttaotteita ja tarvittaessa kartoittaisi sekä vastaisi Liikenne- ja viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnalliseen johtotietojärjestelmään.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	4 922	4 831	5 081	5,19 %	0	0
TOIMINTAKULUT	- 3 131	- 3 603	- 3 877	7,60 %	0	0
TOIMINTAKATE	1 791	1 227	1 204	-1,88 %	0	0

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Liedon kaupungin väestö kasvaa edelleen muuttovoiton kautta. Luonnollinen väestönkasvu (syntyvyys/kuolleisuus) kaupungissa on hidasta väestön yhä ikääntyessä. Työikäisten riittävästä osuudesta huolehtiminen huoltosuhteen heikentyessä on kaupungin keskeisiä tavoitteita (kasvun strategia). Talouden yhä kiristyessä ja talouden liikkumavaran edelleen supistuessa korostuvat kaupungin tulonmuodostuksen keskeiset tekijät eli verotulot ja maksutuotot. Tuloveron ja taksojen nostaminen leikkaa yksityistä kysyntää, niinpä huomio kiinnittyykin tulevaisuudessa yhä enemmän yhteisö- ja kiinteistöverotuottoihin sekä työpaikkojen määrän lisäämiseen. Yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi ja uusien yritysten houkuttelemiseksi tulee Liedossa varmistaa riittävä ja monipuolinen yritystonttien tarjonta, liikenteen sujuvuus, kaavoitus- ja lupaprosessien joustavuus ja nopeus sekä tukea yritysten työvoiman saantia kaupungin käytettävissä olevin keinoin.

Kaupungin asuintonttien tuotantoa ja tarjontaa painotetaan suunnitelmavuosina ensisijaisesti nykyisten kaava-alueiden luonteille laajennusalueille: Kirkonseudulla Teijulan ja Sillilän, Loukinoisissa Matintalon, Asemanseudulla Poikojan ja Tammentaan sekä Ilmarisissa Tastonmetsän ja Pakurlan alueille.

Strategista tavoitetta Liedon keskustan kehittämiseksi tuetaan mahdollistamalla riittävä ja taloudellisesti kannattava rakennusoikeuden määrä ydinkeskusta-alueen kerrostalotonteille. Jokirannan puistoalueen ja Säästöpankkitalon alueen kehittämistä jatketaan vuoden 2023 aikana. Joukkoliikenteen toimivuutta tarkastellaan vuoden kuluessa yhdessä Turun joukkoliikennetoimiston kanssa ja mahdollisuuksia reittien muutokseen selvitetään (huomioidaan työpaikka-alueet ja uudet asuinalueet).

Toimenpiteet

- Kanta-Liedon sekä Maaria-Ilmaristen osayleiskaavatöitä jatketaan kattaen lähes koko Liedon alueen (pois lukien Tarvasjoen alue) pyrkimyksenä saada työt valmiiksi vuoden aikana.
- Varaudutaan aloittamaan Kaarinan kaupungin kanssa Littoisiin ns. Kehätien varren osayleiskaava, jossa tutkitaan Kehätiehen ja Pukkilan uuteen eritasoliittymään tukeutuen maankäyttö Kehätien molemmilla puolilla (kaupunkirajat ylittäen).
- Tarvasjoen energiatuotantopuistojen osayleiskaavalla selvitetään uusiutuvaan energiatuotantoon soveltuvia alueita Tarvasjoen strategisen yleiskaavan hengessä.

- Kanta-Liedon osayleiskaava 2035 tehdään yleiskaavan tarkistuksena, jossa haetaan asemakaavoituksen piirissä oleville taajamille tulevaisuuden laajennusalueita rakennemallin ja maakuntakaavan hengessä.
- Yliskulman rakentaminen voidaan ratkaista rakennuslupa- ja suunnittelutarvemenettelyillä. Yliskulman rakentamispaineen noustua tasolle, jota ei voida em. menettelyillä ratkaista, varaudutaan kyläkaavan valmistelun jatkamiseen.
- Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava on lainvoimainen, joten valtatie 10 käännön maastokäytävään voidaan ottaa tarkemmin kantaa yleiskaavatyössä.
- Asemakaavoituksessa painopiste on kaupungin kaikkien taajamien kehittämisessä ja pientaloalueita kaavoitetaan Asemanseudulle, Ilmarisiin, Kirkonseudulle, Loukinaisiin ja Yliskulmalle. Vuoden keskeisimmät pientalokaavat ovat Matintalon jatkokaavat. Tarvasjoella olevaa tonttivarantoa markkinoidaan aktiivisesti. Yliskulman asemakaavan suunnittelu aloitetaan v. 2025.
- Keskustan ja jokirannan alueen kehittämistä jatketaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa sekä alueen maanomistajien kanssa. Seurakunnan oman jokiranta-alueen toteutusta edistetään.
- Kirkkotie 6 alueen kilpailun pohjalta jatketaan hankkeen eteenpäin viemistä ja Kievarintien alueen kaavamuutos varaudutaan tekemään tarpeen mukaan.
- Raakamaata ja kiinteistöjä hankitaan keskeisiltä alueilta tarjonnan mukaisesti.
- Tontinluovutuksessa jatketaan vuokrauksen mahdollistamista (vuosivuokra 5 % pääoma-arvosta).
- Yhteyksiä liikenneverkon toimivuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi parannetaan.
- Kevyen liikenteen, Kehätien ja rinnakkaisyyhteyden toimivuutta edistetään ja pyritään vaikuttamaan toteutusaikatauluun. Avantin eritasoliittymä toteutetaan osana Kehätiehanketta.
- Yritystontit sijaitsevat pääosin Avantin ja Liedon Portin (Asemanseutu) alueilla ja niiden tarjontaa parannetaan. Kirkonseudun yritystonttitarjontaa lisätään Saukonojan sekä Huoltomiehentien alueilla.
- Rakennuskantaselvitys jatkuu.
- Tontinmyyntituottoja sekä kaavoitus- ja rakennuslautakunnan alaista toimintaa seurataan lautakunnassa kuukausittain.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	1. Keskustan kehittäminen	
Tavoite	2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Tavoite	3. 10-tien toimivuus	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoim ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen	
Tavoite	5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	6. Kiinteistöverotulojen oikeamääräisyys	
Tavoite	7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Luonnonläheinen Lieto
Tavoite	8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Kustannus- paikka	Irtaimisto- tyyppi	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Perustelu hankinnalle
	Maanhankinta	1,5 M€	1,5M€	1,5 M€	Kaupungin suunnitelmallinen maankäyttö
	Mittauslaite irtaimisto	50 000 €			Mittauskaluston päivittäminen

Maanhankintaan 1,5M€.

Maastomittauksen mittauskaluston päivittäminen 50 000€.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA 23/22	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	3 500	2 768	2 748	-0,72 %	2 831	2 916
TOIMINTAKULUT	- 1 643	- 1 635	- 1 794	9,71 %	- 1 847	- 1 903
TOIMINTAKATE	1 857	1 133	955	-15,77 %	983	1 013

Kaavoitus- ja mittaustoimi

Maankäyttöpäällikkö Jani Kreula
Kaavoituspäällikkö Juha Mäki
Mittausinsinööri Janne Muikkula

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Keskustan kehittäminen	
Toimenpide	Vanhan Säästöpankkitalon alueen, 10-tien varren tai seurakunnan alueiden kaavoitus käynnissä.		
Mittari	Kaavoitus aloitettu (0=ei, 1=on)	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Toimenpide	Yleiskaava valmistunut 2023		
Mittari	Yleiskaavan valmiusaste (1=alustava luonnos hyväksytty, 3=luonnos hyväksytty, 5=ehdotus hyväksytty)	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		1,0	5,0
Lautakunnan tavoite		4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen	
Toimenpide	Yleiskaavatyöllä selvitetään mahdolliset uusiutuvaa energiaa tuottavat energiatuotantopuistoalueet sekä yksittäisissä hankkeissa neuvonnan kautta.		
Mittari	Kaavatyö aloitettu mm. selvitykset (0=ei, 1=on)	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Toimenpide	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus Joustavat ja nopeat lupaprosessit.		
Mittari	Maata hankittu ha	Lähtöarvo /	Tavoitearvo 12/2023
			25,0
Mittari	Maanhankintaan käytetty €	Lähtöarvo /	Tavoitearvo 12/2023
			1 500 000,0

Lautakunnan tavoite		6. Kiinteistöverotulojen oikeamääräisyys	
Toimenpide	Kiinteistöverotulon lisääminen veropohjaa laajentamalla (projekti)		
Mittari	Rakennuskanta väestörekisterikeskuksen tiedostossa	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		8 561,0	8 800,0
Mittari	Kiinteistöveron määrä M€	Lähtöarvo 12/2022	Tavoitearvo 12/2023
		4,6	4,7
Lautakunnan tavoite		7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	
Toimenpide	Asemakaavoitetaan tontteja asukkaiden ja yritysten erilaisiin tarpeisiin		
Mittari	Vuokratuotto €	Lähtöarvo 12/2019	Tavoitearvo 12/2023
		394 269,0	650 000,0
Mittari	Myytyjen tonttien tuotto € (TA2020 1,5M€)	Lähtöarvo 12/2019	Tavoitearvo 12/2023
		2 194 572,0	1 700 000,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Kaavojen lukumäärä	13	15	12	-20,00%	6	6
Kaavoitus- ja mittaustoimen toimintakulut / asukas, €	53,6	51,4	51,1	-0,58%	51	51
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	70	40	40	0,00%	36	36
- Omakotitontteja	58	35	35	0,00%	30	30
- Rivitalotontteja	10	4	4	0,00%	5	5
- Kerrostalotontteja	2	1	1	0,00%	1	1

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Mittaustoimi on käynyt neuvotteluja Liedon Veden ja infrapalvelujen kanssa vesihuoltokartan (Key Aqua) ylläpidosta. Tarkoituksenmukaista on keskittää kaupungin karttapalvelut mittaustoimeen. Mittaustoimeen varataan palkkaraha kartoittajan vakanssille, jonka palkkakustannukset jaetaan infrapalvelujen, Liedon Veden ja mittaustoimen kesken. Kokonaispalkkauskustannus on mittaustoimelle noin 15 580,66 €.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	3 086	2 458	2 488	1,21 %
TOIMINTAKULUT	- 1 085	- 1 026	- 1 132	10,27 %
TOIMINTAKATE	2 001	1 431	1 356	-5,29 %

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Maankäyttöpäällikkö Jani Kreula
Ympäristöpäällikkö Päivi Paavilainen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Tulosalue huolehtii rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun keinoin elinympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Kiinteistöveroprojekti sitoo rakennusvalvonnan henkilöstöä vuoden 2023 aikana. Vanhojen rakennuslupien digitointihanketta jatketaan ja hankkeeseen varataan 20 000 euron hankintamääräraha

Talousarviossa huomioidaan edellisen vuoden tapaan Littoistenjärven hoitoon mahdollisesti kohdistuvat kustannuspaineet mm. vesiruton ja mahdollisten vieraslajien torjunnan osalta.

Ympäristönsuojelussa otettiin käyttöön vuonna 2022 sähköinen Lupapiste-asiointipalvelu, jonka ensimmäiset 12 kuukautta sai ilman kuukausiveloitusta. Vuoden 2023 talousarvioon varataan Lupapisteen käyttömaksut. Ympäristönsuojelun painopisteitä vuonna 2023 ovat jätelain 124 §:n mukainen valvonta sekä vieraslajitorjunnan tilanteen ja tarvittavien jatkotoimien kartoitus. Lisäksi jatketaan vuonna 2022 aloitettua kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien valvontaa ranta- ja pohjavesialueilla.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Toimenpide	1 Joustavat ja nopeat lupaprosessit		
Mittari	Lupien käsittelyaika viikkoa (sisältää naapurien tiedottamisen noin 3 viikkoa)	Lähtöarvo 12/2019	Tavoitearvo 12/2023
		5,0	4,0
Toimenpide	2 Toimiva asiakaspalvelu		
Mittari	Tilatut katselmukset suoritetaan työpäivissä	Lähtöarvo 12/2019	Tavoitearvo 12/2023
		4,0	3,0
Lautakunnan tavoite		8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto	
Toimenpide	1 Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset		
Mittari	Tarkastusten lukumäärä	Lähtöarvo 12/2021	Tavoitearvo 12/2023
		80,0	100,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2021	TA2022	TA2023	TA 23/22	TS2024	TS2025
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	485	400	400	0,00%	400	400
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	1 468	1 600	1 600	0,00%	1 600	1 600
Rakennusvalvonnan toimintakulut / asukas, €	16,84	14,26	14,26	0,00%	14,26	14,26
Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset lukumäärä kpl	85	80	100	25,00%	100	100
Ympäristönsuojelun toimintakulut / asukas, €	10,7	11,4	11,4	0,00%	11,4	11,4

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei muutoksia henkilöstön määrään.

TALOUS

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos % TA23/22
TOIMINTATUOTOT	414	310	261	-15,99 %
TOIMINTAKULUT	- 558	- 608	- 662	8,78 %
TOIMINTAKATE	- 144	- 298	- 401	34,54 %

TONTINLUOVUTUSOHJELMA 2023-2025

KAAVRAK __. / KH __. / KV __. 2022

TA 18.8.2022

ALUE	TONTTI- TYYPPI	2023	2024	2025	2023-2025 YHTEENSÄ
1. KIRKONSEUTU	AK/AR/AP	40	35	35	110
	AO	15	0	20	35
	A YHT	55	35	55	145
	T/K	2	2	2	6
2. ASEMA	AR/AP	5	5	5	15
	AO	0	5	5	10
	A YHT	5	10	10	25
	T/K	2	2	2	6
3. ILMARINEN	AR/AP	0	5	15	20
	AO	0	15	5	20
	A YHT	0	20	20	40
	T/K				
4. LOUKINAINEN	AK/AR/AP	40	40	10	90
	AO	10	5	0	15
	A YHT	50	45	10	105
	T/K				
5. LITTOINEN / AVANTI- TUULISSUO	AR/AP	0	0	0	0
	AO	5	0	0	5
	A YHT	5	0	0	5
	T/K	10	10	10	30
6. YLISKULMA	AO	1	1	1	3
7. TARVASJOKI	AO	2	2	2	6
	T/K	1	1	1	3
KOKO KUNTA	AK/AR/AP	85	85	65	235
	AO	33	28	33	94
	A YHT	118	113	98	329
	T/K	15	15	15	45

LUVUT OSOITTAVAT TOTEUTETTAVAN ASUNTOMÄÄRÄN

AMMATTIMAISEEN RAKENTAMISEEN OSOITETTAVA TONTTITARJONTA

KAAVOITUSOHJELMA 2023-2025

TA 2023
KAAVRAK XX.X. / KH X.XX. / KV X.XX.202X

0.00 Vuoden 2023 tärkeimmät
asemakaavakohteet

0.00 Kaavoitus- ja
rakennuslautakunnan
hyväksyttävät
asemakaavat

2.ASEMANSEUTU

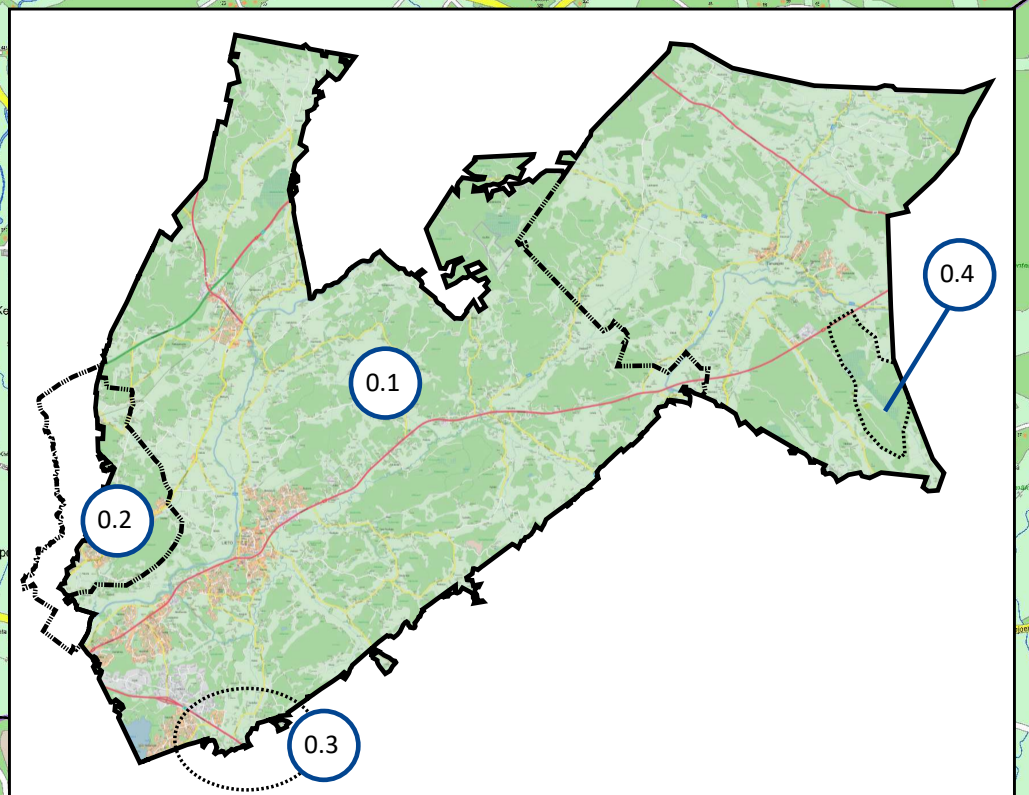
1.KIRKONSEUTU

7.TARVASJOKI

3.ILMARINEN

4.LOUKINAINEN

5.LITTOINEN

KAAVOITUSOHJELMA 2023-2025

L:\kaava\kaavat\kaavohj\kaavoh23_TA.xls KAAVRAK XX.X. / KH X.XX. / KV X.XX.2023

18.8.2022

SUUNNITELMA	2022	2023	2024	2025
YLEISKAAVAT				
0.1 Kanta - Liedon OYK 2035 (+Yliskulma)				
0.2 Maaria - Ilmarinen OYK				
0.3 Turun kehätien varsi OYK				
0.4 Tarvasjoen energiatuotantopuistot OYK				

ASEMAKAAVAT				
1. KIRKONSEUTU	2022	2023	2024	2025
1.08 Pohjois - Nuolemo ak ja akm				
1.09 Saukonojantie II / Yhdystien muutos				
1.12 Sillilä IV ak				
1.28 Huoltomiehentie ak ja akm				
1.29 Uusi Kievarintie ak ja akm				
1.30 Ydinkeskustan ak ja akm				
1.39 Seurakunnan alue				
1.41 Rekikujan muutos				
1.45 Kirkkotie - Jokiranta ak ja akm				
1.46 Ruohokukkula				
1.47 Saukonojantie 5 ak ja akm				

2. ASEMANSUUTU	2022	2023	2024	2025
2.01 Kailassuonkallio 1				
2.02 Kailassuonkallio 2				
2.04 Zoolandia				
2.06 Liedon Portin laajennus II				
2.12 Tiemestartien jatko II ak ja akm				
2.17 Aseman ak ja akm				
2.18 Säkyläntien - Arosuontien työpaikka-alue				
2.19 Tammentaan ak				
2.20 Aseman ja Elotien YS-tontin asemakaavan muutos				

3. ILMARINEN	2022	2023	2024	2025
3.06 Tastonmetsä II / Louhenpolun alue ak ja akm				
3.07 Pakurla ak				

4. LOUKINAINEN	2022	2023	2024	2025
4.02 Tammen laajennus				
4.16 Hakisten risteysalue				
4.19 Pohjoisrinne ak ja akm				
4.26 Matintalo 5 ak ja akm				
4.29 Matintalo 4 ak ja akm				
4.30 Korttelin 45030 akm				
4.31 Tammen laajennus 2				

5. LITTOINEN	2022	2023	2024	2025
5.01 Järveläntien asuin-, palvelu- ja yritysalue				
5.04 Littoisten vesilaitoksen muutos				
5.05 Järvelä				
5.44 Siiventie - Ratuntie				
5.50 Suopohjan ak				
5.55 Raskaan liikenteen pysäköintialue				

7. TARVASJOKI	2022	2023	2024	2025
7.03 Tyllin alue ak ja akm				
7.04 Meijeri akm				

8. MUUT SUUNNITELMAT	2022	2023	2024	2025
8.07 Maa-Ilma ulkoilureittisuunnitelma				
8.12 Maapoliittinen ohjelma 2023-2026				

Vuoden 2023 tärkeimmät asemakaavakohteet

Investointiosa

Investointien tavoitteet

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Investointihankkeen tavoite
Unelmien pikkukaupunki: Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Keskustan kehittäminen
Unelmien pikkukaupunki: Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Yrittäjyyden edistäminen, Lieto matkailukohteena Talouden ja toiminnan kehys: Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	Kasvun tuki
Unelmien pikkukaupunki: Liikenneyhteydet ja saavutettavuus Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen: Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen Liikkuva Lieto Luonnonläheinen Lieto	Aktiivinen ja liikkuva
Unelmien pikkukaupunki: Keskustan elinvoima ja viihtyisyys Liikenneyhteydet ja saavutettavuus Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen: Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen	Turvallisuus
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Taloudellisuus ja toiminnallisuus

Yhteenveto

Yhteenveto omaisuuslajeittain 1.000 €		TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Rakennukset	Investointimenot	1 933	4 706	4 120	9 500	9 790
	Investointitulot	-25	-41	-35	0	0
	Netto	1 908	4 665	4 085	9 500	9 790
Infra	Investointimenot	4 852	6 108	9 500	6 290	4 815
	Investointitulot	-444	-520	-1 350	0	0
	Netto	4 408	5 588	8 150	6 290	4 815
Liedon Vesi	Investointimenot	1 775	2 290	2 730	2 920	1 660
	Investointitulot	-24	0	0	0	0
	Netto	1 751	2 290	2 730	2 920	1 660
Maa-alueet (ml. esirakentaminen)	Investointimenot	1 359	1 800	1 800	1 800	1 800
	Investointitulot	-433	-500	-500	-500	-500
	Netto	926	1 300	1 300	1 300	1 300
Irtaimisto	Investointimenot	121	50	260	150	160
	Investointitulot	0	0	0	0	0
	Netto	121	50	260	150	160
Osakkeet ja osuudet	Hankinnat	0	0	0	0	0
	Luovutukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	Investointimenot	10 040	14 954	18 410	20 660	18 225
	Investointitulot	-926	-1 061	-1 885	-500	-500
	Netto	9 114	13 893	16 525	20 160	17 725

Rakennus- ja infrahankkeiden jakautuminen eri strategisiin tavoitteisiin 1.000 €		TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskustan kehittäminen	Investointimenot	0	0	0
	Investointitulot	0	0	0
	Netto	0	0	0
Kasvun tuki	Investointimenot	6 928	5 615	4 525
	Investointitulot	-1 457	0	0
	Netto	5 471	5 615	4 525
Aktiivinen ja liikkuva	Investointimenot	2 360	6 190	7 340
	Investointitulot	0	0	0
	Netto	2 360	6 190	7 340
Turvallisuus	Investointimenot	1 480	1 605	2 220
	Investointitulot	0	0	0
	Netto	1 480	1 605	2 220
Taloudellisuus ja toiminnallisuus	Investointimenot	1 220	820	280
	Investointitulot	0	0	0
	Netto	1 220	820	280
Yhteensä	Investointimenot	11 988	14 230	14 365
	Investointitulot	-1 457	0	0
	Netto	10 531	14 230	14 365

Investointiosan hankekohtaiset perustelut

Tilapalvelut

KÄYNNISSÄ OLEVAT HANKKEET

TERVEYSKESKUKSEN SANEERAUS KV 31 /27.4.2020

€	TP 2020-2021	TA 2022	TA2023	Yhteensä
Investointimenot	470 000	500 000	50 000	1 020 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	470 000	500 000	50 000	1 020 000

Investoinnin kuvaus

Hanke on aloitettu vuonna 2020 kotihoidon tilojen uusimisella. Vuonna 2021 vaiheessa kaksi jatketaan Terveyskeskuksen remonttia arkkitehtisuunnitelmien mukaisesti. Vaihe kaksi sisältää Terveyskeskuksen vastaanottotilojen ja päivystystilojen sekä siivouskeskuksen toiminnallisia tilajärjestelyjä. Hankkeen kolmannessa vaiheessa vuonna 2023 saatetaan suunniteltu remontti loppuun ja korjataan hallinnon ja neuvolan tilat. Valot yms. viimeistely.

KESKUSKOULUN RAKENNUSHANKE

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	1 500 000	2 000 000	5 800 000	7 000 000	16 300 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	1 500 000	2 000 000	5 800 000	7 000 000	16 300 000

Investoinnin kuvaus

Keskuskoulun sisäilmaongelmien vuoksi tehtävä mittava investointi. Vuonna 2020 tehtiin valmistelevaa suunnittelua, tiivistyskorjauksia ja ostettiin kuusi väistötilaluokkaa. Helmikuussa 2021 kaupunginvaltuusto teki päätöksen uuden koulun rakentamisesta, aikataulu on tarkentunut syksyllä 2021. Samassa yhteydessä on tarkoitus toteuttaa uudet musiikinopetuksen ja erityisopetuksen tilat. Vanha koulu jää väistötilakäyttöön ja sitä kunnostetaan tarpeellisin osin. Kesällä 2021 korjattiin keittiön tilat, jotka kuntotutkimuksessa todettiin kunnoltaan huonoimmiksi. Lisäksi vuoden 2021 aikana on tehty koulun luokkatiloihin tiivistyskorjauksia.

Investoinnin perustelut

Hankkeen perusteluna on sisäilmaongelmien ratkaisu.

KIINTEISTÖN LÄMMITYSJÄRJESTELMÄN MUUTOS (KAUKOLÄMPÖ / MAALÄMPÖ)

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024
Investointimenot	100 000	113 000	190 000	190 000
Investointitulot	0	40 500	35 000	
Netto	100 000	72 500	155 000	190 000

Investoinnin kuvaus

Toteutetaan kahden kohteen kiinteistön lämmitysjärjestelmän muutostyöt (kaukolämpö / maalämpö / ilmavesilämpöpumppu). Hankkeeseen on mahdollista saada valtionavustusta. Vuorossa Tammentuvan maalämpöratkaisu 2023 ja osaratkaisu Tarvasjoen hyvinvointikeskukselle.

Investoinnin perustelut

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että fossiilisen öljyn lämmityskäytöstä luovutaan 2030-luvun alkuun mennessä, ja että julkinen sektori näyttää esimerkkiä siirtymällä kestävämpään lämmitystapaan osittain jo vuoteen 2024 mennessä.

Vaikutukset käytötalouteen: siirryttäessä uusiutuvan energiankäyttöön pienenee lämmityskustannukset.

LIETOHALLIN ESTEETTÖMÄT REITIT

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	Yhteensä
Investointimenot	30 000	2 000	50 000	52 000
Tulot	0	0	30 000	30 000
Netto	30 000	2 000	20 000	22 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on korjata seuraavat asiat Lietohallilla:

- Pääoven sisäänkäynnin ja lähialueen saaminen esteettömäksi (ml. invapaikat), automaattinen liiketunnistin
- Infotaulu Lietohallin pääsisäänkäynnin yhteyteen

Investoinnin perustelut

Investoinneilla turvataan Lietohallin toiminta tulevaisuudessa sekä saadaan Lietohallille esteetön kulku pääovesta. Liedon kaupungin asukkaiden liikunnan ja liikuntamotivaation lisääminen. Vanhus- ja vammaisneuvostolla on tähän varatut investointirahat. Lisäksi joudutaan tekemään pihalla muutostöitä invapaikkojen järjestämiseksi.

MAUNUNTUPA KUNNOSTUS

€	TA 2022	TA 2023	Yhteensä
Investointimenot	80 000	80 000	160 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	80 000	80 000	160 000

Investoinnin kuvaus

Maununtuvan rivitalot sijaitsevat Valmakodin välittömässä läheisyydessä. Rakennuksia on kaksi; toisessa rakennuksessa on viisi asuntoa ja toisessa rakennuksessa on kolme asuntoa. Asunnot on suunniteltu tarjoamaan tuettua asumista lietolaisille ikäihmisille. Pohjaratkaisu on toimiva. Asuntoihin on asennettu huoneistokohtainen sprinklerijärjestelmä vuonna 2019.

Pesutiloissa suoritetaan kalusteiden uusintaa tarvittavilta osin sekä tarkastetaan laatoitusten kunto.

Tarkastuksen perusteella suoritetaan välttämättömimmät korjaustoimet. Tehtäviä töitä on mm. seinien maalaus ja tapetointi, lattiapintojen uusiminen, keittiökalusteiden ja valaisimien uusiminen.

Kyseessä on kunnostusinvestointi, jonka tavoitteena on päivittää asunnot vastaamaan nykyajan vaatimuksia.

Investoinnin perustelut

Rakennusten valmistumisvuosi on 1991. Asunnot ovat tyydyttäviä peruskunnoltaan ja kaipaavat pintaremonttia. Uusien asukkaiden saanti on ollut haasteellista asuntojen peruskuntoisuuden vuoksi. Kunnostuksella ei ole vaikutusta käytötalouteen.

UUDET HANKKEET

JOKILAAKSON KOULUN AUTOMAATION SANEERAUS

€	TA 2022	TA 2023	Yhteensä
Investointimenot	0	60 000	60 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	0	60 000	60 000

Investoinnin kuvaus

Jokilaakson koululla on vielä vanha automaatio, joka pitäisi päivittää paremman toiminnan ohjattavuuden ja energiansäästön toteuttamiseksi.

LUKION VESIKATTEEN UUSIMINEN

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	230 000	0	230 000
Investointitulot	0		0
Netto	230 000	0	230 000

Investoinnin kuvaus

Liedon lukio on valmistunut vuonna 1987. Vesikate on alkuperäinen. Vesikatteen korjaus on välttämätöntä yläpohjan kosteus- ja rakenneaurioiden välttämiseksi. Tällä taataan rakenteiden ja eristeiden kuivana pysyminen.

Investoinnin perustelut

Liedon lukion vesikatteen teknistaloudellinen kestoikä on päättymässä. Vesikatetta on korjattu jo jouduttu paikkaamaan. Vuotokohtia on ollut useita. Rakennuksen vesikate on huopa. Suunnitelmana on korjata tilalle vastaava kate. Vesikaton kallistuksesta johtuen muut katemateriaalit eivät sovellu vaihtoehdoksi. Kyseessä on peruskorjaus katteen elinkaaren päättymisen johdosta. Kunnostuksella ei ole vaikutusta käyttötalouteen.

TARVASJOEN KOULUN JULKISIVUN KORJAUS

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	50 000	0	50 000
Investointitulot	0		0
Netto	50 000	0	50 000

Investoinnin kuvaus

Tarvasjoen koulun vanhan osan julkisivut ovat puurakenteiset ja vaativat huolto- ja korjaustoimenpiteitä. Vesikaton räystäsrakenteita on korjattu osittain vuonna 2021.

Investoinnin perustelut

Julkisivut vaativat huoltomaalausta sekä mahdollisten pehmenneiden puuosien vaihtoa. Samassa yhteydessä tarkastetaan ikkunoiden korjaus- ja vaihtotarve. Kyseessä on PTS suunnitelman mukainen julkisivun kunnostus.

Kunnostuksella ei ole vaikutusta käyttötalouteen.

LIETOHALLIN KOSTEIDEN TILOJEN KORJAUS

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	80 000	0	80 000
Investointitulot	0		0
Netto	80 000	0	80 000

Investoinnin kuvaus

Lietohalli on valmistunut vuonna 2004. Pesutilat ovat alkuperäisessä kunnossa ja huoltokorjauksen tarpeessa. Työn laajuus kattaa laatoituksen sekä vesieristeiden uusimisen. Pintamateriaalit sekä vesieristeen uusitaan.

Investoinnin perustelut

Lietohallin kuntoa on seurattu jo muutamia vuosia. Korjauksia on suoritettu tarpeellisilta osin. Nyt on vaarana veden pääsy rakenteisiin ja kosteusvaurion syntymiseen.

Kyseessä on peruskorjaus katteen elinkaaren päättymisen johdosta.

Kunnostuksella ei ole vaikutusta käyttötalouteen.

VALMISTUS- JA JAKELUKEITTIÖIDEN LAITEUUSINNAT

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	70 000	50 000	50 000	170 000
Investointitulot	0	0		0
Netto	70 000	50 000	50 000	170 000

Investoinnin kuvaus

Investoinneissa uusitaan käyttöikänsä päähän tulleita laitteita valmistus- ja jakelukeittiöissä.

Hankinnassa on mm:

V 2023: Keskuskoulun monitoimipadan uusiminen

Investoinnin perustelut

Toiminnallinen perustelu: laitteet ovat käyttöikänsä päässä.

VALMISTUS- JA JAKELUKEITTIÖIDEN UUSINNAT

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	30 000	300 000	330 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	30 000	300 000	330 000

Investoinnin kuvaus

Sote-muutosten yhteydessä tulee muutoksia myös Liedon keittiöverkostoon. Vuodelle 2023 varataan suunnittelurahaa mahdollisten saneerausten tai uusimistarpeiden kartoittamiseksi.

Investoinnin perustelut

Muutoksia tarvitaan keittiöissä käyttötarkoituksen tai ateriamäärien muuttuessa.

LIIKUNTATILOJEN VALAISTUKSEN UUSIMINEN (JOKILAAKSO, ILMARINEN, LITTOINEN, LOUKINAINEN)

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	30 000	55 000	0	55 000
Investointitulot	0	0		0
Netto	30 000	55 000	0	55 000

Investoinnin kuvaus

Koulujen liikuntasalien valaisimen on pääsääntöisesti alkuperäisiä. Tulevaisuudessa loisteputkien saatavuus heikkenee ja niiden valmistus tullaan kieltämään. Energiatehokkuus ja kohonnut sähköhintaa aiheuttavat saneerauksen kannattavuuden.

Investoinnin perustelut

Valaistuksen säätö mahdollistaa energia kulutuksen pienenemisen.

Kunnostus vaikuttaa sähkökulutuksen pienenemiseen ja sitä kautta kustannuksiin.

LOUKILINNAN LISÄTILAT

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	0	55 000	0	55 000
Investointitulot	0	0		0
Netto	0	55 000	0	55 000

Investoinnin kuvaus

Loukinoisissa on noussut akuutti tarve päiväkodin lisätiloille. Vuoden 2022 syyskuussa kaupunginvaltuusto päätti väliaikaisten lisätilojen hankkimisesta ja myönsi hankkeelle 110 000 € määrärahan vuodelle 2023. Osa tästä määrärahasta menee vuokratilojen vuokriin, osa kustannuksista menee investointeihin.

Investoinnin perustelut

Varhaiskasvatuksen akuutti tilanpuute Loukinoisissa.

LOUKINAISTEN UUSI PÄIVÄKOTI

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	500 000	1 500 000	2 000 000
Investointitulot	0		0
Netto	500 000	1 500 000	2 000 000

Investoinnin kuvaus

Lasten määrä on kasvanut ennakoitua nopeammin erityisesti Loukinoisissa. Loukinaisten päiväkotia on sijainniltaan houkutteleva myös Vierun ja keskustan alueen perheille. Tarve uudelle päiväkodille nimenomaan Loukinoisissa kiireellinen. Varhaiskasvatus ei ole syyskuussa 2022 vielä määritellyt tarkempaa tilatarvetta (arvio 3–4 ryhmää), joten lopullista kustannusarviota ei voida vielä tässä vaiheessa tehdä. Suunnittelu ja kilpailutus tehdään vuoden 2023 aikana, arvio uuden päiväkodin valmistumisesta on vuonna 2024. Päiväkodille suunnitellun paikan kaavan valmistuminen vie myös oman aikansa.

Investoinnin perustelut

Varhaiskasvatuspaikkojen lisääminen tarvetta vastaavalle tasolle.

VUOSITTAISET INVESTOINTITARPEET

PIENHANKKEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	530 000	390 000	630 000	630 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	530 000	390 000	630 000	630 000

Investoinnin kuvaus

Pienet toteutettavat lvi-hankkeet ja rakennustekniset hankkeet, mm. ilmastoinnin ja lämmitysjärjestelmien korjaukset eri kiinteistöissä.

Kyseessä on useisiin eri kiinteistöihin toteutettavat pienimuotoiset tai kiireelliset peruskorjausinvestoinnit, jotka ilmenevät toimintavuoden aikana.

Suunniteltuja pienhankkeita;

Kaupungintalon valaistuksen uusiminen sekä älykkään ohjausjärjestelmän lisääminen 50 000 €

Pääterveysaseman oviautomaatiikka lisäykset 15 000 €

Päiväkotien ja vanhustenhoitolaitosten viilennystarpeet, ilmalämpöpumput

Jokilaakson koulun kuraeteinen

Jokilaakson koulun kuulutusjärjestelmän puutteet (turvallisuusriski) n. 8000 €

Lukion ilmanvaihdon ns. pitkä käytävä (säätöä / lisäystä

Suihkukaappi avoin pvk (kunnantupa)

Varautuminen Kaupungintalon putkisto/IV ym. esim. v. 2024

Investoinnin perustelut

Talotekninen perustelu: Kiinteistöjen taloteknisistä järjestelmiä uusitaan tarpeen mukaan. Korjaustarve vaihtelee vuosittain, koska kiinteistökanta on vanhaa ja rikkoontumisia tapahtuu ennalta arvaamattomasti.

Laitteiden uusimiset tehdään laajempien remonttien yhteydessä. Huoltokustannukset ovat korkeita sekä energiatehokkuus heikko. Lisäksi järjestelmien etäkäyttö on hankalaa.

Vaikutukset käyttötalouteen: toimenpiteet vähentävät kiinteistönhuolto- ja ylläpidon kustannuksia (energiatehokkuus).

Pienkorjaukset ovat jääneet vähemmälle huomiolle varsinaisten investointihankkeiden vuoksi.

Investoinnilla tavoitellaan kiinteistön elinkaaren jatkamista sekä työviihtyisyyden lisäämistä. Lisäksi ennakoivilla oikea-aikaisilla toimenpiteillä vältetään suurempien korjaustarpeiden syntyminen.

KOULUJEN JA PÄIVÄKOTIEN LEIKKIVÄLINEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	tot 68 500	60 000	60 000	60 000	240 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000

Investoinnin kuvaus

Kiinteistöjen leikkivälineiden korjaukset/hankinta. Summa jakautuu välinehankintoihin sekä pohjatoihin.

Kohteet kartoitetaan yhteistyössä infrapalvelun, tilapalvelun sekä käyttäjien kesken. Kohteet priorisoidaan ensisijaisesti turvallisuuskartoituksen tulosten mukaan. Muut kohteet sekä turvallisuuskartoituksessa esiin tulevat tarpeet tullaan lisäämään 5-vuotissuunnitelmaan sekä tuleviin talousarvioihin.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan määräysten mukaista turvallisuustasoa leikkivälineissä.

Vaikutukset käyttötalouteen: uudet välineet lisäävät ylläpitokustannuksia.

KOULUJEN JA PÄIVÄKOTIEN LIIKUNTAPIHOJEN ULKOLIIKUNTAVÄLINEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	60 000	50 000	50 000	50 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	60 000	50 000	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus

Koulujen ja päiväkotien pihojen leikkikentät ovat tilapalvelun hallinnassa, ja kunta on vastuussa niiden turvallisuudesta. Pihoja käyttävät pääsääntöisesti sivistyspalveluiden toimialan asiakkaat. Tarkastusten yhteydessä on kartoitettu pihojen kunnostus- ja uusimistarpeita tuleville vuosille. Investoinnin tarkoituksena on uusia päiväkotien ja koulujen ulkoliikuntavälineitä, jotka eivät ole turvallisia.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikan käytön ja viihtyvyyden lisääntymistä. Koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen. Liedon kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.

VARAUTUMISEN INVESTOINNIT

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	50 000	50 000	50 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	50 000	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus

Varautumissuunnitelman päivittämisen yhteydessä kartoitetaan uudet laitehankintatarpeet. Näihin kuuluvat esimerkiksi siirrettävät varavoimakoneet ja tarvittavat muutokset kiinteistöjen sähkö- ja vesijärjestelmissä.

Investoinnin perustelut

Kaupungin varautuminen poikkeustilanteisiin.

TULEVAISUUDEN HANKKEET

UUDET VARHAISKASVATUKSEN TILATARPEET

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investointimenot	0	500 000	2 000 000	2 000 000
Investointitulot	0			
Netto	0	500 000	2 000 000	2 000 000

Investoinnin kuvaus

Kaupunginvaltuusto on syyskuussa 2022 antanut varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnalle tehtäväksi arvioida tulevien vuosien lapsimääriä ja tilatarpeita, joiden perusteella suunnitellaan tulevien vuosien uudisrakennushankkeet. Tarvetta on Loukisaisten lisäksi Ilmarisissa ja keskustan alueella.

Investoinnin perustelut

Varhaiskasvatuspaikkojen lisääminen tarvetta vastaavalle tasolle.

Infrapalvelut

AVANTI ERITASOLIITTYMÄ

€	TP 2020-21	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	335 000	1 915 000	4 000 000	50 000	0	6 300 000
Investointitulot		680 000	1 320 000	0	0	2 000 000
Netto	335 000	1 235 000	2 680 000	50 000	0	4 300 000

Investoinnin kuvaus

Kyseessä on Liedon kaupungin ja Väyläviraston yhteinen hanke, jonka tarkoituksena on alueen liikenneturvallisuuden parantaminen. Hanke toteutetaan Kehätien nelikaistaistamishankkeen yhteydessä. Eritasoliittymän siltarekanteiden rakentaminen on aloitettu 2021 ja valmistuu 2022. Keväällä 2022 päätettiin eritasoliittymän loppurakentamisesta ja saatiin ELY-keskukselta sitoumus 33 % rahoituksesta. Investointi ajoittuu useammalle vuodelle ja kustannukset kertyvät työn etenemisen mukaan. Vuonna 2022 on aloitettu liittymiskaistojen tekeminen ja jatkettu rakennussuunnittelua vaihe 2 ulkopuolisilla osilla. Pääosa rakentamisesta toteutuu vuonna 2023.

Investoinnin perustelut

Hanke edistää logististen ketjujen joustavuutta ja nopeutta. Avantin alueella sijaitsee useita toimijoita, jotka palvelevat seudullisesti erityisesti logistiikkaa ja raskasta liikennettä.

TEIJULAN ALUEEN LAAJENNUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	44 000	1 000 000	0	1 044 000
Investointitulot		0		
Netto	44 000	1 000 000	0	1 044 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Vuoden 2023 tontinmyyntikohde. Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Suunnittelu vuonna 2022 ja toteutus vuonna 2023.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

KT 40 2- VAIHEEN RAKENTAMINEN

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	110 000	0	0	110 000
Investointitulot	0			0
Netto	110 000	0	0	110 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnilla toteutetaan E18 Kausela-Kirismäki (Kt 40) parantamiseen liittyvät Liedon kaupungin osuudet 2. vaiheen rakentamisessa. Kyseessä on uusinvestointi ja osittain parantamishanke. Hanke on ajoittunut useammalle vuodelle ja Liedon ja Kaarinan kaupungeilla on prosenttiperusteinen rahoitusosuus. Vuoden 2023 rahoitusosuus tarkentuu lisätöiden ja viimeistelytöiden tarkentuessa. Koko uudistettu osuus on tarkoitus avata liikenteelle vuoden 2022 loppuun mennessä. Työaika on kuitenkin kesään 2023 ja viimeistelyä tehdään vielä

vuoden 2023 puolella. Lisäksi hankkeen päättyessä taloudellisen loppuselvityksen yhteydessä kootaan mahdolliset hyvitykset ja hankkeen aikana tilatut lisätyöt, joiden jälkeen tiedetään vasta lopulliset kustannukset. Liedon kaupunki on sitoutunut rahoittamaan oman osuutensa kokonaiskustannuksista.

Investoinnin perustelut

Kyseessä merkittävä tiestön parantamishanke.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kohoavat, koska kaupungin vastuulle siirtyy uusia tieosuuksia ja osa vanhoista muuttuu kaupungin ylläpidettäviksi kaduiksi.

NUOLEMONTIEN KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄ

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	200 000	10 000	270 000	0	280 000
Investointitulot			0		0
Netto	200 000	10 000	270 000	0	280 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on uuden tarpeellisen (liikenneturvallisuus) kevyenliikenteen väylän rakentaminen Teollisuuskujan ja Närepolun väliselle alueelle. Kyseessä on uusinvestointi. Kohde on vaativa ja vaatii maanlunastuksia sekä neuvottelua alueen yrittäjän kanssa. Investointi siirtyy vuodelta 2022 vuodelle 2023, mutta suunnittelu valmistuu vuonna 2022. Toteutetaan samanaikaisesti Kaunistontien kevyenliikenteenväylän kanssa.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Kuuluu nykyisen MAL-sopimuksen piiriin.

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia

KAUNISTONTIEN KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄ

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	290 000	0	290 000	0	290 000
Investointitulot			0		0
Netto	290 000	0	290 000	0	290 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on Kaunistontien rakenteiden korjaaminen ja uuden kevyenliikenteenväylän rakentaminen Yrjönnyöntien ja Ruohomäentien väliselle alueelle. Kyseessä on uusinvestointi. Vaatii maanlunastuksia, jotka toteutuvat 2022. Investointi siirtyy vuodelta 2022 vuodelle 2023, mutta suunnittelu valmistuu vuonna 2022. Toteutetaan samanaikaisesti Nuolemontien kevyenliikenteenväylän kanssa. Suunnittelu on toteutettu omana työnä.

Investoinnin perustelut

Puuttuva kevytväyläosuus. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Liittyy käynnissä olevaan MAL-sopimukseen. Varaudutaan samalla myös mahdolliseen uuteen joukkoliikennereittiin.

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia, mutta tien rakenteiden kunnostaminen puolestaan vähentää niitä.

VT10 RISTEYSJÄRJESTELYT (TOIMINTAKESKUS / HUOLTOMIEHENTIE)

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	45 000	0	45 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	0	45 000	0	45 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin yhtenä tavoitteena Liedon keskustan liikennejärjestelyjen sujuvuus. Kyseessä on Liedon kaupungin ja ELY-keskuksen yhteinen hanke. Suunnittelu aloitetaan kaavan vahvistamisen jälkeen vuonna 2023 ja rakentamishanke toteutetaan Traficomien tiesuunnitelman hyväksymisen jälkeen, arvio aikataulusta on 2026 ja hankkeen kustannusarvio 700 000 €.

Investoinnin perustelut

Hanke on välttämätön Huoltomiehentien alueen rakentamisen kannalta. Lisäksi kyseessä on liikenneturvallisuushanke. Rakennustekninen perustelu ja toiminnallinen perustelu: Liedon keskustan suunnasta vasemmalle kääntyminen on hankalaa. Lisäksi kyseessä on kapea risteysalue. Alueen eteläpuolelle on mahdollisesti tulossa uutta kaavoitusta.

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

VANHALINNAN ALUE, TURUN YLIOPISTOSÄÄTIÖN UUSI ALUE

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	Yhteensä
Investointimenot	250 000	270 000	30 000	300 000
Investointitulot	250 000	270 000	30 000	300 000
Netto	0	0	0	0

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Liedon kaupungin ja Turun Yliopistosäätiön maankäyttösopimukseen perustuvan kaava-alueen rakentaminen laskutustyönä. Liedon kaupunki laskuttaa kunnallistekniikan rakentamiskustannukset Turun Yliopistosäätiöltä.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

PÄÄSKYKALLIONTIEEN SANEERAUS JA LOUHOSKUJAN INFRAN RAKENTAMINEN

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	400 000	40 000	650 000	0	690 000
Investointitulot					0
Netto	400 000	40 000	650 000	0	690 000

Investoinnin kuvaus

Pääskykalliontien perusparannushanke sekä Louhoskujan rakentaminen. Pääskykalliontie ei kestä nykyistä liikennettä, alueella liikkuu myös raskasta liikennettä. Tarkoitus on osittain uusia tien rakenteita sekä uudelleen asfaltoida koko tie paremman kantavuuden saavuttamiseksi. Samassa yhteydessä toteutetaan Louhoskujan infra ja tieyhteydet, koska tonteille on tulossa toimijoita. Suunnittelu toteutettu 2022.

Investoinnin perustelut

Tien parannuksella turvataan yritysten liikenteen sujuvuus ja turvallisuus ja uuden teollisuuden sijoittuminen Louhoskujan alueelle.

UUDET KOHTEET (ei esitetty suunnitteluvuosilla aikaisemmin)

SUOPOHJAN ASEMAKAAVA

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	50 000	600 000	0	650 000
Investointitulot				0
Netto	50 000	600 000	0	650 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa yritystonttien kulkuyhteydet sekä vesi-, viemäri- ja hulevesiverkosto Suopohjaan, Tuulissuontien alueelle. Vuonna 2020 on toteutettu Kehätie -hankkeen yhteydessä Tuulissuontien parantaminen, mikä osaltaan parantaa kulkuyhteyttä Suopohjan alueelle.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

VIKKELÄKUJA/ITÄSIPPAANTIE

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	650 000	0	0	650 000
Investointitulot				0
Netto	650 000	0	0	650 000

Investoinnin kuvaus

Tavoitteena on luoda uutta tilaa toimitilarakentamiselle. Kyseessä on uudisrakennushanke. Samalla levennetään Itäsippaantie vastaamaan Vikkeläkujan liikenteen tarpeisiin.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.

TASTONMETSÄ 2 / LOUHENPOLKU, SAMMONTIE KLV

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	400 000	390 000	0	790 000
Investointitulot				0
Netto	400 000	390 000	0	790 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen.

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Tastonmetsä 2 / Louhenpolku asemakaava-alue. Kyseessä on uusinvestointi ja vuoden 2024 tontinmyyntikohde. Samalla suunnitellaan ja toteutetaan Sammontien kevyenliikenteen väylä. Suunnittelu 2023, tavoitteena on aloittaa toteutus vuoden 2023 syksyllä.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

TAMMENTAAN ASEMAKAAVA

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	50 000	650 000	0	700 000
Investointitulot	0			
Netto	50 000	650 000	0	700 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Suunnittelu vuonna 2023 ja toteutus vuonna 2024. Vuoden 2024 tontinluovutuskohde.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

LIEDON PORTIN LAAJENNUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	50 000	450 000	0	500 000
Investointitulot	0			0
Netto	50 000	450 000	0	500 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on varautua Tiemestarintien jatkon rakentamiseen. Kyseessä on uudisrakennushanke ja suunnittelu sekä toteutus riippuu alueelle tulevista toimijoista.

Investoinnin perustelut

Vuoden 2023–2024 toteutus riippuu siitä, tuleeko alueelle uusia toimijoita.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.

KATUNÄKYMÄKUVAUKSET JA KATUJEN KUNTOKARTOITUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	45 000	0	0	45 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	45 000	0	0	45 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on päivittää Liedon karttapalvelun katunäkymä kuvat sekä päivittää katujen kuntokartoitus tiedot.

Investoinnin perustelut

Ajantasainen kartoitus parantaa palvelutasoa ja toimii pohjana talousarvion laadintaan kunnossapidon osalta. Vaikutukset käyttötalouteen: vaikutus vähäinen.

VUOSITTAISET INVESTOINTITARPEET

YLEISET LEIKKIKENTÄT JA PUISTOT

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	100 000	120 000	150 000	150 000
Investointitulot		0	0	0
Netto	100 000	120 000	150 000	150 000

*TA2022 pitää sisällään liikuntapaikkojen pieninvestoinnit 30 000 €

Investoinnin kuvaus

Yleisten leikkipuistojen välineiden korjaukset/hankinta. Summa jakautuu välinehankintoihin sekä pohjatöihin. Leikkivälineitä on kaikkiaan lähes tuhat kappaletta ympäri Lietoa. Tämän investoinnin alla on myös uusien viheralueiden perustaminen sekä vanhojen alueiden peruskorjaus.

Investoinnin perustelut

Vuonna 2022 on tehty yleisten leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma, jossa on tullut esille tarve muutaman leikkikentän kokonaisuusimiseen ja kehittämiseen, osin kunnostamistarpeista johtuen ja osin liittyen alueen asutuksen lisääntymiseen ja kaavaan merkittyjen pienten lasten leikkialueiden toteuttamiseen. Investoinnilla tavoitellaan leikkipaikkojen määräysten mukaista turvallisuustasoa sekä lasten liikuntamotivaation lisääminen ja viihtyvyys. Viihtyvyyden parantuminen kaupungin eri osa-alueilla ja kasvillisuuden säilymisen turvaaminen. Tästä investointikohteesta rahoitetaan myös vanhojen leikkialueiden poistosta aiheutuvat kulut.

Vaikutukset käyttötalouteen: uudet kohteet lisäävät ylläpitokustannuksia.

LIIKENTEENOHJAUSLAITTEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	20 000	30 000	30 000	30 000
Investointitulot	0	0	0	
Netto	20 000	30 000	30 000	30 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on hankkia eri puolille kuntaa mm. nopeusnäyttöjä, liikennemerkkejä, suojateiden varoitusvilkkuja ym. Kyseessä on kalustohankinta.

Investoinnin perustelut

Liikenteenohjauslaitteiden kunnostus

Toiminnallinen perustelu: uusi tieliikennelaki tuli voimaan 1.6.2020, uudet liikennemerkit ja vanhojen liikennemerkkien vaihto tehdään 10 vuoden siirtymäajan aikana

Vaikutukset käyttötalouteen: vaikutus vähäinen

KÄVELYN, PYÖRÄILYN JA JOUKKOLIIKENTEEN EDISTÄMISEN PIENHANKKEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	130 000	130 000	130 000	130 000
Investointitulot		0	0	
Netto	130 000	130 000	170 000	170 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Vuonna 2022 valmistuu Liedon kaupungille kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Ohjelmaan kirjataan erilaisia toimenpiteitä, joiden näkökulmana on edistää kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä ja parantaa reitistön esteettömyyttä. Edistämishjelmassa saadaan suunnitelmallisesti kirjattua tarpeet ja laatimisessa on mukana kaikkien toimialojen edustajia. Pienhankkeisiin on varattu vuosittain investointirahaa, jolla tehtävät toimet kohdistuvat mm. kaupungin vastuulla olevien kevyen liikenteen väylien perusparannuksiin, esteettömyyteen ja linja-autopysäkkien kunnostuksiin. Joihinkin hankkeisiin on mahdollista saada myös avustuksia. Kohde pitää sisällään myös seudullisesti yhteisten hankkeiden kustannuksia, kuten pyöräilyreitistön kyltityksiä. Edistämishjelma antaa paremmat mahdollisuudet rahoitukset saamiseksi. Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

TEOLLISUUSALUEIDEN KYLTITYKSET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	15 000	25 000	25 000	25 000
Investointitulot		0	0	0
Netto	15 000	25 000	25 000	25 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena toteuttaa yritysalueiden viitoitukset ja kyltitykset alueiden laajentuessa. Kaupunki vastaa kyltityrunkojen hankinnasta ja asennuksesta, kyltityksestä vastaa Avantin kehitys ry.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: yritysalueiden saavutettavuuden parantaminen
Vaikutukset käyttötalouteen: ei vaikutuksia

INFRAN PIENHANKKEET

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	300 000	400 000	500 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	300 000	400 000	500 000

Investoinnin kuvaus

Investointimäärärahaan sisältyvät uusien asuinalueiden viimeistely esim. viheralueiden nurmetukset, puusto ja muut istutukset sekä leikkipaikat, kun tontit on rakennettu. Näitä kustannuksia ei ole sisällytetty infran rakentamisurakoihin, mikäli niitä ei ole ajallisesti mahdollista toteuttaa samassa yhteydessä. Osa työstä pystytään tekemään kaupungin omana työnä, jolloin investointikuluihin tulee lähinnä materiaalikustannuksia.

Pienhankkeisiin sisältyvät myös teollisuusalueiden kunnallistekniikka silloin, kun kunnallistekniikka tarvitaan uuden toimijan tullessa nopealla aikataululla alueelle.

Pienhankeinvestointeihin sisältyy myös suunnittelukuluja. Tavoitteena on tehdä suunnitelmia ja kustannusarvioita etupainotteisesti, jotta voidaan esimerkiksi hakea avustuksia erilaisiin hankkeisiin.

Investoinnin perustelut

Pienhankemääräraha nopeuttaa hankkeiden eteenpäin viemistä. Tekninen lautakunta seuraa investointimäärärahan käyttöä.

HULEVESIJÄRJESTELMÄT (UUDET KOHTEET JA SANEERAUKSET)

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	150 000	330 000	300 000	500 000	500 000
Investointitulot			0	0	0
Netto	150 000	330 000	300 000	500 000	500 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa esille tulleita perusparannuskohteita eri puolilla kaupunkia sekä rakentaa pieniä uudiskohteita ja mm. Hulevesialtaita. Kuntokartoitus on tehty ja pelkästään korjausvelkaa on noin 1 000 000 €. Kiireellisiä kohteita on useampia, esimerkiksi ojien aukikaivuita niillä alueilla, joissa ei ole hulevesiputkistoa sekä vanhojen putkitusten pikaisia uusimistarpeita. Lisäksi hulevesiverkostoa uusitaan tarvittaessa sekä Liedon veden linjojen saneerauksen yhteydessä.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhojen hulevesijärjestelmien investointikorjaukset ja uusien rakentaminen

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää tulevana vuosina ylläpitokustannuksia, toimimattomien/vaurioituneiden hulevesiverkostojen aiheuttamat vauriot ovat kalliita korjata. Lisääntyneet rankkasateet aiheuttavat sopeutumistarpeita, joita ovat mm. kaupungin hallitsemien hulevesilinjojen parantaminen ja hulevesien viivytyksen kehittäminen.

KAAVATEIDEN SILLAT, KUNTOKARTOITUS / SANEERAUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	120 000	120 000	120 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	120 000	120 000	120 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on kartoittaa kaavateiden sillat sekä toteuttaa kuntokartoitukset. Vuoden 2023 aikana toteutetaan ensimmäiset suunnitelmat sekä saneeraukset. Kunnossapitotoimia jatketaan saadun selvityksen pohjalta.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: siltojen rakenteiden turvallisuus päivitetään nykyvaatimusten mukaiseksi, liikennemäärät huomioiden. Selvitetään siltojen kantavuuksia, joista mm. rakentajat ovat kiinnostuneita. Vaikutukset käyttötalouteen: vähäisiä vaikutuksia.

VANHOJEN VALAISTUSTEN PERUSKORJAUS / YHTEISKAIVUKOhteet, jatkuva hanke

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	250 000	250 000	250 000	250 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	250 000	250 000	250 000	250 000

Investoinnin kuvaus

Pääpaino on jatkossa nykyisten kaasunpurkausvalaisimien (suurpainenatrium) vaihtaminen ledeiksi. Kaasunpurkauslampujen saatavuus loppuu muutamassa vuodessa ja ledillä päästään huomattaviin energiansäästöihin kaasupurkausvalaisimiin verrattuna. Hanke on osin yhteinen Carunan kanssa. Samassa yhteydessä Caruna muuttaa vanhat ilmakaapelit maakaapeleiksi. Kyseessä on perusparannushanke, jossa korjataan vanha katuvalaistus ajanmukaisiksi ledivaloiksi sekä mahdollistetaan myöhemmin himmennys. Tulevina vuosina korjataan sellaisten sivukatujen valaistuksia, joita ei ole toteutettu yhteishankkeena.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhat valaisimet ja pylvää päivitetään ajanmukaisiksi ja varustetaan himmennuksen mahdollistavalla yksiköllä.

Toiminnallinen perustelu: energiansäästö ja ohjattavuus led-valoihin siirryttäessä.

LED- VALAISIMIEN HIMMENNYSLIITTIMIEN ASENNUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	30 000	30 000	30 000	30 000
Investointitulot		0	0	0
Netto	30 000	30 000	30 000	30 000

Investoinnin kuvaus

Kyseessä on valtuustoaloitteeseen liittyvä perusparannushanke. Himmennyksellä saavutettava kustannus- ja energiansäästö on vähäinen nykyisestä yösammutuksesta johtuen. Yöhimmennyksellä voidaan parantaa tienkäyttäjien turvallisuutta ja liikkumismukavuutta taajamissa iltoisin ja yöllä.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: jo asennetut led-valaisimet varustetaan himmennuksen mahdollistavalla yksiköllä.

KAAVATEIDEN VALAISTUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	100 000	120 000	120 000	120 000
Investointitulot		0	0	0
Netto	100 000	120 000	120 000	120 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa uusille asuinalueille katuvalaistus. Toteutuskohteita on eri puolilla kaupunkia. Kyseessä on uudisinvestointi.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: rakennetaan uusi ledivalaistus, jotka varustetaan himmennuksen mahdollistavalla yksiköllä.

Vaikutukset käyttötalouteen: uudet kohteet lisäävät katuvalaistuksen ylläpitokustannuksia ja sähköenergian kustannuksia

ASFALTOINTI, ASUINALUEIDEN ENSIMMÄINEN ASFALTOINTI JA PINTAUKSET

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	350 000	430 00	400 000	400 000	400 000
Investointitulot			0	0	
Netto	350 000	430 00	400 000	400 000	400 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on sekä uusien että vanhojen kaavateiden asfaltointi ja pienet asfaltointikohteet. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kaupungin eri osa-alueilla. Tällöin jää pois hiekkateiden lanaus ja pölynsidonta. Vuoden 2023 asfaltointisuunnitelma valmistuu keväällä 2023, kun nähdään talven aikaiset vauriot.

Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää sorateiden kunnossapitotarpeita

ASFALTOINTI, TEOLLISUUSALUEIDEN ENSIMMÄINEN ASFALTOINTI JA PINTAUKSET

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Investointitulot			0	0	
Netto	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on sekä uusien että vanhojen kaavateiden asfaltointi ja pienet asfaltointikohteet. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kaupungin eri osa-alueilla. Tällöin jää pois hiekkateiden lanaus ja pölynsidonta. Vuoden 2023 asfaltointisuunnitelma valmistuu keväällä 2023, kun nähdään talven aikaiset vauriot.

Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää sorateiden kunnossapitotarpeita

KALUSTOHANKINNAT

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	108 000	100 000	110 000	110 000
Investointitulot		0		
Netto	108 000	100 000	110 000	110 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Puhtaiden ajoneuvojen laissa (740/2021) säädetään julkisten ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista. Lailla pannaan täytäntöön puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämistä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1161. Lailla pyritään edistämään liikenteen päästövähennyksiä kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen osuutta julkisissa hankinnoissa. Laki on tullut voimaan velvoitteineen 2.8.2021. Vähäpäästöisten ajoneuvojen osuus on oltava 38,5 %, mutta se on jaettu alueittain. Varsinais-Suomessa Turku lukuun ottamatta osuus on 35%. Kuntien vähimmäisvelvoitteet koskevat lain yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kuntien itse hankkimien sekä kaupungin järjestämisvastuulla olevien

palveluiden hankkimista palveluntuottajalta sopimukseen perustuen. Eriytetyt velvoitteet koskevat siis myös kuntayhtymiä ja kuntien yhtiötä silloin, kun ne hoitavat kunnan tai kuntajoukon lakisääteisten perustehtävien mukaista tehtävää. Kaupungin on hyvä käydä nämä järjestämisvastuuseen perustuvat tehtävät läpi omien yhtiöidensä sekä sellaisten kuntayhtymien kanssa, joissa kunta on mukana. Tavoitteisiin tulee päästä organisaatiokohtaisesti hankinta-ajanjakson aikana. Ensimmäinen hankinta-ajanjakso päättyy 31.12.2025. (Lähde: Kuntaliitto)

Investoinnin tarkoituksena on korvata puistotoimen vanha pakettiauto uudella sähkömallilla. Vanha pakettiauto ei ole enää ajokuntoinen. Vuonna 2023 aloitetaan katujen kunnossapidon auton hankinta. Kunnossapidolla on myös tarve uudelle traktorille. Nykyinen traktori on vanha ja vaatii kalliita huoltoja eikä täytä vaatimuksia vähäpäästöisyyden osalta. Lisäksi puistotoimen kevyempi kalusto vaatii vuosittaista uusimista.

Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää vuokratilustun ja korjauksien kustannuksia.

SUUNNITTELU TULEVILLE VUOSILLE

SALIMÄENTIEN JATKO JA KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄ

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	50 000	600 000	650 000
Investointitulot	0	0		0
Netto	0	50 000	600 000	650 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Salimäentien jatko ja uusi kevyenliikenteenväylä. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamista. Kyseessä on uusininvestointi, joka jakaantuu usealle vuodelle. Alustava suunnittelu ja maaperätutkimukset on tehty vuonna 2020. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitomenot kohoavat.

JUKOLANTIEN KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄN LAAJENNUS

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	60 000	0	0	350 000	0	350 000
Investointitulot		0	0			0
Netto	60 000	0	0	350 000	0	350 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Jukolantien kevytväylän jatkaminen tien länsipuolella vt 10:n risteykseen asti ja liityntäpysäköintialueen rakentaminen. Liittyy vt 10 parantamishankkeeseen ja on nykyisen MAL-sopimuksen mukainen hanke. Kohde on tärkeä liikenneturvallisuuden parantamisen kannalta sekä lisää julkisen liikenteen käyttöä. Suunnittelu toteutetaan 2022 ja toteutus 2024.

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia

TUOHITIEN KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄ

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	240 000	0	240 000
Investointitulot	0			0
Netto	0	240 000	0	240 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on parantaa alueen kevyenliikenteen turvallisuutta rakentamalla uusi väylä Tuohitien varteen. Suunnittelu on tehty 2019.

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia.

TYLLIN ALUEEN MUUTOS JA LAAJENNUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	50 000	450 000	500 000
Investointitulot		0		0
Netto	0	50 000	450 000	500 000

Investoinnin kuvaus

Tavoitteena on luoda täyttymässä olevan Tarvasjoen Tyllin teollisuusalueen viereen uutta tilaa teollisuus-, varasto- ja toimitilarakentamiselle. Kyseessä on uudisrakennushanke. Suunnittelun ja rakentamisen toteutus riippuu alueelle tulevista toimijoista.

Investoinnin perustelut

Toteutus mikäli alueelle uusia tulee toimijoita.

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.

HAARAPÄÄSKYNTIE

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	50 000	50 000
Investointitulot				0
Netto	0	0	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa yritystonttien kulkuyhteydet sekä vesi-, viemäri- ja hulevesiverkosto Luolakallion alueelle. Vuonna 2019–2020 on toteutettu verkostoja Pääskyntien suunnasta yhdessä kaukolämpölinjojen kanssa sekä Luolakallion tielinjaus. Alueella on jo kolme toiminnassa olevaa yritystä, joiden liikenne ohjautuu Luolakalliontieta pitkin. Sippan siltahanke valmistui elokuussa 2021 ja sen arvioidaan lisäävän läpikulkua Luolakalliontiellä.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

REKKAPARKKI

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	50 000	50 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	0	0	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus

Alueen osoittaminen raskaan liikenteen pysäköintiin Länsi-Avantientien pohjoispuolella.

Investoinnin perustelut

Hanke edistää logististen ketjujen joustavuutta. Avantin alueella sijaitsee useita toimijoita, jotka palvelevat seudullisesti erityisesti logistiikkaa ja raskasta liikennettä.

SIIVENTIE – RATUNTIE

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	50 000	550 000	600 000
Investointitulot				0
Netto	0	50 000	550 000	600 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Suunnittelu vuonna 2024 ja toteutus vuonna 2025. Maanomistustilanteesta riippuen toteutus voi siirtyä myöhemmäksi. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

MATINTALO 4 & 5 KAAVA-ALUEEN TOTEUTUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	1 000 000	250 000	1 250 000
Investointitulot		0	0	0
Netto	0	1000 000	250 000	1 250 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Matintalo 4 ja 5 asemakaava-alue. Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Suunnittelu 2024, toteutus 2024–2025. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

SÄKYLÄNTIEN – AROSUONTIEN TYÖPAIKKA-ALUE

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	50 000	450 000	500 000
Investointitulot				0
Netto	0	50 000	450 000	500 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Uuden yritystonttialueen kunnallistekniikan rakentaminen. Suunnittelu vuonna 2024 ja toteutus vuonna 2025. Maanomistustilanteesta riippuen toteutus voi siirtyä myöhemmäksi. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

Liikuntapalvelut
ULKOKUNTOSALI KESKUSURHEILUKENTÄN VIEREEN

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	30 000	20 000	20 000	30 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	30 000	20 000	20 000	30 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnilla rakennetaan ulkokuntosali Manttaalin ja huoltohallin väliin Keskusurheilukentän viereen.

Investoinnin perustelut

Investoinnin tavoite on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen.

VIERTOLAN KENTTÄALUEEN PERUSKORJAUS

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	30 000	200 000	0	230 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	30 000	200 000	0	230 000

Investoinnin kuvaus

Suunnittelu vuonna 2023. Rakentaminen vuonna 2024.

Investoinnilla tehdään:

Viertolan kentän valaistus ja koko alueen aitaus

Varastotila liikuntavälineille

Alueen laajennus välineiden säilytykseen; jalkapallomaalien säilytysalue

Kumirouheen hallinta: hulevesikaivojen uusiminen, kumirouheen poistumisen estäminen (EU-määräys tulee voimaan tekonurmikentille 2028)

Katsomorakenteiden uusiminen

Esteetön kulku kentälle ja katsomoon, kulkuväylien uudelleen rakentaminen. Tunnelin poisto.

Esteetön parkkipaikka Viertolan kentän lähelle ja liikennehidasteet Lietohallin edustalle

Hiihtoladun reittimuutos talvikaudella. Tunnelin poisto ja alueen tasaus.

Alueen palvelutilojen rakentaminen: terassi ja huoltorakennuksen laajennus

Investoinnin perustelut

Investoinnin tavoite on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen.

ILMARISTEN KOULUN KENTÄN HUOLTORAKENNUS

€	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	70 000	0	70 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	70 000	0	70 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa kentälle oma huoltorakennus, jossa on kentän käyttöön tarvittavat pukutilat ym.

Investoinnin perustelut

Toiminnallinen perustelu: kyseiset tilat puuttuvat

Koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen.

Liedon kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.

ILMARISTEN KENTÄN TEKONURMI

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	150 000	0	150 000
Investointitulot	0	0	0	0
Netto	0	150 000	0	150 000

Investoinnin kuvaus

Vanhan tekonurmen vaihto. Tekonurmi on vanha Viertolan kentän tekonurmi, joka on kulunut ja huonokuntainen. Kustannuksia tulee uuden kentän materiaalista ja asennuksesta sekä vanhan kenttämateriaalin jätemaksuista

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikan käytön ja viihtyvyyden lisääntymistä.

Koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen.

Liedon kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.

Liedon vesi

HANKKEEN NIMI: TEIJULAN ALUEEN LAAJENNUS KT

€	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	Yhteensä
Investointimenot	100 000	20 000	400 000	0	420 000
Investointitulot					
Netto	100 000	20 000	400 000	0	420 000

Investoinnin kuvaus

Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Tärkein tontinmyyntikohde v.2023. V.2022 toteutettu hankkeen suunnittelu (Sitowise Oy). Urakkakilpailutus loppuvuodesta -22, valmis 6/2023. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2022–2024.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: LAAKKARI-RAUHAKYLÄ-KESKUSTA VJ-HAARA, VAIHE 4

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	30 000	300 000	300 000	0	630 000
Investointitulot					
Netto	30 000	300 000	300 000	0	630 000

Investoinnin kuvaus

Vaihe 4 on jatkoa Laakkari - Liedon aseman vesijohdon ja paineviemärin rakentamisen vaiheille 1, 2 ja 3. Vaiheessa 3 (Keskustan haara) VJ 225 PEH-10 on rakennettu Hakulantien varteen lähelle Vanhaa Tampereentietä. Vaiheessa 4 suunnitellaan ja toteutetaan Aurajoen alitus ja putken rakentaminen Talviniityn alueelle saakka. Huomattava parannus keskustan ja Yliskulman/Tarvasjoen suunnan veden syöttövarmuuteen sekä painetasoon. Rakennussuunnittelu v.2022 loppuun, urakka on tarkoitus toteuttaa v. 2023–2024 aikana. Suunnittelijana Sweco Infra Oy.

Investoinnin perustelut

Rakennettava vesijohdon runkolinja turvaa Liedon veden saannin ja painetasoon. Erityisesti merkitystä veden syöttövarmuuden lisääntymiselle keskustan ja itäisen puolen alueille (Yliskulma / Tarvasjoki). Osana runkolinjojen suunniteltua rakentamista, liittyy Talviniityn alueen rakennettuun VJ 225 PEH-10 vesijohtoon.

HANKKEEN NIMI: TASTONMETSÄ 2 / LOUHENPOLKU

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	230 000	200 000	0	430 000
Investointitulot					
Netto	0	230 000	200 000	0	430 000

Investoinnin kuvaus

Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2022–2024. Tastontien – Louhenpolun alue, uusia kaavoitettuja AO- ja AP-tontteja. Suunnittelu käynnistyy v. 2023, rakentaminen v. 2023–2024.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: HUOLTOMIEHENTIE, TOIMINTAKESKUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	30 000	0	30 000
Investointitulot					
Netto	0	0	30 000	0	30 000

Investoinnin kuvaus

Kunnallistekniikan hanke. Liedon Vesi mukana vesihuoltolinjojen siirtojen ja uusimistarpeiden osalta. Kaavoitus v.2023 alkupuolella, tavoite, että suunnittelu käynnistyy v. 2024 ja toteutus v. 2026 yhdessä kunnallistekniikan rakentamisen kanssa, toteutuksen kustannusarvio 200 000 €.

Investoinnin perustelut

Kaavoitusohjelman 2022 – 2024 mukaisesti toteutetaan uudet kunnallistekniset rakentamiskohteet.

HANKKEEN NIMI: TAMMENTAAN ASEMAKAAVA

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	30 000	250 000	0	280 000
Investointitulot					
Netto	0	30 000	250 000	0	280 000

Investoinnin kuvaus

Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2023–2025. Suunnittelu v.2023 ja rakentaminen v.2024 yhdessä infrapalvelujen kanssa osana kunnallistekniikan toteutusta.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: SALIMÄENTIEN JATKO

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	30 000	150 000	180 000
Investointitulot					
Netto	0	0	30 000	150 000	180 000

Investoinnin kuvaus

Salimäentien jatkaminen Tammen alueelle saakka. Edellyttää muutamalle AP/AR-tontille kunnallistekniikan rakentamista. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2023–2025.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: AVANTI-TAMMI, E18 LIIK.JÄRJESTELYISTÄ JOHTUVAT MUUTOKSET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	100 000	50 000	0	0	150 000
Investointitulot					
Netto	100 000	50 000	0	0	150 000

Investoinnin kuvaus

KT40 / E18 / Kehätien parantamisesta johtuvia putkisto ym. muutoksia. Lisäksi varaudutaan Tammen jätevedenpumppaamon uusimiseen.

Investoinnin perustelut

Tammen jätevedenpumppaamon uusimistarve ja teollisuustonttien myynnistä johtuvat alueen kasvaneet jätevesimäärät edellyttivät kapasiteetiltaan suuremman paineviemäriinjan rakentamista Länsi-Avantintien varteen. Kehätien nelikaistaistaminen aiheuttaa putkien suojaus- ja siirtotarpeita. Välttien vanha jv-pumppaamo uusittiin v. 2021.

HANKKEEN NIMI: MATINTALO 4 JA 5

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	280 000	100 000	380 000
Investointitulot					
Netto	0	0	280 000	100 000	380 000

Investoinnin kuvaus

Perustuu kaavoitusohjelmaan v. 2023–2025. Toteutetaan yhdessä kunnallistekniikan rakentamisen kanssa. Edellyttää ulkopuolista suunnittelua. Jatkoa Matintalo 2/3 alueelle, kaavoitus käynnistyy v. 2022 aikana, kunnallistekniikan suunnittelu v. 2023 ja valmistuminen tontinmyyntikohteeksi keväällä 2024.

Investoinnin perustelut

V. 2024 tontinmyyntikohde. Arvioitu valmistuminen keväällä 2024.

HANKKEEN NIMI: PÄÄSKYKALLIONTIENTEN SANEERAUS, LOUHOSKUJA

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	200 000	0	0	200 000
Investointitulot					
Netto	0	200 000	0	0	200 000

Investoinnin kuvaus

Perustuu infrapalvelujen tarpeeseen uusia Pääskynkalliontien rakennekerrokset sekä toteuttaa Louhoskuja ja siihen liittyvä kunnallistekniikka. Alueelle tulossa uusia toimitiloja. Toteutus v. 2023.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: SUOPOHJAN ASEMAKAAVA

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	30 000	400 000	0	430 000
Investointitulot					
Netto	0	30 000	400 000	0	430 000

Investoinnin kuvaus

Uusi teollisuus- ja yritystonttialue. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2023–2025. Suunnittelu käynnistyy v. 2023, rakentaminen v. 2024 yhdessä infrapalvelujen kanssa.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: VIKKELÄKUJA KT

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	150 000	0	0	150 000
Investointitulot					
Netto	0	150 000	0	0	150 000

Investoinnin kuvaus

Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2023–2025. Uudisrakennushanke, kaavoitettuja AP-tontteja. Suunnittelu ja rakentaminen v. 2023 yhdessä infrapalvelujen kanssa.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: LIEDON PORTIN LAAJENNUS II

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	40 000	350 000	0	390 000
Investointitulot					
Netto	0	40 000	350 000	0	390 000

Investoinnin kuvaus

Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2022–2024. Sijoittuu pääosin Säkyläntien – Arosuontien väliin, alueelle kaavoitetaan yritys/teollisuustontteja. Edellyttää vesijohdon runkolinjan rakentamista Tiemestarintieltä. Kaavoitus v. 2022–2023, kunnallistekniikan suunnittelu käynnistyy v. 2023 ja arvioitu rakentaminen v.2024 osana kunnallistekniikan rakentamista.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: TARVASJOEN VESITORNIN KUNTOTUTKIMUS / SANEERAUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	100 000	250 000	0	0	350 000
Investointitulot					
Netto	100 000	250 000	0	0	350 000

Investoinnin kuvaus

Tarvasjoen vesitornin kuntotutkimus tehtiin v. 2017–2018 jossa todettiin mm. vesitilan kunto ja puutteet tuuletuksessa ym. Ramboll Finland Oy on laatinut korjaussuunnitelmat, urakka on tarkoitus kilpailuttaa ja toteuttaa v. 2023 - 2024 aikana.

Investoinnin perustelut

Vesitilan kunnostus, virheiden korjaus, tuuletuksen parantaminen/tuuletusputkien eläinverkot, Vesitilan luukku/kulku vesitilaan mahdollistettava sisätilasta.

JATKUVAT YLLÄPITOINVESTOINNIT
HANKKEEN NIMI: VESIHUOLLON PIENHANKKEET

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	520 000	520 000	520 000	520 000	2 080 000
Investointitulot					
Netto	520 000	520 000	520 000	520 000	2 080 000

Investoinnin kuvaus

Äkilliset pienhankkeet, ennalta-arvaamattomat korjauskohteet sekä yllättävät vesi- ja viemäripuolen putkirikko tms. tilanteet. Hankkeet avataan investointilistaan omilla hankenumeroilla. Liittyy varautumiseen.

Investoinnin perustelut

Häiriöttömän talousveden jakelun turvaaminen.

HANKKEEN NIMI: VIEMÄRIVERKOSTON KUNTOTUTKIMUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Investointitulot					
Netto	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000

Investoinnin kuvaus

Viemäriinjojen korjaustarpeen arvioiminen on aloitettu vuonna 2022. Työ tehdään puitesopimukseen perustuvan viemäriinjojen pesun ja putkistokuvausten perusteella. Tarkoitus pestä ja kuvauttaa aluekokonaisuus kerralla ja saatujen raporttien ja tulosten perusteella laatia saneeraussuunnitelma seuraaviksi vuosiksi.

Investoinnin perustelut

Viemäriputkilinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnon, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. V. 2022–2023 putkikuvausten perusteella tehdään saneeraussuunnitelmat. Vanhat betoniviemäriinjat sukitetaan kunnon ja putkilinjan aseman mukaan (viettoviemärit). Osa korjaustöistä toteutetaan omana konejohtoisena työnä (mm. kaivojen korjaukset/vaihdot). Ongelmana vanhojen putkilinjojen perustamistapa ja painumiset erityisesti tien alituskohdissa.

HANKKEEN NIMI: VIEMÄRILINJOJEN SANEERAUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	140 000	140 000	140 000	150 000	570 000
Investointitulot					
Netto	140 000	140 000	140 000	150 000	570 000

Investoinnin kuvaus

V. 2023 varaudutaan Liedon keskustan alueen vanhojen betonisten jätevesiviemäreiden sukittamiseen / korjaamiseen. Korjaustarve arvioidaan puitesopimukseen perustuvan viemäriinjojen pesun ja putkistokuvausten perusteella.

Investoinnin perustelut

Viemäriputkilinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnon, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. V. 2022–2023 putkikuvausten perusteella tehdään saneeraussuunnitelmat. Osa korjaustöistä toteutetaan omana työnä.

HANKKEEN NIMI: VESIJOHTOLINJOJEN SANEERAUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	140 000	140 000	140 000	140 000	560 000
Investointitulot					
Netto	140 000	140 000	140 000	140 000	560 000

Investoinnin kuvaus

Vanhojen valurautaputkien uusiminen, toimimattomien runkolinjaventtiilien vaihto, virtausmittarikaivojen ja painemittausten lisääminen verkostoon (n. 15 kpl) vesitaselaskentaa varten. Virtausmittauskaivojen perusteella tieto myös veden lämpötilasta ja sähkönjohtavuudesta indikoi veden laadusta.

Investoinnin perustelut

Vesijohtolinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnon, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. Runkolinjaventtiilien ja satuloiden vaihtoja, putkilinjojen korjausta / materiaalivevaihtoja, virtausmittauskaivojen asennus. Palopostien vaihtoja n. 10 kpl/vuosi. Toteutetaan omana konejohtoisena työnä.

HANKKEEN NIMI: TARVASJOEN VESIJOHTOVERKOSTON SANEERAUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Investointitulot					
Netto	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000

Investoinnin kuvaus

Virolan alueen vesijohtoverkoston painetaso vaihtelee Tarvasjoen paloaseman vedenoton vuoksi. Suunnitelmissa rakentaa vesijohto Pitkäperkontien ja Virolan alueiden väliin, jolloin vesijohto saataisiin lenkkiin. Myös tarkoitus toteuttaa paineenkorotusasema Tyllin teollisuusalueelle, jonka nykyiset vesijohdot kapasiteetiltaan alimitoitettuja. Tarkoitus myös saada veden syöttö alueelle kahdesta suunnasta. Suunnittelu ja toteutus v. 2023–2024 aikana. Tarvasjoen alueella myös palopostien vaihtotyö jatkuu.

Investoinnin perustelut

Veden riittävyyden ja paineen turvaaminen. Painetason varmistaminen, vedenpaineen vaihtelu saa etenkin Tarvasjoen verkostossa aikaan sakan irtoamista. Tarkastelussa myös Virolan alueen vesijohtojen huuhtelu / possutus. Tyllin alueella suuria veden käyttäjiä, otetaan huomioon myös jatkorakentaminen / kaavoitus.

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

VARAUTUMISEN INVESTOINNIT

€	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	50 000	50 000	50 000
Investointitulot	0	0	0
Netto	50 000	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus

Varautumissuunnitelmaan perustuen Liedon Vesi hankkii tarvittavia varusteita ja esimerkiksi varavoimakoneita poikkeustilanteiden varalle.

Investoinnin perustelut

Kaupungin varautuminen poikkeustilanteisiin.

TULEVAISUUDEN HANKKEET

HANKKEEN NIMI: TYLLIN ALUEEN MUUTOS JA LAAJENNUS

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	30 000	200 000	230 000
Investointitulot					
Netto	0	0	30 000	200 000	230 000

Investoinnin kuvaus

Tarvasjoen Tyllin teollisuusalueen laajennus, mikäli uusia toimijoita ja tilantarve alueelle. Toteutetaan osana kunnallistekniikan rakentamista yhdessä infrapalvelujen kanssa.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: TIEMESTARINTIE JATKO - RAUHAKYLÄ

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	0	100 000	100 000
Investointitulot					
Netto	0	0	0	100 000	100 000

Investoinnin kuvaus

Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde. Osayleiskaavassa yhdystie Tiemestarintieltä Rauhakylään, jonka varrelle kaavoitetaan yritys/teollisuustontteja.

Investoinnin perustelut

Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.

HANKKEEN NIMI: TAATILAN ALAVESISÄILIÖN RAKENTAMINEN

€	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Yhteensä
Investointimenot	0	0	0	50 000	50 000
Investointitulot					
Netto	0	0	0	50 000	50 000

Investoinnin kuvaus

Liittyy Liedon Veden varautumiseen; tämän hetken ylävesisäiliöiden kapasiteetti ei riitä suositusten mukaiseen yhden vuorokauden talousveden riittävyyteen. Liedon kaupunki hankkinut maaomistuksia alueelta, lisäksi pohdittu varautumiseen liittyen väestötiloja. Kyseessä kallion sisään louhittu alavesisäiliö.

Investoinnin perustelut

Tärkeä osa Liedon Veden varautumissuunnittelua. Talousveden riittävyyden turvaaminen poikkeusoloissa.

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden lähtökohdat ja tavoitteet

Kunnanvaltuusto on 25.9.2017 hyväksynyt Liedon kaupungin konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.10.2017. Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen 2. luvun mukaan konsernijohtoon edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3. mukaan osavuositarkastukset annetaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle. Ne laaditaan kaupunginhallituksen antamien ohjeiden ja määräämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohtoon pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Liedon kaupungin konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä tytäryhtiöitä ovat Liedon Asunnot Oy ja Liedon Lämpö Oy.

Liedon Asunnot Oy

Toimitusjohtaja Tapio Hänninen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tulevana vuonna yhtiön toiminta jatkuu ennallaan. Remontteja tehdään tarpeen ja suunnitelman mukaan vuokrataloissa.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Yhtiö ostaa kaikki palvelut yrityksiltä, joten vaikutus on huomattava.

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntää nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet/Mittarin tavoitearvo
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa yleisen hintakehityksen puitteissa	Vuokrien korotus alle yleisen tason
Asukasviihtyvyys	Huoneistojen hyvä kunto -tarvikekulut yhtiöltä Häiriöiden poisto	Asukkaiden pieni vaihtuvuus (alle 50/vuosi)

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tuottopuolella Liedon Asunnot Oy:n talousarvio ei yleensä juurikaan heitä ja vuosikulupuolella on pysytty budjetin raameissa. Vuokrasaatatavat (30.6.2022 64 174 €) pidetään mahdollisimman pieninä tehokkaan perinnän avulla. Asuntojen korjaustarve suunnitelmien mukaan ja muut esille tulevat korjaustarpeet erikseen harkiten. 5 talon kylpyhuoneremontti on hankevaiheessa.

TALOUS

1000 €	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	2 154	2 225	2 291	2 359
TOIMINTAKULUT	-2 150	-2 216	-2 282	-2 350
TOIMINTAKATE	4	9	9	9

LIEDON ASUNNOT OY TALOUSARVIO				
TUOTOT				
		2023	2022	muutos-%
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset	1 984 198	1 914 599	3,64	
Junninpiha	142 000	142 000	-	
Itsenäiset as oy:t	99 000	98 000	1,02	
Tuotot yhteensä	2 225 198	2 154 599	3,28	
KULUT				
Hoitovastikkeet				
Junninpiha	79 855	78 727	1,43	
Itsenäiset as oy:t	62 000	60 000		
Kokous- ja tilintarkastuspalkkiot	13 500	13 000	3,85	
Pankki- ja toimistokulut	16 000	16 000	-	
Isännöintipalkkio	67 257	65 300	3,00	
Kiinteistön huolto ja siivous	202 211	206 275	- 1,97	
Kaapeli-TV-vuosimaksu	21 500	21 200	1,42	
Hissin vuosihuolto	12 200	12 200	-	
Ulkoalueet	24 000	24 000	-	
Vesi	156 563	157 753	- 0,75	
Sähkö	104 449	94 907	10,05	
Lämpö	292 694	259 346	12,86	
Jätehuolto	52 400	52 700	- 0,57	
Vakuutukset	58 300	45 250	28,84	
Kiinteistövero	45 650	45 550	0,22	
Vuosikorjaukset	219 000	219 000	-	
Muut hoitomenot	23 500	23 500	-	
Tonttivuokra	17 600	17 100	2,92	
Varautuminen uuden talon hankkeeseen	0	80 000		
Menot yhteensä	1 468 679	1 491 808	- 1,55	
KÄYTTÖKATE	756 519	662 791	14,14	
RAHOITUSKULUT				
Korot	152 339	70 391	116,42	
Kuoletukset	521 841	514 086	1,51	
Omanpääoman korot	23 600	24 600	- 4,07	
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	697 780	609 077	14,56	
KAIKKI KULUT YHTEENSÄ	2 166 459	2 100 885	3,12	
voitto/tappio	58 739	53 714	9,36	
tyhjäkäynti ja luottotappiot	25 000	25 000	-	
Varaus tuleviin lyhennyksiin ja korkoihin	25 000	25 000	-	
	8 739	3 714	135,30	

Liedon Lämpö Oy

Liedon Lämpö Oy:n hallitus ja toimitusjohtaja.

TOIMINTA-AJATUS

Liedon Lämpö Oy tuottaa ja toimittaa kohtuuhintaista kaukolämpöä toiminta-alueensa sopimusasiakkaille.

Liittymismaksuilla ja perusmaksutuloilla katetaan verkostojen rakentamiskulut.

Lämpöyhtiön verkostoa kasvatetaan huomioon ottaen kaavoituksen ja alueen taloudellisen kehityksen vaatimukset.

Kasvua haetaan vain taloudellisesti kannattavalla tavalla.

LIEDON LÄMPÖ OY TOIMINNAN PAINOPISTEET JA STRATEGISET TAVOITTEET 2023-2024

Kohtuuhintaisen lämmönmyynnin toimintamallin toteuttamisen jatkaminen.

Uuden hakelämpölaitoksen toteutus Avantiin Luolakallion alueelle.

Markkinoidaan kaukolämpöä keskustan ja Avantin alueen rakentajille.

Valmistellaan Ilmaristen lämpökeskuksen siirtymistä pois öljystä tai uusiutuvaa sen rinnalle.

Parannetaan verkoston toimitusvarmuutta.

Haetaan mahdollisia hukkalämpökohteita kaukolämmön tuotantoon.

Parannetaan tiedotusta ja nostetaan kaukolämmön profiilia paikallisena, ekologisena ja kannattavana lämmitysratkaisuna.

Tavoitellaan 3–5 % kasvua vuositasona kaukolämmönmyynnissä mitattuna.

TALOUS

LIEDON LÄMPÖ OY

TALOUSARVIOEHDOTUS 2023

	TOTEUMA 01-12/2021	BUDJETTI 01-12/2022	TOTEUMA 01-08/2022	BUDJETTI 01-12/2023
LIKEVAIHTO	3 272 817	3 154 368	2 481 435	3 742 737
Liiketoiminnan muut tuotot	2 678	0	1 365	0
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 244 169	-1 891 766	-1 541 031	-2 482 500
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	47 222	0	59 330	0
Ulkopuoliset Palvelut	-82 160	-37 000	-209 885	-37 000
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-199 349	-188 000	-144 005	-213 000
Henkilösivukulut	0	0	0	0
Eläkekulut	-34 549	-32 500	-27 000	-37 275
Muut henkilösivukulut	-4 925	-5 630	-2 883	-5 680
Henkilöstökulut yhteensä	-238 822	-226 130	-173 887	-255 955
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-638 203	-486 800	-284 011	-426 600
Liiketoiminnan muut kulut				
Vapaaeht. henkilöstökulut	-8 446	-10 000	-7 172	-10 000
Toimitilakulut	-48 967	-63 500	-41 019	-64 100
Irtaimistokulut	-230 241	-170 000	-187 879	-170 000
Matka- ja kuljetuskulut	-5 763	-7 500	-4 071	-7 500
Mainos- ja edustuskulut	-10 537	-9 500	-10 137	-10 000
Muut liiketoiminnan kulut	-88 193	-76 800	-63 290	-76 800
Liiketoiminnan muut kulut	-392 147	-337 300	-313 567	-338 400
LIKEVOITTO JA TAPPIO	-272 786	175 373	19 749	202 282
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	312	500	457	500
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Muille	-104 496	-141 100	-50 415	-192 300
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-104 184	-140 600	-49 959	-191 800
VOITTO (-TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-376 970	34 773	-30 210	10 482
Tuloverot	0	-6 955	0	0
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-376 970	27 818	-30 210	10 482